

VIEŠOJI ĮSTAIGA RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS

Rietavo savivaldybės merui
Antanui Černeckiui

2017-05-09

Nr. S-(5.5.1, 8.6) – 34

Lietuvos darbdavių konfederacijos
direktoriui
Danui Arlauskui

DĖL VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RIETAVO VERSLO CENTRO DALININKŲ SUSIRINKIMO

Pranešame, kad planuotas **š.m. gegužės mėn. 12 d. 11,00 val.** VšĮ Rietavo verslo informacijos centro visuotinis dalininkų susirinkimas nukeliamas į **š.m. gegužės 18 d. 15.00 val.** Susirinkimo nukėlimo priežastis, darbotvarkės 2, (pakoreguota dalis) 5, 6, 7 klausimus pristatyti ūkio plėtros ir ekologijos komitetui prie Rietavo savivaldybės tarybos.

Susirinkimas vyks Parko g. 5, LT-90311, Rietavas.

Dalininkų susirinkimui **siūloma darbotvarkė:**

1. Dėl VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro 2016 m. veiklos ataskaitos priėmimo.
2. Dėl VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro už 2016 m. metinių finansinių ataskaitų rinkinio tvirtinimo.
3. Dėl VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro 2017 m. veiklos plano pritarimas.
4. Dėl VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro buveinės adreso pakeitimo pritarimas.
5. Dėl VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro įstatų redakcijos pritarimo.
6. Dėl paskolos gavimo vykdomiems VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro projektams užtikrinti.
7. Dėl VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro naujo dalininko priėmimo.
8. Einamieji klausimai

Pridedama:

- 4 priedas. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro įstatų redakcijos – 9 lapai
- Finansinė atskaitomybė (pakoreguota) – 6 lapai

Direktorė

Laima Dockeyvičienė

Kodas 171675271

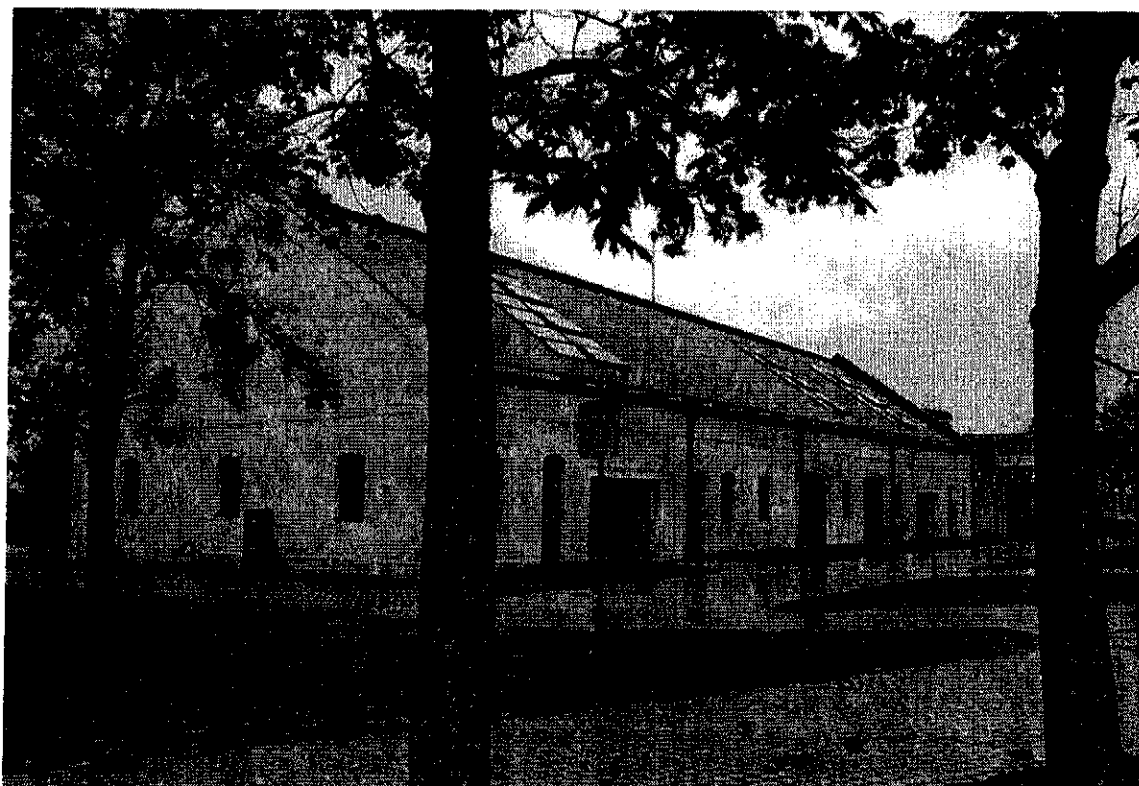
Adresas: Parko g. 5, LT-90311 Rietavas,
www.rietavovic.lt; Tel. (8-448) 68 202,
El. paštas verslas@rietavovic.lt

Bankas AB Swedbank“
Banko kodas 73000
A./S. Nr. LT877300010082242074

**VIEŠOJI ĮSTAIGA RIETAVO TURIZMO IR VERSLO
INFORMACIJOS CENTRAS**

VEIKLOS ATASKAITA UŽ 2016 METUS

Rietavas
2017-03-28

Turinys

IŽANGA. DIREKTORĖS PRANEŠIMAS	3
CENTRO VEIKLOS APŽVALGA	4
1. BENDRA INFORMACIJA APIE CENTRĄ	4
2. CENTRO DALININKAI IR KIEKVIENO JŲ ĮNAŠŲ VERTĖ FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE. DALININKŲ KAPITALO DYDIS FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE.....	5
3. CENTRO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PLANO VYKDYMO ATASKAITA. TRUMPA PASIEKTŲ REZULTATŲ ANALIZĖ IR PALYGINIMAS SU PRAEJUSIAIS METAIS	6
3.1 Centro veiklos apžvalga.....	6
3.2. Centro vykdytos turizmo skatinimo veiklos apžvalga.....	11
3.3 Centro pasiektų rezultatų analizė.....	14
4. CENTRO GAUTOS LĖŠOS IR JŲ ŠALTINIAI PER FINANSINIUS METUS IR ŠIŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMAS PAGAL EKONOMINĖS KLASIFIKACIJOS STRAIPSNIUS..	19
5. INFORMACIJA APIE CENTRO ILGALAIKĮ TURTĄ PER FINANSINIUS METUS ..	23
6. CENTRO SĄNAUDOS PER FINANSINIUS METUS, IŠ JŲ IŠLAIDOS DARBO UŽMOKESČIUI	23
6.1 Centro darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje	23
6.2 Informacija apie viešosios įstaigos vadovą.....	24
7. CENTRO IŠLAIDOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ KIEKVIENO NARIO DARBO UŽMOKESČIUI IR KITOMS ĮSTAIGOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ NARIŲ IŠMOKOMS	24
8. VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS IŠLAIDOS IŠMOKOMS SU VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS DALININKAIS SUSIJUSIEMS ASMENIMS, NURODYTIEMS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO DALYJE	24
9. TRUMPA SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO SITUACIJOS RIETAVO SAVIVALDYBĖJE APŽVALGA	25
9.1. Geografinė ir demografinė situacija	25
9.2. Ekonominės situacijos analizė	27
10. PROBLEMOS IR PASIŪLYMAI	36

IŽANGA. DIREKTORĖS PRANEŠIMAS

2016-ieji VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centrai (toliau tekste Centras) buvo iššūkių metai, pareikalavo naujo požiūrio, lankstumo ir intensyvaus darbo. Pažymėtini du akcentai:

- **Finansavimo paieška.** 2015 metais pasibaigė visos projektų sutartys ir svarbiausiu iššūkiu tapo užtikrinti Centro finansavimą laikotarpiui iki 2020 m. 2016 metai buvo naujų finansavimo galimybių paieška, rengiant ir teikiant naujų projektų paraiškas, ieškant naujų projektų partnerių, dalyvaujant naujuose konsorciuose.
- **Turizmo informavimas ir skatinimas.** Turizmo informavimo ir skatinimo veikla pareikalavo daugiau kaip 60 proc. visų darbuotojų darbo laiko ir finansų. Iki tol nebuvo renkami ir sisteminami duomenys apie lankytinus objektus, turistus bei lankytojus, turizmo potencialą ir kita turizmo informacija. Taip pat Rietavo teritorija buvo neįtraukta į jokias regionines ar nacionalines programas, strategijas, skirtas turizmo Rietave vystyti.

Reaguodamas į laikmečio ir aplinkos tendencijas, Centras atlieką savo prigimtinei paskirtį - teikia nemokamą informaciją, konsultacijas ir kt. Paslaugos tiek asmenims pradedantiems verslą, tiek verslininkams yra galimos tik dėka Centro inicijuotų ir įgyvendinamų tarptautinių projektų, nes nėra valstybinių programų, kurios įgalina teikti nemokamą pagalbą verslo skatinimui.

2016 m. Centras įsitraukė į daugelį Rietavo savivaldybės konkurencingumą ir patrauklumą didinančių bei įvairių gerinančių procesų. Ryškiausi jų:

- prisidėjimas rengiant Rietavo miesto vietos veiklos grupės vietos plėtros strategiją, inicijuojant konsultacijas su Rietavo organizacijomis, administruojant paraiškas, skirtas strategijai rengti bei administruoti.
- maršruto „Pieno kelias“ populiarinimas, kuris sulaukė sėkmės ir pripažinimo nacionaliniame lygmenyje – Valstybinio turizmo departamento nominuotas vienu iš trijų geriausių turizmo produktų Lietuvoje 2016 metais.

Sėkmė būtų neįmanoma be profesionalaus Valstybinio turizmo departamento prie LR Ūkio ministerijos geranoriško vadovų ir personalo požiūrio, Rietavo bei regiono vietos gamintojų, paslaugų teikėjų, verslininkų, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus bendradarbiavimo, Centro komandos nuoširdaus ir atsakingo požiūrio į atliekamas užduotis bei skirto savanoriško laiko.

Ne mažiau svarbi buvo išorės ekspertų teikiamų paslaugų kokybė, kaip dizaino, gidų, konferencijų moderavimo, maitinimo ir kt. paslaugų teikėjų teikiamos inovatyvios ir kokybiškos paslaugos, produktai, vis labiau įtinkantys vartotojui.

Nepaprastai džiugina ir klientų vertinimas: 98 proc. Centro klientų teigiamai vertina teikiamas paslaugas, vis daugiau verslo atstovų mano, kad RTVIC yra patikimas partneris verslo plėtrai. Kaip pasakė viena organizacija, Centras yra kaip klijai tarp žmonių ir institucijų. Didžiuojusi, kad klientai Centrą rekomenduoja kaip profesionalų paslaugų teikėją, projektų partnerį.

CENTRO VEIKLOS APŽVALGA

1. BENDRA INFORMACIJA APIE CENTRĄ

Viešojo įstaiga Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras yra LR Viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigtas pelno nesiekiantis, ribotos civilinės atsakomybės, viešasis juridinis asmuo. Centro dalininkai:

- Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, įmonės kodas 188621919, buveinė Gedimino pr. 38, Vilnius (Centro steigėja ir dalininkė iki 2016-05-26);
- Rietavo savivaldybė, įmonės kodas 188747184, buveinė Laisvės a. 3, Rietavas (Centro steigėja ir dalininkė);
- Lietuvos darbdavių konfederacija, įmonės kodas 124911322, buveinė Algirdo g. 31, Vilnius (Centro dalininkė)

(toliau - Centro dalininkai), įgyvendina savininko teises ir pareigas.

Centras yra įsteigtas 2002-12-12, kaip ne pelno organizacija, pavadinimu Rietavo verslo informacijos centras. Įmonės kodas – 171675271, registracijos vieta Oginskių g. 8, LT-90311 Rietavas, nuo 2013-10-25 buveinės adresas Parko g. 5, LT-90311 Rietavas.

2015-09-10 vykusiame VŠĮ Rietavo verslo informacijos centro neeiliniame visuotiniame dalininkų susirinkime buvo patvirtinta **nauja Centro įstatų redakcija** bei **naujas Centro pavadinimas** - VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras (pridedant turizmo funkcijas ir veiklas).

2016 metais Centras savo veiklą vykdė Rietavo savivaldybei priklausančiose patalpose Parko g. 5, kurių bendras plotas – 233,41 kv. m. ir Oginskių g. 8, kurių bendras plotas 15,40 kv. m Rietave, iš viso abiejų patalpų **bendras plotas – 248,81 kv. m.** plačiau aiškinamajame rašte 1.2. punkte.

VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro pagrindinis tikslas – **tenkinti viešuosius interesus ir vykdyti veiklą, kuri padėtų verslo subjektams įeiti į rinką ir joje įsitvirtinti.**

Savo veikloje Centras vadovaujasi teisės aktais:

- Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu;
- LR smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 1998 m. lapkričio 24 d. Nr. VIII-935, nauja redakcija 2017-01-12 Nr. 192;
- Lietuvos turizmo plėtros 2014-2020 metų programa, patvirtinta LR Vyriausybės nutarimu Nr. 238, 2104-03-12 d. ir redakcijos 2016-11-30 d. nutarimu Nr. 1206;
- Įstaigos įstatais, kurie atnaujinti ir patvirtinti 2015-09-10 dalininkų susirinkimo protokolu Nr. 2
- Rietavo verslo informacijos centro 2014-2016 m veiklos strategija, patvirtinta dalininkų susirinkime 2014 -04-28 d. protokolu Nr.2
- **Rietavo savivaldybės strateginiu plėtros planu 2015 - 2017 m.**
- Ir kitais teisės aktais

Per vykdomas veiklas Centras ženkliai prisidėjo prie:

- Rietavo savivaldybės vizijos iki 2025 m. ir lydinčių dviejų dimensijų: 2 dimensija – palanki ekonominė terpė, gyvybingi verslai; 3 dimensija – kompetentingi žmonės ir tvari bendruomenė;
- Rietavo savivaldybės strateginio plėtros plano 2015 - 2017 m. 2 ir 3 prioritetų strateginių tikslų, uždavinių ir priemonių pasiekimų.
- ES Baltijos jūros regiono strategijos, patvirtintos ES Europos Vadovų Taryboje, Briuselyje, 2009-10-29/30 įgyvendinimo

Centro misija – būti patikimu pagalbininku ir partneriu Rietavo savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančioms bei besikuriančioms verslininkams, teikti jiems konsultacinę, mokymų bei techninę / institucinę pagalbą, prisidėti skatinant užsienio ir vietos investicijas Rietavo savivaldybėje.

Centras – profesionalus, kompetentingas ir patikimas verslo partneris Rietavo krašte svariai prisidedantis prie regiono socialinės ekonominės plėtros ir aktyviai dalyvaujantis vietos, regioniniuose, nacionaliniuose bei užsienio renginiuose, kur pristato ir atstovauja Rietavo verslininkų pasiekimams ir poreikiams.

Centro strateginiai tikslai ir uždaviniai:

1 Tikslas. Sustiprinti smulkaus ir vidutinio verslo konkurencingumą ir veiklos internacionalizaciją

- 1.1. Formuoti regioninių turizmo ir rekreacijos produktų kompleksą;
- 1.2. Skatinti investicijas į vietinės ūkio šakas;
- 1.3. Skatinti vietos įmonių eksportą;
- 1.4. Skatinti naujų technologijų ir mokslo pasiekimų bei naujovių diegimą versle.

2 Tikslas. Pagerinti bendradarbiavimą tarp verslo ir mokslo institucijų

- 2.1. Skatinti studijų turinio pritaikymą vietos ekonomikos poreikiams;
- 2.2. Sudaryti sąlygas verslo įmonėms rasti reikalingus specialistus;
- 2.3. Skatinti mokslinės veiklos rezultatų panaudojimą vietos įmonėse.

3 Tikslas. Suformuoti verslumo kultūrą

- 3.1. Diegti atsakingo verslo principus;
- 3.2. Skatinti ir ugdyti gyventojų verslumą;
- 3.3. Skatinti verslininkus vienijančių organizacijų veiklos plėtrą.

4 Tikslas. Padidinti savivaldybės žinomumą šalyje ir užsienyje

- 4.1. Formuoti savivaldybės įvaizdį šalyje ir užsienyje
- 4.2. Užtikrinti lengvą kokybiškos informacijos prieinamumą
- 4.3. Vykdyti savivaldybės turizmo produktų rinkodarą

Šios veiklos tikslai Centrai buvo patvirtinti 2015 m. rugsėjo 10 d. VšĮ Rietavo verslo informacijos centro neeiliniame visuotiniame dalininkų susirinkime.

Centras yra Winnet Europe tinklo narys, Verslo konsultantų tinklo narys. Centras yra pasirašęs bendradarbiavimo sutartis su Šiaulių prekybos, pramonės ir amatų rūmais (2016-05-30 Nr. C16-03)

2. CENTRO DALININKAI IR KIEKVIENO JŲ ĮNAŠŲ VERTĖ FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE. DALININKŲ KAPITALO DYDIS FINANSINIŲ METŲ PRADŽIOJE IR PABAIGOJE

Per 2016 m. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro (toliau – RTVIC) dalininkai pakito. LR Ūkio ministerijos 2016 m. kovo 23 d. raštu Nr. (16.3-84)-3-1289 perduotos, ir Rietavo savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. T1 – 84 perimtos turtinės ir neturtinės dalininko pareigos ir teisės.

Lentelė 1. Dalininkų kapitalo pokytis 2016 metais

DALININKO PAVADINIMA S	DALININKO ĮNAŠO DALIS (%) 2016.01.01	ĮNAŠO VERTĖ, EUR 2016.01.01	DALININKO ĮNAŠO DALIS (%) 2016.12.31	ĮNAŠO VERTĖ, EUR 2016.12.31
LR ūkio ministerija	84,72	16867,47	0,00	0,00
Rietavo savivaldybė	15,27	3041,01	99,99	19908,48
Lietuvos darbdavių konfederacija	0,01	0,29	0,01	0,29
IŠ VISO:	100	19908,77	100	19908,77

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Visuotiniame dalininkų susirinkime kiekvienas dalininkas turi vieną balsą.

Dalininkų atstovai 2016 metų pabaigai:

- Rietavo savivaldybės vardu - Antanas Černeckis, Rietavo savivaldybės meras;
- Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos vardu - Danukas Arlauskas, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos generalinis direktorius.

3. CENTRO ATASKAITINIO LAIKOTARPIO VEIKLOS PLANO VYKDYMO ATASKAITA. TRUMPA PASIEKTŲ REZULTATŲ ANALIZĖ IR PALYGINIMAS SU PRAĖJUSIAIS METAIS

3.1 Centro veiklos apžvalga

Siekiant paskatinti asmenis imtis individualios veiklos, užsiimti komercija, skatinti nuosavo verslo plėtrą, darbo vietų Rietavo savivaldybėje kūrimą, plėtojamos gyventojų verslumui didinti skirtos neformalios iniciatyvos (pvz. - besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą pradedančius asmenis) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus; verslui (įskaitant savarankišką veiklą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių suteikimas; mentorystė „verslas verslui“, teikiant konsultacijas konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais), didesnį dėmesį skiriant darbui su tikslinėmis grupėmis, žmonių verslumo skatinimui. Kaip ir ankstesniais metais didelis dėmesys buvo skiriamas skatinti smulkiuosius vietos produktų gamintojus iš kaimo vietovių. Rezultatas – augantis individualią veiklą vykdančių asmenų skaičius.

Šalia konkrečių paslaugų verslui ir tikslinėms grupėms, Centras skatina verslininkų, tikslinių grupių kūrybiškumą, pristato jiems pasaulines tendencijas, suteikia platesnį veiklos kontekstą – ypač Baltijos jūros makroregiono erdvę. Tam pasiekti RTVIC 2016 metais pradeda įgyvendinti 2 Pietų Baltijos programos projektus: „CO2 mažinimas logistikoje - LCL“ ir „Verslo integracijos skatinimas per jungtinių profesinį mokymą – BBVET“. Abu projektai įtraukia Rietavą į Baltijos jūros regiono strategijos įgyvendintojų gretas ir dirbant tarptautiniame konsorciame įtraukia į pažangių naujoviškų sprendimų ieškojimą vystant patrauklią verslo aplinką Rietave.

Taip pat 2016 metais baigiasi Švedijos instituto finansuojamas projektas „Baltijos jūros regiono Winnet – Winnet BSR“ ir prasideda „Winnet modelis keliauja į Rytus“. Šių projektų pasekoje formuojama platforma lyčių lygybei užtikrinti skatinant moterų dalyvavimą ekonomikos augime ir inovacijų diegime.

Savo veikla Centras įrodė, kad mažos savivaldybės gali būti įdomūs partneriai ir yra kviečiamas dalyvauti ne tik tarptautiniuose konsorciimuose, rengiant projektų paraiškas ir įgyvendinant projektus, bet ir formuoti platformas sisteminiams pokyčiams inicijuoti.

Centras teikia nemokama informaciją, konsultacijas ir kt. paslaugas tiek asmenims pradedantiems verslą, tiek verslininkams, kurios yra galimos tik dėka Centro iniciuotų ir įgyvendinamų tarptautinių projektų, nes nėra valstybinių programų, kurios įgalina teikti nemokamą pagalbą verslo skatinimui.

Per 2016 VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras vykdė šias veiklas:

1. Atsakė į paklausimus: 5376 vnt. tai ~ 896 val. vienam paklausimui vidutiniškai skiriant 10 min. kai Centre į paklausimus atsakinėjo 4 darbuotojai, po 1 val./d., Atsakymai į paklausimus vykdomi el.paštu, telefonu, klientui atvykus į Centrą.

2. Konsultacijų teikimas verslo pradžios klausimais: 672 val., 168 asm., vienam asmeniui skiriant vidutiniškai 4 val. per metus, kai konsultacijas teikė 3 Centro darbuotojai, vidutiniškai po 1 val./d.,

Dažniausios konsultacijų temos – verslo planavimas, mokesčiai ir buhalterinė apskaita, parama verslui, verslo finansavimo šaltiniai, produkto, paslaugos tobulinimas, pardavimai, rinkodara, sutarčių sudarymas ir valdymas, personalo valdymas, darbo teisė ir sauga ir kt.

3. Konsultacijų teikimas verslo plėtros klausimais: 224 val., 56 asm., vienam asmeniui skiriant vidutiniškai 4 val. per metus, kai konsultacijas teikė 3 Centro darbuotojai, vidutiniškai po po 1 val./d.,

Dažniausios konsultacijų temos – Įmonės strategija, įmonės veiklos procesai ir veiklos efektyvumas, rinkodara, įmonės įvaizdžio formavimas, įmonės finansų valdymas, pardavimas ir derybos, investicijos ir finansavimo šaltiniai, teisiniai aspektai, projektų valdymas ir kt.

3. Mokymai ir kvalifikacijos kėlimas: Per 2016 metus Centro personalas dalyvavo 11-likoje seminarų, kurių metu buvo keliama kvalifikacija turizmo paslaugų teikimo/vystymo ir regiono plėtros klausimais. Taip pat dalyvauta Pasaulinėje lyderystės konferencijoje. Centre mokėsi ir kvalifikaciją tobulino 4 darbuotojai ir 3 savanoriai.

4. Verslumą skatinantys renginiai: Per 2016 metus suorganizuota per 42 renginių, tokių kaip apvalūs diskusijų stalai, konferencijos, susitikimai. 60 proc. šių renginių buvo susiję su turizmo vystymu Rietavo savivaldybėje, 20 proc. – verslumo vystymo klausimais, 20 proc. kontaktų vystymo renginiai, skirti tiek verslui tiek turizmui. Centras dalinasi patirtimi su Kurzemės planavimo regionu (buvo atvykusi 20 asmenų grupė), Ukrainos universitetų atstovais (priimta 15 asmenų grupė). Renginiai įtraukė per 600 dalyvių. Centro personalas dalyvavo 19 tarptautinių ir nacionalinių renginių – konferencijos, forumai, mugės, kurių metu pristatytas Rietavas.

Ryškiausi 2016 metų renginiai:

- **Renginys LONGS 2015** – Verslo apdovanojimai už bendradarbiavimą su kultūra, vykęs 2016 - 08 -16.
- **Konferencija „Atrask jau šiandien“**, vykusį 2016-07-14. Dalyvavo 69 dalyviai, tame tarpe vietos gamintojai pristatantys vietos produktą, vaikams nemokamai buvo suorganizuotas batutas, užtikrinant mamų su mažais vaikais dalyvavimą. Konferencijoje dalyvavo LR Seimo nariai, Valstybinio turizmo departamento atstovai, LR Žemės ūkio ministerijos atstovė, LEADER centro atstovė, nacionalinės žiniasklaidos atstovai.
- **Info turas, vykęs 2017-08-24/25**, bendradarbiaujant su turizmo departamentu sukviešta 15 žiniasklaidos atstovų (15 min., Moteris, Lrytas, TV3 ir kt.), kurie lankėsi maršrute Pieno kelias ir Rietavo savivaldybėje - Jūsų ekologiniame ūkyje bei Centre, kur su

Rietavo žirgyno karieta buvo suorganizuotas mini edukacinis maršrutas supažindinantis su Oginskių paveldu, kartu vyko kitos edukacijos, Pieno kelio produktų degustacija.

- „**Bendruomenių festivalis 2016**“, 2016-09-03. Litexpo parodų rūmai. Tarpininkauta suorganizuojant dalyvavimą 7 Rietavo gamintojams, Rietavo standas pritraukė žiniasklaidos ir kitų lankytojų dėmesį.
- **Mykolinių Metturgis 2016-09-25/26**, Mykolinių renginio metu Centro komanda suorganizavo atskirą Metturgio kiemėlį. Kvietimai dalyvauti Metturgyje buvo išsiųsti 119 žmonių, dalyvavo 21, tame tarpe 11 tautinio paveldo meistrų arba gaminių ir 8 unikalūs gamintojai dar neturintys sertifikato. Tarp dalyvių 7 buvo rietaviškiai ir 14 kviestinių. Centro tikslas buvo suteikti Mykolinių renginiui kokybės ir išskirtinumo, kartu tai buvo kaip praktiniai rinkodariniai mokymai Rietavo vietos gamintojams.
- „**Naisių festivalis**“ 2016-07-09, Centras atstovavo ir pristatė Rietavo savivaldybę. Tam buvo pagamintas standas, reklaminis staliukas, parengta ir atspausdinta informacinių skrajučių ir kt. viešinimo priemonių. Tarpininkauta suorganizuojant dalyvavimą mugėje 3 vietos gamintojams. Centras patyrė 1100 eurų išlaidų, savivaldybė kompensavo 370 eurų.
- **2016-12-07** organizuota tarptautinė konferencija „**Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą**“, kuriame dalyvavo per 30 verslo, mokslo, vietos valdžios institucijų atstovų iš Baltijos jūros regiono.

5. Techninė pagalba: Centras be savo tiesioginės veiklos, negaudamas finansavimo, administruoja VVG „Rietavo iniciatyvos“, Rietavo miesto VVG, Asociaciją „Pieno kelias“ (teikia ataskaitas informaciją ministerijoms, agentūroms ir kt. įstaigoms apie minėtų organizacijų vykdytą ar vykdomą veiklą). Taip pat teikiamos paslaugos verslininkams ir gyventojams. Per 2016 m. populiariausios paslaugos buvo: dokumentų rengimo, spausdinimo, vertimo, konferencijų, renginių organizavimo paslaugomis. Taip pat buvo teikiamos **paslaugos** – verslo planų, paraiškų rengimas, projektų administravimas, konferencijų, gerosios patirties vizitų organizavimas.

6. Administruojamos ir palaikomos 4 internetinės svetainės ir 6 socialinių tinklų (Facebook ir YouTube) puslapiai/kanalai, kurie pristato Rietavą.

7. Informacinės duomenų bazės palaikymas

- sistemingai atnaujinama ir palaikoma kompleksinė verslo subjektų duomenų bazė (verslo įmonių, moterų verslininkių – 1 duomenų bazė.
- Rietavo kūrėjų/kūrybinių industrijų atstovų, amatininkų ir vietos gamintojų -1 duomenų bazė.
- Duomenų bazė apie Rietavo savivaldybės gamtos, istorijos, kultūros ir turizmo paslaugų teikėjus - 1 duomenų bazė.

8. Naujų technologijų ir mokslo pasiekimų bei naujovių diegimas. Centras kaip ir kasmet diegia naujoves Rietave per bendradarbiavimą su mokslo įstaigomis, inovatyviomis įmonėmis, taip prisidedamas prie verslumo skatinimo ir palankios aplinkos verslui vystyti kūrimo:

- 2016 m. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis su Šiaulių prekybos pramonės ir amatų rūmais.
- Dėl verslumo modelių kūrimo ir diegimo nutolusiose vietovėse bei verslumo skatinimo per naujovių diegimą, bendradarbiauta su Tarptautinis vadybos ir ekonomikos universitetu (Vilnius), Vytauto Didžiojo universitetu (Kaunas), Upsalos universitetu (Švedija), Klaipėdos valstybine kolegija, Aleksandro Stulginskio universitetu (Kaunas), Šėecino jūrėivystės universitetu (Lenkija), Rostoko universitetu (Vokietija), Plungės technologijų ir verslo mokykla ir kt.
- Centras dalyvauja trijose Baltijos jūros regiono strategijos flagmano iniciatyvose ir besiformuojančiose platformose:
1) Politinės srities „Švietimas“ kuruojamoje flagmano iniciatyvoje (flagship initiative)

„Baltijos mokymo programa“; 2) Politinės srities „Švietimas“ kuruojamoje besivystančioje iniciatyvoje „Baltijos jūros regiono išmanus gyvenimas“ (BSR SMART LIFE); 3) Besiformuojančioje platformoje lyčių lygybei inovacijoms ir ekonominiam augimui Baltijos jūros regione.

- Vyksta Rietavo amatų vystymo koncepcijos, parengtos 2015 m. tolimesnis įgyvendinimas - padedama turizmo paslaugų teikėjams formuoti ar kurti novatoriškas, naujas paslaugas ar produktus, o taip pat jos pagrindu planuojami projektai.
- Maršruto „Pieno kelias“ atnaujinimas, sisteminimas, populiarinimas.
- Tęsiama novatoriško finansavimo (minios paramos/crowdfunding) Veik.Rietave mechanizmo diegimas – finansuoti 2 projektai.
- Rietavo vietos gamintojų virtualaus amatų centro atnaujinimas ir sisteminimas.
- Centre pastoviai yra studentų atliekančių praktiką, kurie po to susiranda gerai apmokamus darbus. Per 2016 metus praktika Centre atliko 4 studentai.

9. Finansavimo paieška: Per 2016 metus parengta 16 paraiškų, iš jų programoms ir fondams pateikta 12, o finansuotos 3 (2 Pietų Baltijos programos, 1 Švedijos instituto).

Centras tarpininkavo įtraukiant Rietavo savivaldybę į projektą „Efektyvių resursų valdymo priemonių išvystymas ir bandymas tiekiant šildymą be CO2 išmetimo kaimiškose Baltijos jūros regiono bendruomenėse“ (COPREMM - Conceiving and Piloting Resources Efficiency Management Measures for a carbonfree heating in rural BSR communities).

Centras yra Europos tinklų narys, kaip Winnet Europe. Kartu su partneriais iš Baltijos jūros šalių formuojama Baltijos jūros regiono partnerystės platforma lyčių lygybei, inovacijoms ir ekonominiam augimui. Centras dalyvauja Baltijos jūros regiono strategijos Politinės srities „Švietimas“ kuruojamoje flagmano iniciatyvoje „Baltijos mokymo programa“, besiformuojančioje flagmano iniciatyvoje „Baltijos jūros regiono išmanus gyvenimas“.

Lentelė 2. Per 2016 m. Centro rengtos paraiškos Centro veikloms finansuoti

EIL. NR.	PARAIŠKA	PARAIŠKOS STATUSAS
Paraiškos Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programai (Interreg South Baltic Programme):		
1.	Keliaujame į užsienį II (Going Abroad II)	Pateikta, bet nefinansuota
2.	Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą (BBVET – Boosting Business Integration through joint VET education)	Pateikta, finansuota. Projekto trukmė 2016-05-01/2018-07-31
3.	Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas (CTCC – Creative Traditional Companies Cooperation)	Pateikta, laukiama atsakymo
4.	CO2 mažinimas logistikoje (LCL -Low Carbon Logistics)	Pateikta, finansuota. Projekto trukmė 2016-06-01/2019-05-30
5.	Išmani maisto vertės grandinė (Smart FoodUTURE)	Parengta, bet nepateikta
6.	Pietų Baltijos Maisto inovacijų kultūros veikėjai (SB FICA – South Baltic Food Innovation Culture Actors)	Pateikta, laukiama atsakymo
7.	Turizmas Pietų Baltijos regiono gerovei – gerosios praktikos ir novatoriškų rinkodaros sprendimų	Pateikta, laukiama atsakymo

	gairės PB (SB WELL – Tourism for WellBeing in the South Baltic region – Guideliness for best practices and innovative marketing solutions SB)	
Paraiškos Baltijos jūros regiono bendradarbiavimo per sienas programai (Interreg BSR Programme):		
8.	Darbo jėgos Baltijos jūros teritorijoje įgūdžių ir atsidavimo stiprinimas per verslo ir kultūros partnerystę (Enhancing the commitment of skilled labour force to the Baltic Sea area via business culture partnership)	Pateikta, bet nefinansuota
9.	Verslumo Laboratorija (Entrepreneurship Lab)	Pateikta, bet nefinansuota
10.	Baltija susitinka Bareną (Baltic meet Barents)	Parengta, bet nepateikta
11.	Piliečių dalyvavimas biudžeto planavime (Participatory Budgeting)	Pateikta, bet nefinansuota
Paraiškos Latvijos Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programai (LatLit Interreg programme)		
12.	Regionų verslumo stiprinimas įgalinant bendradarbiavimą per sieną (BEE Lab – Boost Regional Entrepreneurship by Enabling cross border cooperation)	Pateikta, finansuota. Projekto trukmė 2017-04-01/2019-03-31
13.	Integruotų regioninio turizmo produktų ir kompetencijų vystymas vakarų Lietuvos ir Vakarų Latvijos regionuose (IRTPAC - Development of integrated regional tourism products and competencies in Western Lithuania's and Western Latvia's regions)	Parengta, bet nepateikta
Paraiškos Švedijos institutui		
14.	Winnet modelis Rytų partnerystės šalyse (Winnet Model Goes East)	Pateikta, finansuota. Projekto trukmė 2016-08-01/2017-11-30
15.	Patrauklių kaimo vietovių kūrimas	Pateikta, bet nefinansuota
Paraiškos Erasmus+ programai		
16.	Neformali mados akademija (Non-formal fashion academy)	Parengta, bet nepateikta

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

10. Pripažinimas.

- 2016-09-12 d. gauta padėka iš LR ūkio ministro E. Gusto, kuri skirta Laimai Dockeyvičienei, ilgametei Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro direktorei už svarų indėlį skatinant verslumą regione ir aktyvią veiklą, iniciatyvumą, vystant įstaigos veiklą.
- 2016-12-15 d. per Valstybinio turizmo departamento organizuojamą renginį "Turizmo sėkmingiausiasieji 2016" gauta nominacija, skirta apdovanojimui Metų turizmo produktas "Pieno kelias".
- Vykdydamas drąsią, novatorišką, tarptautinę, bet vietos poreikiais pagrįstą ir į vietovės vystymą orientuotą veiklą, Centras sulaukė pripažinimo ir palaikymo iš Lietuvos

vyriausybės – ypač Užsienio reikalų, Vidaus reikalų, Ūkio, Žemės ūkio ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų.

3.2. Centro vykdytos turizmo skatinimo veiklos apžvalga

Rietavo verslo informacijos centras buvo pertvarkytas į Rietavo turizmo ir verslo informacijos centrą. Tačiau turizmo informacijos srityje tikslingai dirbama daugiau nei metus. Per 2016 metus Centro komanda telkė išskirtinį dėmesį turizmui. Nuo personalo atrankos, apmokymų, statistinių duomenų rinkimo, duomenų bazės sudarymo iki info turo, Metturgio, parodų, mugių ir kt. organizavimo. Centro komandos dėka, pasisėkė suvienyti bei išgryninti maršrutą „Pieno kelias“ ir patekti tarp inovatyviausių produktų Lietuvoje. Pripažinimą vainikavo per 8000 klientų apsilankę jame.

Skatinant turizmą, yra išvystytas Centro bendradarbiavimas su vietos bendruomene, NVO, verslo subjektais Rietavo savivaldybėje, valstybinėmis ir vietos valdžios institucijomis, bendradarbiaujama su partneriais Lietuvoje ir užsienyje. Siekiant išlaikyti ir didinti turistų srautus būtina ir toliau vystyti infrastruktūrą, susijusią su turizmu, tam veiksmingai panaudojant jau turimą bendradarbiavimo mechanizmą, jį toliau plėtojant ir įtraukiant naujus partnerius.

Centras, vykdydamas veiklas bei įgyvendindamas projektus, ar teikdamas paslaugas kitų organizacijų vykdomiems projektams, sukūrė (arba prisidėjo prie sukūrimo) turizmui patrauklių pasiūlymų, tokių kaip:

- Turistinis maršrutas „Pieno kelias“, apjungiantis 4 savivaldybes ir siūlantis 32 objektus www.pienokelias.lt ;
- Rietavo kultūros gidas – 30 regioninių produktų ir paslaugų pasiūlymų <http://www.veik.rietave.lt/lt/whatshappening> ;
- Portalas www.veik.rietave.lt, kuriame koncentruotai pateikiami renginiai, naujienos, skelbimų lenta, kūrėjų profiliai ir jų paslaugos, lankytinos vietos;
- 4 sertifikuoti tautinio paveldo produktai (R. Pakštienės veltiniai, V. Judeikienės mielinis pyragas, A. Krajino mediniai žaislai, V. Bizausko žolelės);
- 2 amatų centrai: Medingėnų amatų centras, Virtualus amatų centras www.rietavovic.lt/amatu-centras.

Taip pat buvo kuriamos rinkodaros priemonės, kuriomis naudojasi ir gali naudotis turizmo paslaugų teikėjai:

- Portalas www.veik.rietave.lt, kuriame galima ieškoti finansavimo savo kūrybiniais projektams, informuoti apie savo paslaugas, produktus;
- „Pieno kelias“ klasteris ir maršrutas, į kurį gali įsijungti vietos gamintojai, atitinkantys maršruto tematiką;
- Mugių, parodų, turgelių organizavimas, taip užtikrinant lankytojų srautą (pavyzdžiai: liepos mėn. konferencija „Atrask jau šiandien“, pristatytas maršrutas „Pieno kelias“, lauke šurmuliavo žmonės, susirinkę į kartu rengiamą mugę; rugpjūčio mėn. Žurnalistų info turas keliaujant po maršruto „Pieno kelias“ objektus ir kita);
- Regioninis prekės ženklas;
- Amatininkų, šeimininkų, kitų vietos produktų gamintojų duomenų bazė;
- Lankytinų vietovių duomenų bazė;
- Lankstinukų, žemėlapių gamyba apie lankytinas Rietavo savivaldybės vietas;
- Facebook platformoje sukurti puslapiai: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras, Veik.Rietave.lt, Rietavo vietos veiklos grupė „Rietavo iniciatyvos“, Rietavo miesto veiklos grupė, kuriose yra skelbiama informacija, vykstantys renginiai ir kita aktuali informacija.
- Virtualus amatų centras www.rietavovic.lt/amatu-centras.

Rinkodarinė veikla pasižymėjo aktyviu dalyvavimu parodose ir mugėse. 2016 metų pabaigoje vyko pasiruošimas tarptautinei turizmo parodai ADVENTUR 2017.

Kryptingai dirbama su kaimo bendruomenėmis, skatinant jas formuoti turistams patrauklius pasiūlymų paketus. Turistai portale www.veik.rietave.lt žemėlapyje gali rasti 10 amatininkų profilių, lankytinų vietų 27, organizacijų 19, paslaugų 11, verslo 6, maitinimo įstaigų 5, apgyvendinimo įstaigų 6, skelbimų lentoje galima rasti informacijos apie vykstančius renginius savivaldybėje.

Nuo 2016 metų balandžio mėn. pradėta fiksuoti į Rietavo TVIC ir kitas Rietavo savivaldybės vietas atvykstantys turistai. Taip pat teikiamos ataskaitos kas ketvirtį, Lietuvos valstybinam turizmo departamentui. Apačioje pateiktoje lentelėje (žr. 3 lent.) galima matyti duomenis apie atvykstančius turistus į Rietavo savivaldybės teritoriją. Ši informacija gauta iš pačių objektų atlikus apklausą elektroniniu paštu ir telefonu. Objektai nėra entuziastingai linkę suteikti informacijos ir atsakymai gauti iš 40 proc. respondentų.

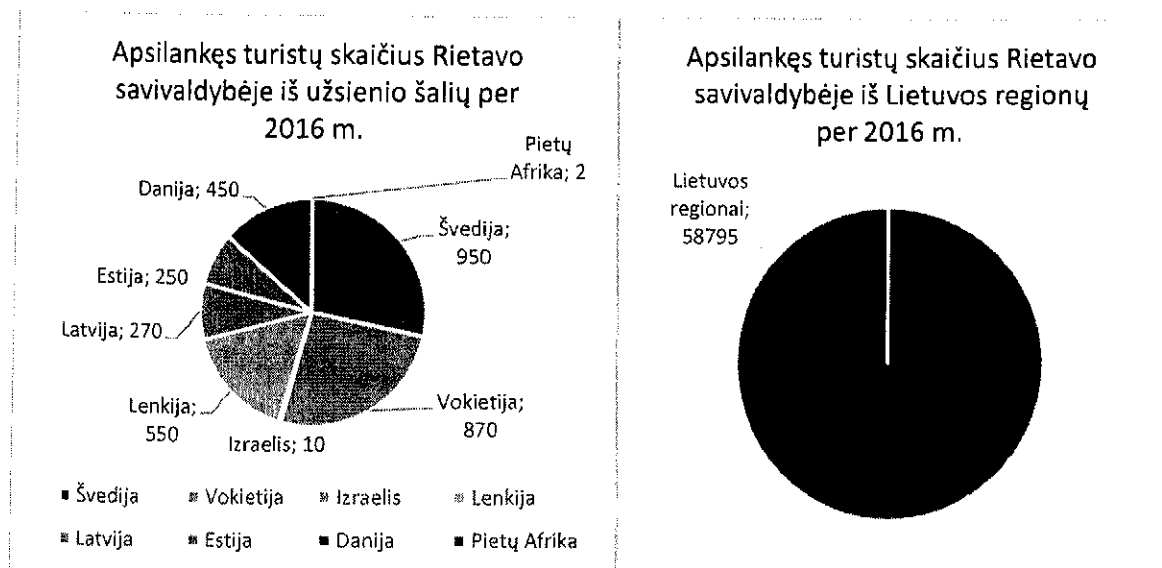
Taip pat pateikiama palyginimui 2013-2016 metų (preliminarus skaičius) metų turistų apsilankusių Rietavo savivaldybėje (žiūrėti paveikslą 2).

Lentelė 3. Turistų apsilankymas Rietavo savivaldybėje per 2016 metus

Objektas	Turistų skaičius	Šalys
VšĮ „Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras“	3559	Lietuvos kiti regionai, Švedija, Danija, Latvija, Lenkija, Estija, Ukraina, Vokietija, Izraelis.
Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus	4238	Lietuvos kiti regionai, Baltarusija, Latvija, Vokietija, Turkija, Ukraina.
Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia	1520	Lietuvos kiti regionai, Švedija, Danija, Italija, Vokietija, Olandija.
Rietavo atviras jaunimo centras	4400	Lietuvos kiti regionai, Ispanija, Turkija, Lenkija.
Lopaičių piliakalnis	15690	Lietuvos kiti regionai, Švedija, Lenkija, Latvija, Ukraina, Estija, Vokietija, Danija, Turkija.
VšĮ „Rietavo žirgynas“	1519	Lietuvos kiti regionai, Lenkija, Latvija, Estija, Švedija.
Rietavo savivaldybės kultūros centras	23164	
Maršrutas „Pieno kelias“	8057	Lietuvos kiti regionai, Švedija, Latvija, Lenkija, Estija, Vokietija.
VISO:	62147	

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

1 pav., matomas detalizuotas 3 lentelės turistų pasiskirstymas tiek iš užsienio šalių, tiek iš Lietuvos regionų. Vietinių turistų Rietavo savivaldybėje sulaukėme 58795. Užsienio turistų daugiausia sulaukiame iš Švedijos – 950, Vokietijos – 870, Lenkijos – 550, Danija – 450, taip pat Estijos, Latvijos. Iš viso apsilankiusiųjų turistų skaičius iš užsienio šalių per 2016 metus Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro duomenimis siekė 3352.

1 pav. Turistų srautų pasiskirstymas Rietavo savivaldybės teritorijoje 2016 m. Šaltinis:
Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

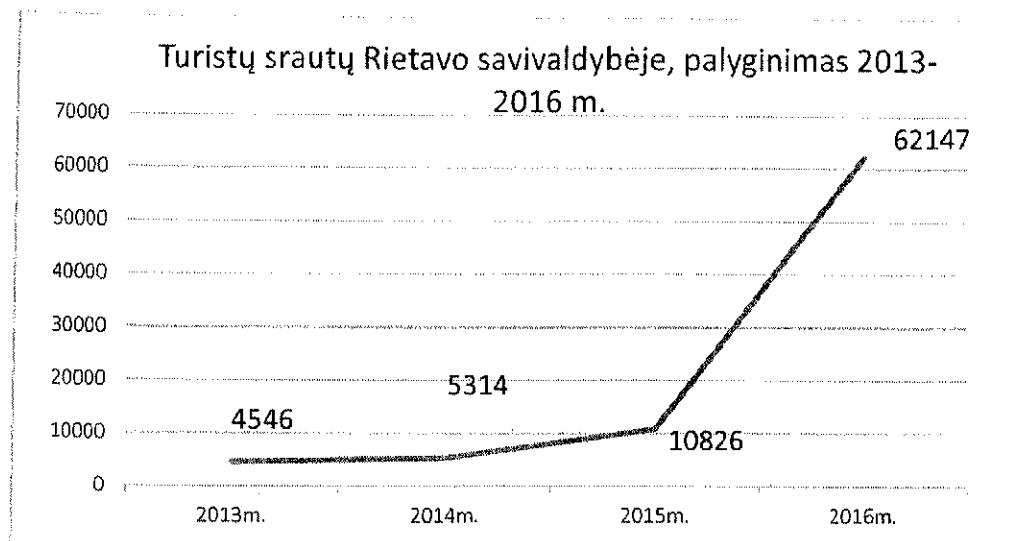
Į Rietavo savivaldybės teritoriją skatina atvykti turimi kultūriniai ir gamtiniai ištekliai. Galima išskirti žinomiausius kultūrinius išteklius tokius, kaip: Rietavo Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia, Rietavo dvaro sodybos ansamblis ir parkas, Lopaičių piliakalnis su šaltiniu. Taip pat galima pateikti keletą gamtinių išteklių, kaip Jūros upė tekanti per Rietavą, Ruškio kraštovaizdžio draustinis, Aukštojo Tyro telmologinis draustinis. Rietavo savivaldybėje galima rasti tokių įdomybių, kaip Velnio akmenį (Pupžiubių k.), mitologinį akmenį, vadinamą Velnio kojine (Plauskinių k.), daugiakamienę liepą (Spraudės miškas), daugybę koplytėlių, koplytstulpių, kapinynų ir kitokių įdomybių. Tai tik keletas didesnių objektų, kurie pritraukia turistus atvykti į Rietavo savivaldybės teritoriją. Prie viso to prisideda renginiai, parodos, mugės, kurie sukviečia turistus iš įvairių šalių, kaip matoma 1 paveiksle.

Atvykusieji gali apsistoti kaimo turizmo sodybose, kurių Rietave fiksuojama dvi, tai Antano Budrio ir N. Matelio vila „Jurvingė“, taip pat nakvynę galima pasirinkti Plungės technologijų ir verslo mokyklos bendrabutyje ar Rietavo parapijos svečių namuose. Taip pat apgyvendinimo paslaugas teikia kavinėje „Armenia“ esantis motelis ir svečių namai prie kavinės „Jūra“. Pagal Lietuvos statistikos departamento pateiktus duomenis per 2016 metus privataus apgyvendinimo sektoriuje sulaukta 15 turistų. Suteiktas nakvynių skaičius privačiame sektoriuje 44. Tačiau tik nedidelė dalis besilankančių turistų nakvoja Rietave. Lyginant su 2012 m. Rietavo mieste buvo užsakyta 50, o 2013 ir 2014 m. - po 70 lovadienių.

Centro duomenimis, Rietavo savivaldybėje yra 6 maitinimo įstaigos. Norint paragauti žemaitiškų patiekalų reikėtų kreiptis į vietos gamintojus – juos galima rasti internetiniame puslapyje www.veik.rietave.lt, kreiptis į kaimo bendruomenes, kurių savivaldybėje yra 12.

2 paveiksle pateikiamas turistų, apsilankiusių Rietavo savivaldybėje skaičiaus 2013 – 2016 metais palyginimas. 2016 metais užfiksuotų turistų skaičius žymiai padidėjo. Įtakos tam turėjo Centro atliekamos turizmo funkcijos, suteikiant turistui jam reikalingą ir naudingą informaciją keliaujant. Tikėtina, kad turistų skaičiaus augimas gali būti susijęs ir su faktu, kad UNESCO 2015 m. paskelbė M.K. Oginskio metais, todėl daugiau turistų vis dar atvyksta apžiūrėti Oginskių dvaro sodybą ir jos apylinkes. Taip pat naujai startavęs maršrutas „Pieno kelias“, 2016 metais sukėlęs didžiulį susidomėjimą, pritraukia turistus.

Centras teikdamas turizmo informaciją bendradarbiauja su muziejaus komanda, maršruto „Pieno kelias“ objektais, vietos gamintojais ir kitais turizmo paslaugų teikėjais.

2 pav. Turistų skaičiaus dinamika Rietavo savivaldybėje 2013-2016 m. Šaltinis – Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkta informacija

Siekiant užtikrinti kompetentingos informacijos suteikimą ir kvalifikuotą darbą Centro darbuotojai kelia kvalifikaciją mokymuose, kuriuos organizuoja Valstybinis turizmo departamentas prie Ūkio ministerijos. Dalyvauta tokiuose mokymuose: „Kaip pristatyti pasauliui Lietuvos turizmo galimybes“, „Dėl apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo“, „E-rinkodara: tai ką žinojai vakar, negalioja šiandien“ ir kita. Darbuotojai turi pažymėjimus ir yra įtraukti į apgyvendinimo paslaugų klasifikavimo ekspertų sąrašą. Klientams suteikiama pati naujausia ir aktualiausia informacija.

3.3 Centro pasiektų rezultatų analizė

2016 metų antroje pusėje Centras pradėjo vykdyti du Pietų Baltijos programos projektus, tačiau per 2016 metus vyko pasiruošiamieji darbai – sutarčių pasirašymai, komunikavimo procedūrų įdiegimas, detalus planavimas, ir projektų veiklos, kaip ir buvo planuota prasidėjo tik pačioje metų pabaigoje. Visos Centro veiklos buvo vykdomos iš ankstesniais metais sugeneruotų lėšų.

Daugiausiai laiko buvo skiriama turizmo skatinimo veikloms ir finansavimo paieškai. 2016 metų veiklos plane suplanuotos veiklos buvo vykdomos ir kiek viršijo suplanuotus rodiklius. Paklausimai ir konsultacijos vyko sistemingai, rodikliai yra mažesni nei 2015 metais. Tai gali būti sąlygojama tuo, kad vartotojui informacijos paieška tampa vis lengvesnė ir informacija prieinamesnė. Mokymai buvo orientuoti į Centro personalo kvalifikacijos kėlimą, užtikrinant kokybiškas Centro paslaugas naujoje turizmo skatinimo veikloje. Tai sąlygojo mažesnius rodiklius, nei 2015 metais. Pasiekti rodikliai viršijo planuotus, nes dalyvauta nacionalinio lygmens mokymuose turizmo skatinimui ir finansavimo paieškai. Centro organizuoti renginiai taip pat buvo didžiąja dalimi orientuoti į turizmo vystymą.

Lentelė 4. Pagrindinių VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro kiekybinių rodiklių 2014 – 2016 m. palyginimas.

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	2014 m.	2015 m.	2016 m.	
		Suteiktos paslaugos	Suteiktos paslaugos	Planuotos paslaugos	Suteiktos paslaugos
I.	Paklausimai				
1.1	Skaičius	6200	6030	5000	5376
1.2.	Valandos	310	320	660	896

2.	Konsultacijos				
2.1.	Valandos	945	920	760	896
2.2.	Asmenų skaičius	250	260	185	224
3.	Mokymai				
3.1.	Vienetai	7	27	7	11
3.2.	Valandų skaičius	75	185	92	111
3.3.	Dalyvių skaičius	185	497	42	29
4.	Renginiai				
4.1.	Vienetai	45	45	32	42
4.2.	Valandų skaičius	450	490		
4.3.	Dalyvių skaičius	774	1241	426	611

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Kaip jau ir buvo minėta, atsižvelgiant į programavimo laikotarpius, 2016 metais Centras daug dėmesio skyrė finansavimo paieškai. Buvo parengta dvigubai daugiau paraiškų įstaigos veiklos plėtojimui, nei per 2015 metus. 75 proc. parengtų paraiškų pateikta programoms. Visos paraiškos teiktos tarptautinio bendradarbiavimo programoms.

Gautas 230238,00 eurų finansavimas dviem Pietų Baltijos programos projektams, per 2016 m. panaudota 41724,00 eurai. Tai 72 proc. mažiau nei per 2015 metus, nes pirmieji projektai startavo tik antroje metų pusėje.

Suorganizuoti 42 renginiai tikslinėms grupėms bei dalyvauta 19 renginių, į kuriuos įtrauktos tikslinės grupės. Visi renginiai prisidėjo prie verslumo kultūros diegimo, kontaktų vystymo bei Rietavo žinomumo didinimo. Renginiuose dalyvavo 26 proc. daugiau dalyvių nei 2015 metais. Tai galima paaiškinti tuo, kad per 60 proc. renginių buvo orientuoti į turizmo skatinimą, todėl buvo siekiam pritraukti kuo daugiau dalyvių. Skirtingai nei 2015 metai atsirado įvairesnių renginių formų – kaip info turas, maisto dirbtuvės.

Parengtos 4 paraiškos tikslinėms grupėms, visos jos finansuotos, dvi iš jų naudojant minios paramos įrankį (crowd-funding) veik.rietave.lt.

Per 2016 metus ypač išsiplėtė komunikavimo ir viešinimo veikla. Išleisti leidiniai susiję su turizmo skatinimu. Centras prižiūri **4 internetines svetaines**: www.rietavivic.lt, www.veik.rietave.lt, www.pienokelias.lt ir www.rietavovvg.lt. Taip pat prižiūri **5 Facebook'o profilius**: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro, Veik.Rietave.lt, Pieno kelio, Mykolinių Meturgio, Vietos veiklos grupės „Rietavo Iniciatyvos“. Internetinių svetainių duomenys yra tikslūs, paimti iš Google Analytics. Facebook'as profilio duomenis duoda tik paskutinių 28 dienų. Todėl facebook'o profilių skaičiai yra apskaičiuoti imant 2016 metų gruodžio mėnesio duomenis ir padauginant iš 12 mėnesių. Iš skaičių pateiktų lentelėje akivaizdu jog Facebook'o profiliai sulaukia ženkliai daugiau lankytojų. Peršasi išvada, jog internetinės svetainės yra nepatrauklios, pasenusios, reikalaujančios papildomų investicijų. Dėl Facebook'o profilių palaikymo, informacijos sklaidos ir aktualumo dalyvauta 2-juose mokymuose. Kelinama ir informatyvi, ir patraukli informacija, ko pasekoja sulaukiama daugiau siekėjų. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras neatlygintinai administruoja Vietos veiklos grupės „Rietavo iniciatyvos“ internetinę svetainę ir Facebook'o profilį.

Lentelė 5. VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro kitų rodiklių 2014 – 2016 m. palyginimas.

Eil. Nr.	Veikla	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	Verslo planai	4 vnt.	9	2

2.	Parengta paraiškų verslininkams	11 vnt.	9	4
3.	Procentas finansuotų paraiškų	75 proc.	75 proc.	100 proc.
4.	Parengta paraiškų įstaigos veiklos plėtojimui	8 vnt.	8 vnt.	16 vnt. parengta/ 12 vnt. pateikta
5.	Pritrauktos lėšos įstaigos veiklos plėtojimui	156542,38 Eur	150913,97 Eur	41724,00 Eur ²
6.	Darbas su tikslinėmis grupėmis	Renginių : 27 vnt. Dalyvių sk. 234asm. Paraiškų : 6 vnt. Gavusių finansavimą: 5 vnt.	Renginių: 35 vnt. Dalyvių sk. 508 asm. Paraiškų: 1 vnt. Gavusių finansavimą: 1 vnt.	Renginių 42 vnt. Dalyvių 611 asm. Paraiškų 4 vnt. Gavusių finansavimą: 4 vnt. ³
7.	Verslumą ir verslumo kultūrą ugdančios priemonės	Renginių sk.: 11 vnt. Dalyvių sk.: 400 asm.	Renginių: 10 vnt. Dalyvių sk.: 733 asm.	Dalyvauja renginių: 19 vnt. Dalyvių: 950 ⁴
8.	Išleista informacinių biuletenių	3 vnt.	7 vnt.	5 vnt.
	Išleista informacinių leidinių	6 vnt.	1 vnt.	1 vnt. ⁵
9.	TVIC tinklalapio lankytojų skaičius	101884 apsilankymai 101518 unikalūs prisijungimai ⁶	98000 unikalūs prisijungimai	4 283 unikalūs prisijungimai 19 319 apsilankymai
10.	Facebook puslapis rietavovic.lt	2015-1-14 – 2015-02-09 puslapio įrašų peržiūrų – 1486 „Like“ (draugai) – 101	Įrašų peržiūrų skaičius – 8322 184 draugai	65 880 įrašų peržiūrų skaičius 293 draugai (like)

¹ Paraiškos rengtos kartu su partneriais.

² Gautas finansavimas dviem projektams iš Pietų Baltijos programos 230238,00 eurų, per 2016 m. panaudota 41724,00 eurai

³ 2 „Unikali žemaitiškų žodžių knyga“, „Rožių promenada Rietave“ (veik.rietave.lt), Rietavo miesto vietos plėtros strategija, Rietavo miesto plėtros strategijos įgyvendinimo administravimas.

⁴ Kiekviename renginyje vidutiniškai dalyvavo po 40 žmonių

⁵ Rietavo turistinis žemėlapis lietuvių ir anglų kalbomis, po 3000 egz kiekvieno.

⁶ Senoji rietavovic.lt svetainė nuo spalio pabaigos iki 2015 sausio pradžios neveikė dėl techninių kliūčių (nebebuvo galima tarpinti naujos informacijos, todėl sukurta nauja svetainė adresu www.rietavovic.lt. Joje lankytojai dar neskaitčiuojami, nes ji yra dar kuriama ir informacija perkėlinėjama. Senoji svetainė sausio pradžioje buvo atkurta ir veikia nauju adresu www.sena.rietavovic.lt)

11.	Youtube paskyra rietavovic.lt			563 įrašų peržiūros
12.	www.veik.rietave.lt portalas	260 apsilankymai 124 – unikalūs prisijungimai puslapių peržiūra 857	110059 unikalūs prisijungimai	4194 unikalūs lankytojai 20672 apsilankymai
13.	Facebook puslapis veik.rietave.lt	2015-01-02 – 2015-02-09 Veik rietave puslapio įrašų peržiūrų – 6598 Veik rietave prenumerata/“Like“ (draugai) - 109	Įrašų peržiūrų skaičius – 26602 346 draugai	32820 įrašų peržiūrų skaičius 437 draugai (like)
14.	www.pienokelias.lt tinklapis			1573 unikalūs lankytojai 6208 apsilankymai
15.	Facebook puslapis maršrutas „Pieno kelias“			90324 įrašų peržiūrų skaičius 181 draugai (like)

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Naujai registruotų įmonių atsiradimas susijęs su vietos gamintojų ir turizmo paslaugų teikėjų skatinimo veikla.

Naujojo programavimo laikotarpio šaukimai 2016 m. dar nebuvo prasidėję, todėl verslininkai tik konsultavosi dėl finansavimo galimybių, bet mažai kreipėsi dėl paraiškų rengimo.

Pritaukta beveik per pus mažiau investicijų nei 2015 metais, nes vyko paraiškų rengimas ir pirmieji projektai prasidėjo tik 2016 metų antrojoje pusėje.

Centro teikiamų paslaugų poveikis verslui yra stebimas atliekant tikslinių grupių apklausas. Per 2016 metus apklausti turizmo paslaugų teikėjai – Pieno kelio maršruto dalyviai ir turizmo paslaugų teikėjai.

Lentelė 6. VĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro poveikio rodiklių 2014 – 2016 m. palyginimas

Eil.Nr.	Veikla	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	Įregistruotų įmonių skaičius (skaičiuojant su verslo liudijimais ir individualios veiklos pažymėjimais)	18	10	14
2.	Sukurtų naujų darbo vietų skaičius (įskaitant individualios	86	82	79

	veiklos pažymėjimus)			
3.	Pritrauktos investicijos regiono verslo plėtrai	156542,38 Eur	213187,97 Eur	122177,20 Eur ⁷
3.1.	Parengtos paraiškos	Parengtos 8 paraiškos įstaigos veiklos plėtojimui ⁸	Parengtos 8 paraiškos įstaigos veiklos plėtojimui ⁹	<i>Parengtos 16, pateiktos 12, finansuotos 3¹⁰ paraiškos įstaigos veiklos plėtojimui</i>
		Parengtos 7 paraiškos verslininkams ¹¹	Parengtos 9 paraiškos verslininkams ¹²	<i>4 paraiškos verslininkams</i>
		Parengtos 9 paraiškos regiono tikslinėms grupėms ¹³	Parengta 1 paraiška regiono tikslinėms grupėms	<i>Parengtos, finansuotos ir administruotos 4 paraiškos¹⁴ tikslinėms grupėms</i>
4.	SVV subjektai, gavę finansinę paramą iš SVV paramos fondo (lėšų suma)	SVV fondą sudarė 12700 Lt T.sk. 3500 Lt kreditorinis. Gavę paramą subjektai: 12 asm. už 7713,00 Lt. Žemės ūkio fondą sudarė 10000 Lt t.sk. kreditorinis 1500,00 Lt Gavę paramą subjektų: 20 asm. už 8122,23 Lt.	Iš SVV rėmimo fondo paramą gavo 12 subjektų už 3200,00 eurus; Iš Žemės ūkio rėmimo fondo paramą gavo 21 subjektas už 2900,00 eurus.	<i>Iš SVV rėmimo fondo paramą gavo 8 subjektų už 2900,00 eurus; Iš Žemės ūkio rėmimo fondo paramą gavo 12 subjektas už 1975,00 eurus.</i>
5.	TVIC teikiamų paslaugų kokybės ir poveikio verslui	1 bendruomenių apklausa/interviu	5 fokus grupių interviu apie	<i>3 fokus grupių apklausa,</i>

⁷ Centro projektai – 41724,00 eurai; Rietavo miesto VVG-78817,00 eurai; Minios finansavimo paramos platforma VEIK.RIETAVE-1636,20 eurai; Iš viso – 122177,20 eurų

⁸ 1 Švedijos institutui, 4 Pietų Baltijos programai, 1 Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programai, 1 URM Lietuvos įsitinklinimo ES skatinimo projektui, 1 Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai/LEADER programai

⁹ (5 Pietų Baltijos programai, 1 Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programai, 2 Baltijos jūros regiono Interreg programai)

¹⁰ Plačiau 3 lentelėje

¹¹ 2 SVV fondai

¹² 5 Rietavo savivaldybės kaimo vietovių plėtros strategijai/LEADER programa, 3 SVV programai

¹³ Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai

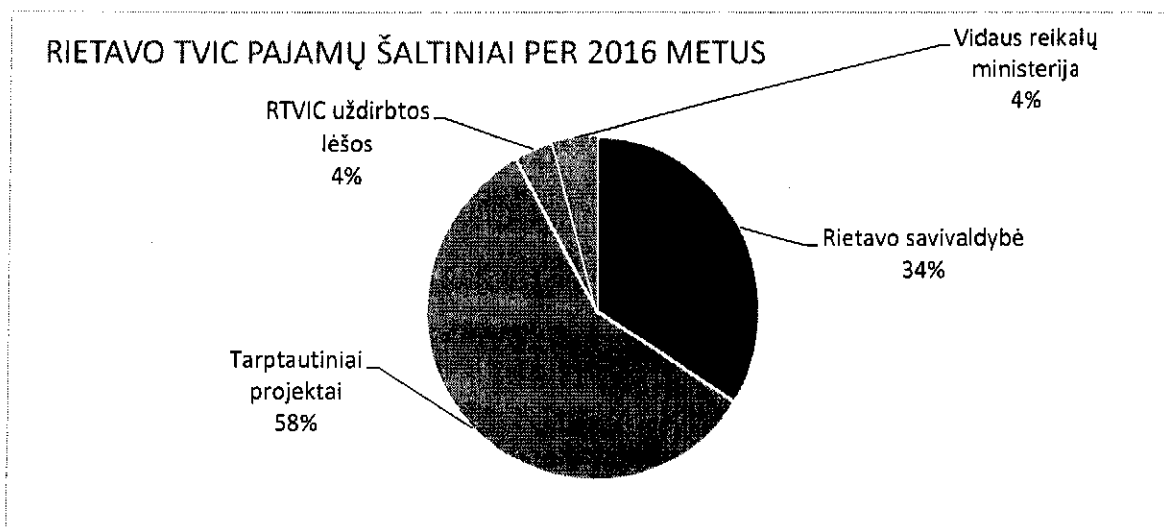
¹⁴ „Unikali žemaitiškų žodžių knyga“, „Rožių promenada Rietave“ (veik.rietave.lt), Rietavo miesto vietos plėtros strategija, Rietavo miesto plėtros strategijos įgyvendinimo administravimas (Europos socialinis fondas)

	vertinimas (regiono verslininkų apklausos ir nuomonės tyrimai)	1 vietos gamintojų apklausa 1 verslo ir kultūros partnerystės konsultavimasis su 85 verslo ir kultūros veikėjais, 1 moterų verslininkų apklausa	projektų tematikos aktualumą 30-ties vietos gamintojų apklausa	25 klientai gavę RTVIC paslaugas, 18 Pieno kelio maršruto dalyvių apklausa aiškinantis jų konsultavimo ir mokymosi poreikius
6.	Turistų srautai Rietavo savivaldybėje	5314 ¹⁵	10826 ¹⁶	62147 ¹⁷

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

4. CENTRO GAUTOS LĖŠOS IR JŲ ŠALTINIAI PER FINANSINIUS METUS IR ŠIŲ LĖŠŲ PANAUDOJIMAS PAGAL EKONOMINĖS KLASIFIKACIJOS STRAIPSNIUS

Centro pagrindiniai pajamų šaltiniai yra vykdomi projektai ir teikiamos paslaugos. Žemiau esančioje lentelėje (Lentelė 6) pateikta informacija apie gautas lėšas. Lentelėse 7, 8 yra pateikta palyginamoji informacija apie gautas lėšas, šaltinius bei sumas per 2014-2016 m. Lėšų šaltiniai bei sumos procentinis pasiskirstymas, pateikta pav. 1.

Pav. 3. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro pajamos per 2016 metus, procentais.

¹⁵ Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus ir Tverų turizmo centro duomenimis

¹⁶ Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejaus ir Tverų turizmo centro duomenimis

¹⁷ Duomenys iš 40 proc. apklaustų respondentų. Respondentai dar nėra įpratę pateikti duomenis, nes tik 2016 metai pradėtas sisteminis duomenų rinkimas.

Lentelė 7. Gautos lėšos per 2016 m.

Eil. Nr.	Finansavimo šaltinis	Gautos lėšos, Eur. – 2016 m.	Projektas	Vykdyto data
1.	Rietavo savivaldybė	21500,00	„Verslui palankios aplinkos kūrimas ir investicijų pritraukimas Rietavo savivaldybėje”	2016 01 01 – 2016 12 31
2.	Rietavo savivaldybė	1240,00	Rietavo savivaldybės SVV remimo fondas	2016 01 01 – 2016 12 31
3.	Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro uždirbtos lėšos	2507,51	Teikiamos paslaugos.	2016 01 01 – 2016 12 01
4.	LR Vidaus reikalų ministerija prisidėjimas prie projekto PB-LCL	1647,25	2016 m. lapkričio 29 d. gautas sprendimas dėl bendrojo finansavimo lėšų skyrimo Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos projektui įgyvendinti, sprendimo Nr. 1D-6987(22). Projekto vykdymo laikotarpiui 2016 06 01 – 2019 05 31 skiriama bendrojo finansavimo lėšų suma – 9697,00 eurų. Per 2016 m. II pusmetį panaudota dalis lėšų tai – 1647,25 eurų suma. Projekto vykdymo laikotarpis 2016 06 01 – 2019 05 31.	2016 06 01 – 2016 12 31
5.	LR Vidaus reikalų ministerija prisidėjimas prie projekto PB-BBVET	1202,29	2016 m. gruodžio 08 d. gautas sprendimas dėl bendrojo finansavimo lėšų skyrimo Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos projektui įgyvendinti, sprendimo Nr. 1D-7187(22). Maksimali skiriama bendrojo finansavimo lėšų suma – 8970,00 eurų. Per 2016.09.01 – 2016.12.31 laikotarpį panaudota dalis lėšų tai – 1202,29 eurų suma. Projekto vykdymo laikotarpis 2016 09 01 – 2018 07 31.	2016 09 01 – 2016 12 31
6.	Projektas "LCL - Low Carbon Logistics"	18668,83	Projektas "LCL - Low Carbon Logistics" Nr. STHB.03.01.00-SE-0008/15 finansuojamas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Interreg V-A Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos. Projekto vykdymo laikotarpis 2016 06 01 – 2019 05 31.	2016 06 01 – 2016 12 31

7.	Projektas „BBVET - Boosting Business Integration through jodint VET Education“	13625,98	Projektas „BBVET - Boosting Business Integration through jodint VET Education“ Nr. STHB.04.01.00–SE–0019/15 finansuojamas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Interreg V-A Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos. Projekto vykdymo laikotarpis 2016 09 01 – 2018 07 31.	2016 09 01 – 2016 12 31
8.	Kiti tarptautiniai projektai	6579,65	Tarptautiniai projektai, kuriuose Centras yra partneris bet neturi savo atskiro biudžeto ir yra tik kompensuojamos patirtos išlaidos.	2016 01 01 – 2016 12 31
	Iš viso	66971,51		

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Lentelė 8. Organizacijos pajamų šaltinių palyginimas per 2014-2016 metus, proc.

<i>Šaltinis</i>	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Rietavo savivaldybė	5,10 proc.	6,41 proc.	<i>33,95 proc.</i>
Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro uždirbamos lėšos	25,04 proc.	45,93 proc.	<i>3,75 proc.</i>
Lietuvos darbo birža	0,05 proc.	0,35 proc.	<i>0,00 proc.</i>
Švietimo paramos fondas	5,28 proc.	0,00 proc.	<i>0,00 proc.</i>
Vidaus reikalų ministerija	3,38 proc.	2,70 proc.	<i>4,25 proc.</i>
Tarptautiniai projektai	38,29 proc.	30,55 proc.	<i>58,05 proc.</i>
Nacionalinė mokėjimo agentūra	11,01 proc.	4,57 proc.	<i>0,00 proc.</i>
LR Valstybinės mokesčių inspekcijos suteikta parama (2 proc.)	0,00 proc.	0,00 proc.	<i>0,00 proc.</i>
Užsienio reikalų ministerija	10,76 proc.	9,49 proc.	<i>0,00 proc.</i>
Projekto partnerių prisidėjimas prie projekto	1,09 proc.	0,00 proc.	<i>0,00 proc.</i>
Viso	100 proc.	100 proc.	100 proc.

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Lentelė 9. Organizacijos pajamų šaltinių palyginimas per 2014-2016 metus, eurai.

<i>Šaltinis</i>	2014	2015	2016
Rietavo savivaldybė	8109,36 Eur	9680,00 Eur	<i>22740,00 Eur</i>
Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro uždirbamos lėšos	39809,46 Eur	69308,91 Eur	<i>2507,51 Eur</i>
Lietuvos darbo birža	75,55 Eur	524,86 Eur	<i>0,00 Eur</i>
Švietimo paramos fondas	8402,46 Eur	0,00 Eur	<i>0,00 Eur</i>
Vidaus reikalų ministerija	5372,05 Eur	4068,12 Eur	<i>2849,54 Eur</i>
Tarptautiniai projektai	60883,23 Eur	46107,80 Eur	<i>38874,46 Eur</i>
Privatus asmenis			
Nacionalinė mokėjimo agentūra	17506,69 Eur	6897,32 Eur	<i>0,00 Eur</i>
LR Valstybinės mokesčių inspekcijos suteikta parama (2 proc.)			<i>0,00 Eur</i>
Užsienio reikalų ministerija	17114,15 Eur	14326,96 Eur	<i>0,00 Eur</i>
Projekto partnerių prisidėjimas prie projekto	1737,72 Eur	0,00 Eur	<i>0,00 Eur</i>
Viso	159010,67Eur	150913,97 Eur	<i>66971,51 Eur</i>

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Veiklos rezultatų ataskaita, balansas ir aiškinamasis raštas pateikiami kaip priedas prie Centro veiklos ataskaitos. Ataskaitinio laikotarpio finansinės veiklos rezultatas yra neigiamas: - **18418,00 eurai**.

Lentelė 10. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro palyginamoji 2014-2016 m. finansinė ataskaita

<i>Metrikos pavadinimas</i>	2014	2015	2016
Pajamos	117121 Eur	154085 Eur	<i>66972 Eur</i>
Veiklos sąnaudos	105736 Eur	153571 Eur	<i>85389 Eur</i>
Veiklos pelnas	11386 Eur	514 Eur	<i>-18418 Eur</i>
Nusidėvėjimas	2437 Eur	2330 Eur	<i>672 Eur</i>
Darbuotojų išlaikymas	43366 Eur	56915 Eur	<i>52223 Eur</i>
Palūkanos	427 Eur	760 Eur	<i>337 Eur</i>
Patalpų išlaikymas	3226 Eur	3302 Eur	<i>2930 Eur</i>
Ryšių	3769 Eur	3177 Eur	<i>4099 Eur</i>
Transporto išlaidos	5447 Eur	13 Eur	<i>10081 Eur</i>
Kitos veiklos išlaidos (komandiruočių, renginių)	31571 Eur	87834 Eur	<i>15046 Eur</i>

organizavimo, reprezentacinių prekių, banko mokesčių, kanceliarinės ir kitos išlaidos susijusios su pagrindine centro veikla)			
Ankstesnių laikotarpių klaidų taisymas	940 Eur	0,00 Eur	0,00 Eur

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

Išsami pajamų ir išlaidų analizė pateikiama aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės.

5. INFORMACIJA APIE CENTRO ILGALAIKĮ TURTĄ PER FINANSINIUS METUS

2016 m. gruodžio 31 d. ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo žiniaraščio duomenimis ilgalaikio turto likutinė vertė – **113296,80 eurų**. iš kurio:

Materialaus ilgalaikio turto likutinė vertė – 109291,64 eurų.

Nematerialaus ilgalaikio turto likutinė vertė – 4005,16 eurų.

Plačiau apie Centro turima ilgalaikį turtą aprašoma aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės.

6. CENTRO SĄNAUDOS PER FINANSINIUS METUS, IŠ JŲ IŠLAIDOS DARBO UŽMOKESČIUI

2016 m. Centro sąnaudos sudarė **85389,34 eurų**. Iš jų darbo užmokesčiui **52223 Eur**

Plačiau apie Centro patirtas sąnaudas aprašoma aiškinamajame rašte prie finansinės atskaitomybės.

6.1 Centro darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje

2016 m. pradžioje Centre dirbo 4 darbuotojai:

1. Direktorė – Laima Dockeyvičienė, pagal darbo sutartį Nr. 19, sudaryta 2003 m. spalio 28 d.
2. Buhalterė – konsultantė - Rasa Pociuvienė pagal darbo sutartį Nr. 26, sudaryta 2009 m. rugpjūčio 21 d.
3. Projektų administratorė – Rasa Baliulevičienė, pagal darbo sutartį Nr. 40, sudaryta 2015 m. rugpjūčio 26 d.
4. Turizmo specialistė – Irena Liškuvienė, pagal darbo sutartį Nr. 43, sudaryta 2015 m. gruodžio 30 d.

2016 m. pabaigoje Centre dirbo 6 darbuotojai. Centro direktorė, buhalterė – konsultantė ir projektų administratorė nesikeitė. Taip pat Centre pradėjo dirbti nauji darbuotojai:

1. Turizmo specialistė – Judita Pakalniškytė, pagal darbo sutartį Nr. 44, sudaryta 2016 m. balandžio 01 d.
2. Informacinių technologijų ir ryšių sistemų specialistas – Vilius Viršilas, pagal darbo sutartį Nr. 45, sudaryta 2016 m. balandžio 11 d.
3. Projektų komunikatorė – Vida Zubielė, pagal darbo sutartį Nr. 48, sudaryta 2016 m. lapkričio 30 d.

Lentelė 11. Centro etatų skaičius ketvirčiais

Eil. Nr.	Etatai	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
DARBUOTOJAI DIRBANTYS SU NETERMINUOTOMIS DARBO SUTARTIMIS					
1	Direktorius	0,75	0,75	0,75	0,75
2	Buhalterė	1,00	1,00	1,00	1,00
3	Vadybininkė	-	-	-	-
4.	Turizmo specialistė	0,25	1,00	1,00	1,00
DARBUOTOJAI DIRBANTYS SU NETERMINUOTOMIS DARBO SUTARTIMIS PRIE PROJEKTŲ					
1	Projektų vadovas			0,25	0,25
2	Projektų administratorius	1,00	1,00	1,00	1,00
4	Projektų komunikatorė				1,00
5	IT specialistas		0,25	1,00	0,25
6.	Kompiuterių tinklų ir sistemų technikas			0,75	
Balansas viso (etatai)		3,00	4,00	5,75	5,25

Šaltinis: Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro surinkti duomenys

6.2 Informacija apie viešosios įstaigos vadovą

Įstaigos vadovas – Laima Dockevičienė, gimusi 1966 m. vasario 10 d. Laima Dockevičienė turi viešojo administravimo magistro laipsnį bei edukologijos krypties antros pakopos profesijos Lyderystės ir vadovavimo psichologijos studijas. Laima Dockevičienė šiame centre dirba nuo 2003 m. spalio 28 d. Direktorės stažas 13 metų.

2016 m. Centro direktorės darbo užmokesčio sąnaudos – 22490,12 eurų. Tame skaičiuje priskaityta darbo užmokesčio 17144,47 eurai, mokesčiai į Sodrą 30,98 % - 5311,36 eurai ir garantinį fondą 0,02 % – 34,29 eurai. Dalis Centro direktorės darbo užmokesčio buvo dengiamas iš tarptautinio projekto "LCL - Low Carbon Logistics" Nr. STHB.03.01.00-SE-0008/15 lėšų skirtų darbo užmokesčiui, kurį sudarė 8291,19 eurų suma.

7. CENTRO IŠLAIDOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ KIEKVIENO NARIO DARBO UŽMOKESČIUI IR KITOMS ĮSTAIGOS KOLEGIALIŲ ORGANŲ NARIŲ IŠMOKOMS

2016 m. išlaidų kolegialių organų kiekvieno nario darbo užmokesčiui ir kitų įstaigos kolegialių organų narių išmokų nebuvo.

8. VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS IŠLAIDOS IŠMOKOMS SU VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS DALININKAIS SUSIJUSIEMS ASMENIMS, NURODYTIEMS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO DALYJE

2016 m. išlaidų išmokoms su viešosios įstaigos dalininkais susijusiems asmenims, nurodytiems viešųjų įstaigų įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje, nebuvo.

9. TRUMPA SMULKIOJO IR VIDUTINIO VERSLO SITUACIJOS RIETAVO SAVIVALDYBĖJE APŽVALGA

9.1. Geografinė ir demografinė situacija

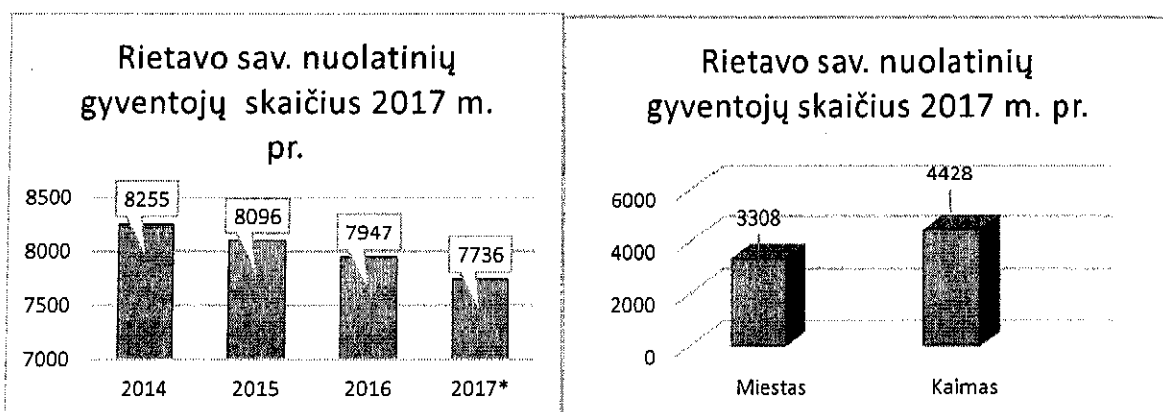
Viena iš VĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro veiklos sričių yra stebėti ir vertinti verslumo Rietavo savivaldybėje būklę ir tendencijas, todėl pasibaigus kalendoriniams metams, Centras apibendrintai apžvelgia esamą savivaldybės situaciją.

Rietavo savivaldybė yra Telšių apskrities pietuose ir užima 586 km² teritoriją (žemės ūkio naudmenos – 37%, miškų – 51%, vandenų – 1,53% ir kt.). Rajono administracinis centras – Rietavas. Savivaldybės teritorijoje yra 5 seniūnijos: Rietavo, Medingėnų, Daugėdų, Tverų kaimiškos ir Rietavo miesto seniūnijos. Rietavo savivaldybė ribojasi: rytinėje pusėje – Telšių raj., šiaurinėje – Plungės raj., vakarinėje – Klaipėdos raj., pietinėje – Šilalės raj.

Beveik visa savivaldybės teritorija (išskyrus rytinę dalį) išsidėsčiusi monotoniško reljefo Vakarų Žemaičių plynaukštėje, kuri priklauso Žemaičių aukštumai. Rytinė dalis taip pat priklauso Žemaičių aukštumai, tačiau čia reljefas įvairesnis. Rytinėje dalyje iškilusi aukščiausia savivaldybės vieta – Lopaičių kalnas (210,6 m). Žemiausios savivaldybės vietos yra pietinėje dalyje, Jūros ir Aitros upių slėniuose.

Rietavo savivaldybė ypač patogi turizmo požiūriu: pietuose ją kerta automagistralė Kaunas-Klaipėda, rytuose ribojasi su Varnių regioniniu parku, šiaurėje – su Žemaitijos nacionaliniu parku. Savivaldybės rekreacinį gamtinį potencialą formuoja 5 valstybiniai draustiniai. Savivaldybėje gana gausu gamtinių ir kultūrinių išteklių – poilsiuoti tinkamų ežerų, miškų, yra vaizdingas kalvotasis Žemaičių aukštumų kraštovaizdis, savitas etnografinis palikimas. Tai sukuria kartu ir rekreacinio gamtinio turizmo plėtros potencialą.

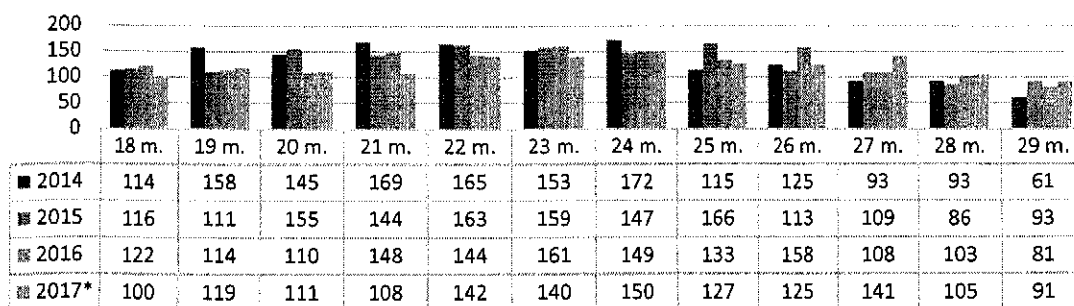
Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2017 m. pradžioje Rietavo savivaldybėje gyvena 7736 nuolatinių gyventojų arba apytiksliai 0,27 proc. Lietuvos gyventojų., tai sudarė 4,88 proc. Telšių apskrities gyventojų. 2017 m. pradžioje gyventojų skaičius sumažėjo 519 gyventojų, lyginant su 2014 m. Vidutiniškai Rietavas per metus netenka po 150 gyv., išskyrus 2016 m., per kuriuos netekome 211 gyv. (Plačiau pateikta 4, 5 pav.)

4 pav. Rietavo sav. nuolatinių gyventojų skaičius (palyginimas 2014-2017 m. pradžia), 2017 m. išskirstymas kaimo ir miesto gyventojai. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

*išankstiniai duomenys

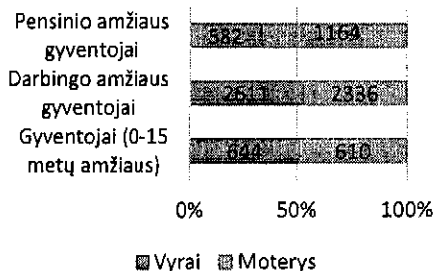
Nuolatinių gyventojų skaičius 2017 metų pradžioje (jaunimas 18-29 m.)

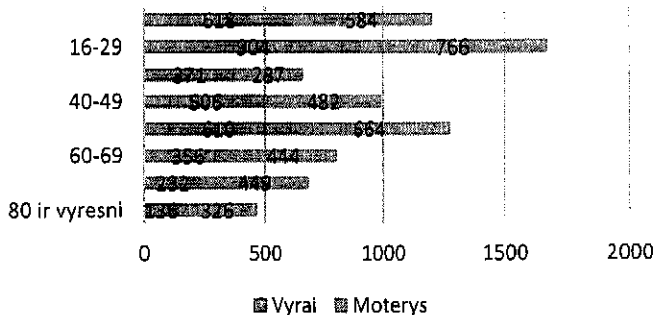
5 pav. Nuolatinių gyventojų skaičius (jaunimas 18-29 m.) (palyginimas 2014 -2017 m. pradžiai). Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas. *išankstiniai duomenys

Statistikos departamento pateiktais duomenimis gyventojų pasiskirstymas savivaldybėje yra toks: kaime gyvena 4428 asmenys, o mieste 3308 asmenys. (pav. 4), Pagal lytį ir amžių iki 15 metų bei darbingo amžiaus gyventojų pagal lytis yra daugiau vyrų nei moterų (pav. 6) rodo tai, kad jaunos moterys nuo 16 iki 50 metų išvyksta iš Rietavo. Prielaida, kad darbingo amžiaus moterys neranda kur realizuoti savęs darbo rinkoje, trūksta paslaugų, laisvalaikio formų ir kt. Tačiau nuo 50 metų moterų daugiau nei vyrų, 85 ir vyresnių gyventojų pagal lytis yra moterų – 153, vyrų – 56. (Žr. pav. 6).

Rietavo sav. gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių, 2016 m. pab.

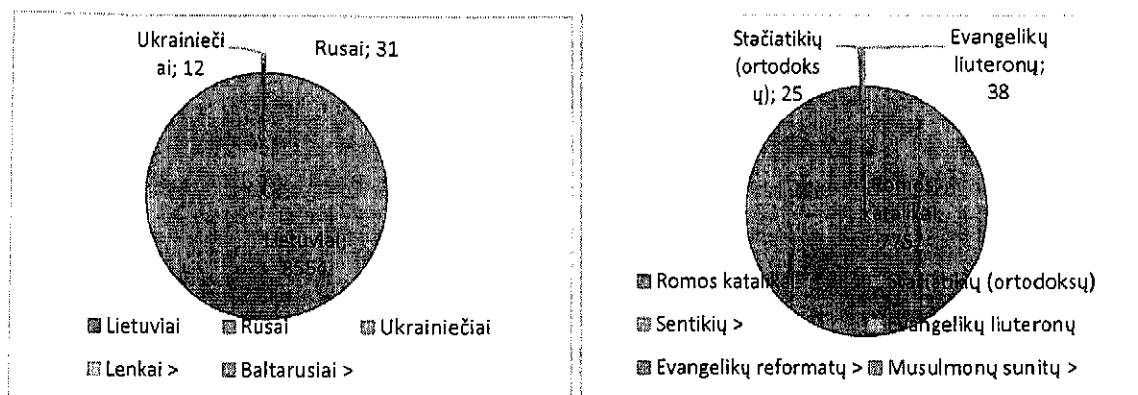

Rietavo sav. gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių, 2016 m. pab.

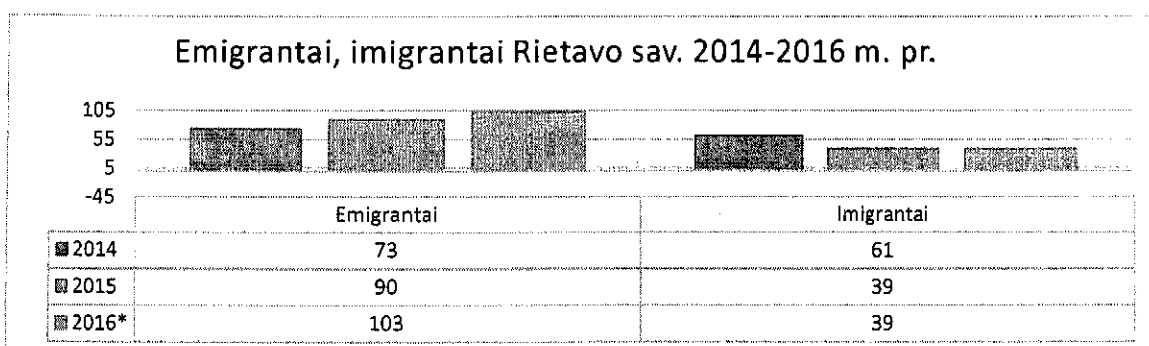

Pav. 6. Rietavo sav. gyventojų pasiskirstymas pagal lytį ir amžių, 2016 m. pab. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis LR statistikos departamento duomenimis, 2011 metų surašymu Rietavo sav. pagal tautybę lietuviai sudaro didžiąją dalį - 8554, likusieji 31 rusai, 12 ukrainiečių, konfidencialūs duomenys – neįvardinę lenkai ir baltarusiai – 94 asmenys. Pagal religinę bendruomenę Rietavo sav. vyrauja Romos katalikai - 7757, evangelikų liuteronai – 38, stačiatikiai – 25 ir konfidencialūs duomenys, neįvardinti skaičiais yra gyventojų priklausantiems sentikiams, musulmonų sunitų ir evangelikų reformatų bendruomenėms – 871.

7 pav. Gyventojai pagal tautybę ir religinę bendruomenę 2011 m. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas. *2011 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenys

*išankstiniai duomenys

8 pav. Emigrantai, imigrantai Rietavo sav. (palyginimas 2014 -2016 m. pradžiai). Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

9.2. Ekonominės situacijos analizė

Vertinant bendrą ekonominę situaciją Rietavo savivaldybėje, galima konstatuoti, jog ekonominė situacija yra patenkinama, vyrauja mikro, smulkios ir vidutinės įmonės. Vyraujanti tendencija - įmonių susitraukimas/smulkėjimas, daugėja individualių asmenų užsiimančių komercine veikla ir tai įtakoja Rietavo savivaldybės užimtumo situaciją ir ekonomikos būklę bei plėtrą Rietavo savivaldybėje, žr. pav. 13

Pagal veiklos rūšis 2017 m. pradžioje Rietave daugiausia yra įmonių veikiančių transporto ir saugojimo srityje (37), didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje (34) miškininkystės, žemės ūkio ir žuvininkystės srityje (24), meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos srityje (18).

Beveik nėra tiesioginių užsienio investicijų, mažėja materialinės investicijos. BVP sukuriamas 1 gyventojui yra mažesnis, nei Lietuvos vidurkis. Pastaraisiais metais atlyginimai Rietavo savivaldybėje didėjo sparčiau lyginant su apskrities ir Lietuvos vidurkiais, tačiau gyventojų perkamoji galia yra mažesnė nei Lietuvos vidurkis. Verslo plėtra nėra pakankama, nepaisant didžiausio, lyginant su kaimyninėmis savivaldybėmis, asmenų, veikiančių pagal verslo liudijimus, skaičiaus.

Lentelė 12. Pagrindinių rodiklių santrauka

Rietavo savivaldybėje ekonominę veiklą vykdančių fizinių asmenų dalis 1000 gyv. per 2016 m. yra 64,51 proc. , kai šalies koeficientas – 25 proc.
2017 m. sausio 1 d. Rietavo savivaldybėje nedarbo lygis – 7,3 proc. (žiūrėti lentelę 14)
Registruotų įmonių skaičius - 356 , veikiančių – 199 , bankrutavusios – 4, išregistruotos – 23
Individualūs asmenys užsiimantys komercine veikla – 587 (žiūrėti lentelę 13)
Registruoti ūkininko ūkiai – 810 , kurie taip pat priskiriami prie verslo subjektų. (žr. 18 pav.)

Registruotų įmonių skaičius. Remiantis gautais VMI duomenimis 2017-03-01 d., rašto Nr. (30.4) MPD2-248, Rietavo savivaldybėje 2017 m. sausio 1 d. **registruotų įmonių skaičius - 356, veikiančių – 199, bankrutavusios – 4, išregistruotos - 23.**

Per 2016 metus naujai įregistruota– 13 ūkio subjektų: tame skaičiuje UAB - 6, mažoji bendrija – 3, asociacijos - 1, profesinė sąjunga – 1, individuali įmonė – 1, biudžetinė įmonė – 1 (žr. lentelę Nr. 13). Per 2016 m. **pagal individualios veiklos pažymą veiklą vykdė - 293 gyventojai**, tame tarpe jaunuoliai (18-29 m.) – 106, per 2016 m. individualią veiklą įregistravo – 84 gyventojai, iš jų jaunuoliai (18-29 m.) – 44 gyventojai. O pagal **verslo liudijimus – 294.**

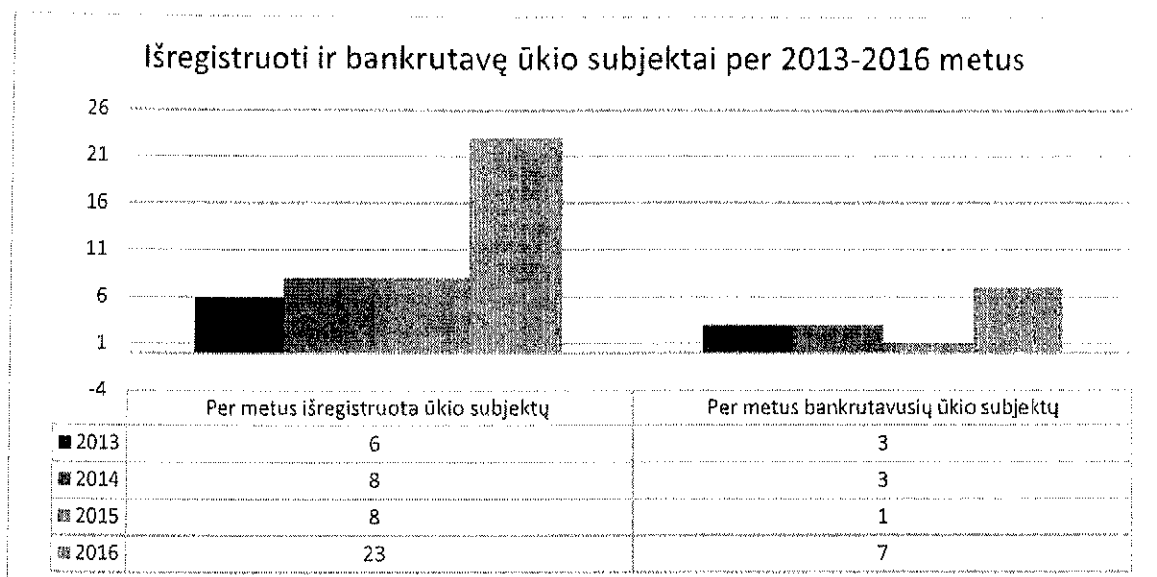
13 lentelė. 2014 – 2016 m. įregistruoti ūkio subjektai ir asmenys Rietavo savivaldybėje besiverčiantys komercine veikla

Metai	UAB	MB	II	Bendrijos	Asociacijos	Labdaros organizacijos	Vsl.	Profesinės sąjungos	Biudžetinės įstaigos	Žemės ūkio bendrovės	Individuali veikla	Verslo liudijimai	Iš viso
2016	6	3	1	-	1	-	-	1	1	-	293	294	600
2015	5	1	2	-	5	-	1	-	-	1	87	554	656
2014	10	4	1	-	-	1	-	-	-	-	73	426	515

Šaltinis: Valstybinė mokesčių inspekcija

Per tą patį laikotarpį Rietavo savivaldybėje išregistruota – 23 ūkio subjektai: UAB- 1, asociacija- 2, individualios įmonės - 15, žemės ūkio bendrovių -3, užsienio JA ir kiti organizacijų filialai – 1, kooperatinė bendrovė – 1. (žr. pav. Nr. 9).

Pagal šiuos duomenis galima teigti, kad nėra sąlygų vystyti ekonomiką, todėl darant išvadas reikia specialių mokymų įmonių vadovams, naujo požiūrio diegimo, inovacijų skatinimo.

9 pav. Išregistruoti ir bankrutavę ūkio subjektai per 2013-2016 metus, Rietavo sav.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Darbo rinka. Remiantis Telšių teritorinės darbo biržos duomenimis, 2017 m. sausio 1 d. Rietavo savivaldybėje nedarbo lygis – 7,3 proc., kai Telšių apskrityje – 8,8 proc., o šalies nedarbo lygį sudarė – 7,9 proc. visų darbingo amžiaus šalies gyventojų (žiūrėti lentelę 14).

Daugiausiai yra ieškoma nekvalifikuoto darbo. Populiariausias ieškomas darbas – nekvalifikuotas pagalbinis ir statybų darbininkas. Daugiausiai asmenų įdarbinama statybų sektoriaus įmonėse Klaipėdos rajone ir Plungėje. Pagal profesijas: plataus profilio statybų darbininkas, vamzdžių montuotojas, grindinio klojėjas. Taip pat nemažai įdarbinama kelio darbininkais, medienos apdirbimo staklių operatoriais, pagalbinais darbininkais medienos apdirbimo įmonėse, maisto pramonės cecho darbininkais.

Lentelė 14. Rietavo savivaldybėje registruotų bedarbių skaičius 2014-2017 m. pradžiai.

	2014.01.01.	2015.01.01.	2016.01.01.	2017.01.01.
Bedarbių skaičius	498	467	410	569
Bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų	9,73	9,19	8,2	7,3
Moterų	286	259	206	158
Vyrų	212	208	204	360
Ilgalaikių bedarbių sk.	169	141	124	114
Proc. nuo visų bedarbių	33,9	30,2	30,2	31,7
Laisvų darbo vietų skaičius	427	305	345	376

5 paklausiausios profesijos	1. Tinkuotojas; 2. Mūrininkas; 3. Miško pjovėjas; 4. Medienos apdirbimo įrangos operatorius; 5. Pagalbinis darbininkas.	1. Plataus profilio statybininkas 2. Šaltkalvis - suvirintojas; 3. Tolimųjų reisų vairuotojas; 4. Medienos apdirbimo įrangos operatorius; 5. Pardavėjas.	1. Plataus profilio statybininkas 2. Šaltkalvis - suvirintojas; 3. Tolimųjų reisų vairuotojas; 4. Medienos apdirbimo įrangos operatorius; 5. Pardavėjas.	1. Pagalbinis darbininkas; 2. Pardavėjas; 3. Vairuotojas; 4. Traktorininkas; 5. Virejas.
-----------------------------	---	--	--	--

Šaltinis: Telšių teritorinė darbo birža

Savarankiškai vykdoma veikla. Prie smulkaus ir vidutinio verslo priskiriami savarankiškai dirbantys asmenys, t.y. dirbantys pagal verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymą. 15 lentelėje pateikiami duomenys apie Rietavo savivaldybėje bendrai įsigijusius verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymas.

Lentelė 15. Įsigijusieji verslo liudijimus ir individualios veiklos pažymas 2014 ir 2016 m.

Gyventojai, savarankiškai vykdančys veiklą	Rietavo savivaldybė		
	2014 m.	2016 m.	Pokytis, proc.
Asmenų įsigijusių verslo liudijimus, skaičius	290	294	+ 1,38
Asmenys vykdančys individualią veiklą ¹⁸	81	293	+261,50

Šaltinis – VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras

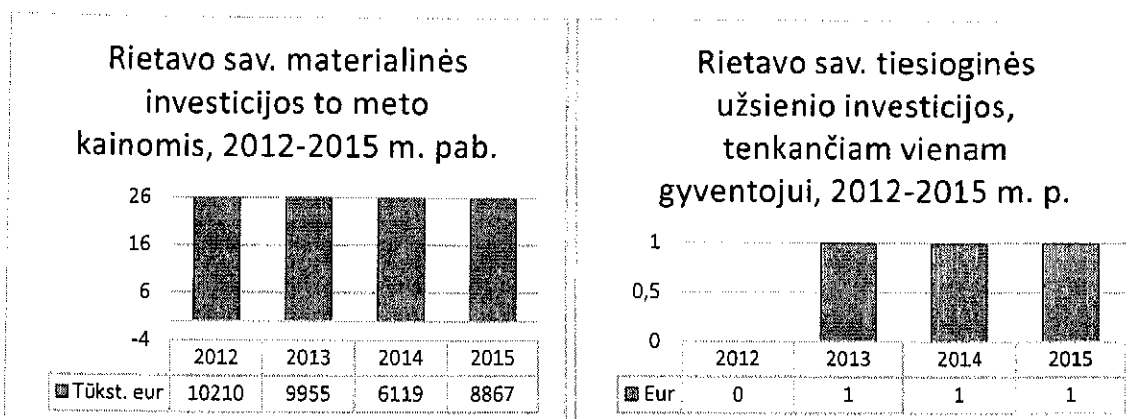
Tiesioginės užsienio investicijos ir materialinės investicijos. Rietavo savivaldybė Lietuvoje išsiskiria itin mažais tiesioginių užsienio investicijų (TUI) rodikliais. 2012 m. TUI rodiklis 1 gyventojui buvo 0 Eur, 2013-2014 m. po 1 Eur, ir tai yra žemiausias rodiklis visoje Lietuvoje (Lietuvos vidurkis – 4044 Eur, Telšių apskrities – 2004 Eur 1 gyventojui). 16 lentelėje pateikiamas materialinių investicijų dinamikos palyginimas Rietavo savivaldybėje.

Lentelė 16. Materialinių investicijos Rietavo savivaldybėje, Plungės rajonas, Telšių apskrityje ir Lietuvoje 2013 – 2015 m.

	Materialinės investicijos, tūkst. Eur		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Rietavo savivaldybė	9955	6119	8867
Plungės rajonas	44200	49786	46127
Telšių apskritis	215506	179130	181007
Lietuvos Respublika	5 933 867	6 081 759	5 869 198

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

¹⁸ Išskyrus žemės ūkio individualią veiklą.

10 pav. Rietavo sav. materialinės ir tiesioginės investicijos, 2012-2015 m. p.

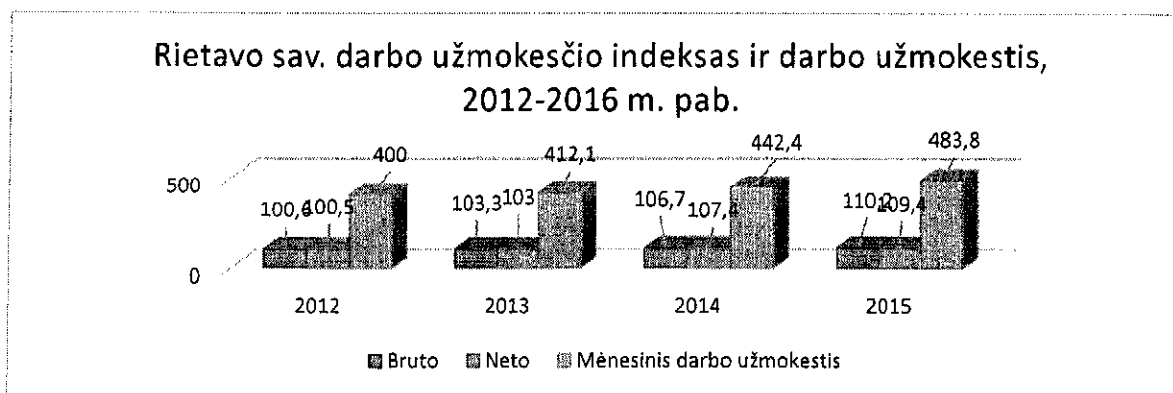
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vidutinis atlyginimas. Rietavo savivaldybė išskiria palyginti neaukšta gyventojų perkamąją galia. 14 lentelėje pateikiamas Lietuvos, Telšių ir Klaipėdos apskričių bei Klaipėdos miesto ir Rietavo savivaldybių vidutinio darbo užmokesčio palyginimas (neatskaičiavus mokesčių), 2012 IV ketvirtyje – 2015 m. III ketvirtyje neįskaičiuojant individualių įmonių.

Lentelė 17. Darbo užmokesčio palyginimas

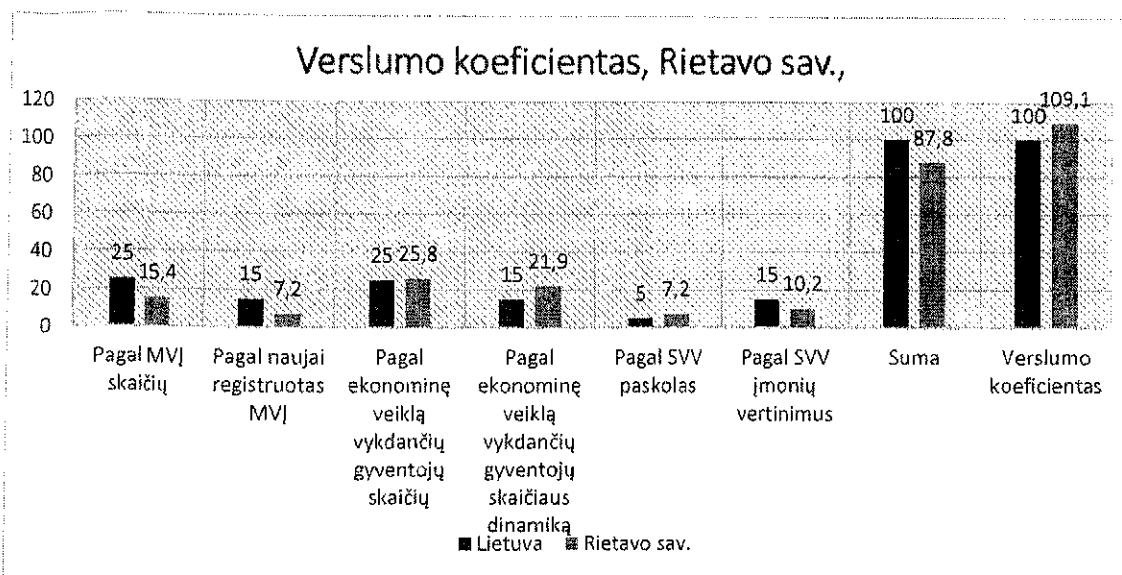
Teritorija	Darbo užmokestis, EUR				Pokytis, lyginant su 2012 m. IV ketv. proc.
	2012 m. IV ketv.		2015 m. III ketv.		
	Suma	% nuo Lietuvos vidurkio	Suma	% nuo Lietuvos vidurkio	
Lietuvos Respublika	646,4	100	735,1	100	+13,72
Telšių apskritis	575,2	88,99	664,3	90,37	+15,49
Rietavo savivaldybė	526,7	81,48	647,7	88,11	+22,97
Klaipėdos apskrities	640,6	99,1	726,8	98,87	+13,46
Klaipėdos miesto	694,1	107,38	791,1	107,62	+13,97

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

11 pav. Rietavo sav. darbo užmokesčio indeksas ir darbo užmokestis, 2012-2016 m. pab. 2016 metų dar nėra duomenų. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

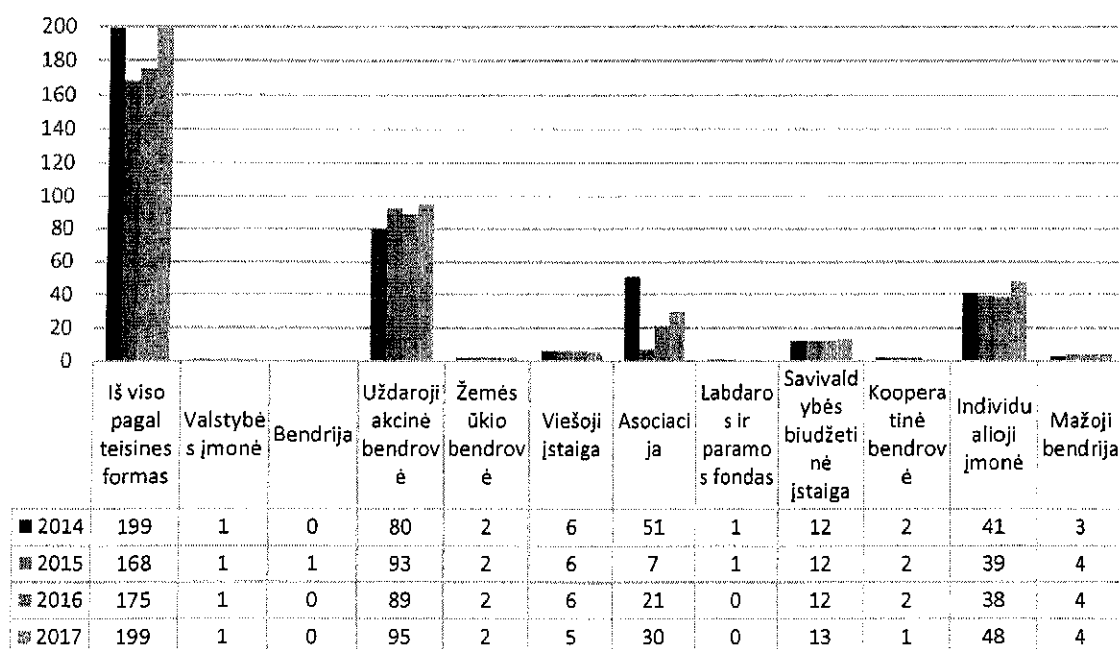
Verslumo lygis. Rietavo savivaldybėje ekonominę veiklą vykdančių fizinių asmenų skaičius per 2016 m. 1000 gyv. yra 64,51 proc., kai šalies koeficientas – 25 proc (nurodytas verslumo žemėlapyje). Per 2016 m. lyginant su 2015 m. Rietavas pakilo iš 34 į 14 vietą.

12 pav. Verslumo koeficientas Rietavo sav. Šaltinis: Lietuvos kredito unija

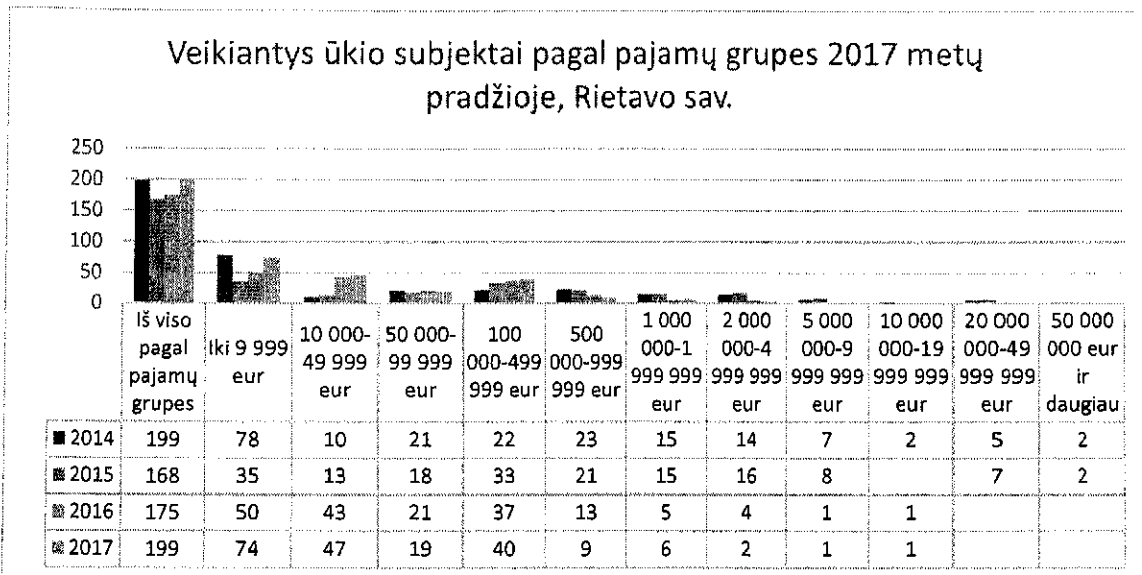
Veikiantys ūkio subjektai. Pažvelgus į metinius pokyčius galima pastebėti, kad kasmet uždarų akcinių bendrovių skaičius **didėja** (nuo 2014 iki 2017 metų pradžios jų **padaugėjo** nuo 80 iki 95 vienetų), kaip pavaizduota 13 pav. individualių įmonių taip pat **daugėja** (nuo 2014 iki 2017 metų pradžioje jų padaugėjo nuo 41 iki 48 vienetų), **tačiau esu įsitikinusi jog čia yra klaida iš statistikos departamento**, nes sulyginus duomenis pateiktus per 2016 metus įregistruota 1 individuali įmonė, o per 2015 m. - 2. (žr. 13 lentelę.). Kadangi Manome, kad šių pokyčių pagrindinės priežastys išmoktos pamokos per ekonominį sunkmetį, mokesčių sistemos pertvarkos, padidėjusi verslo rizika, finansavimo galimybės ES SF teikiamos galimybės, kuriomis siekiant pasinaudoti nenorima rizikuoti savo asmeniniu turtu.

Veikiantys ūkio subjektai pagal teisinės formas 2017 metų pradžioje, Rietavo sav.

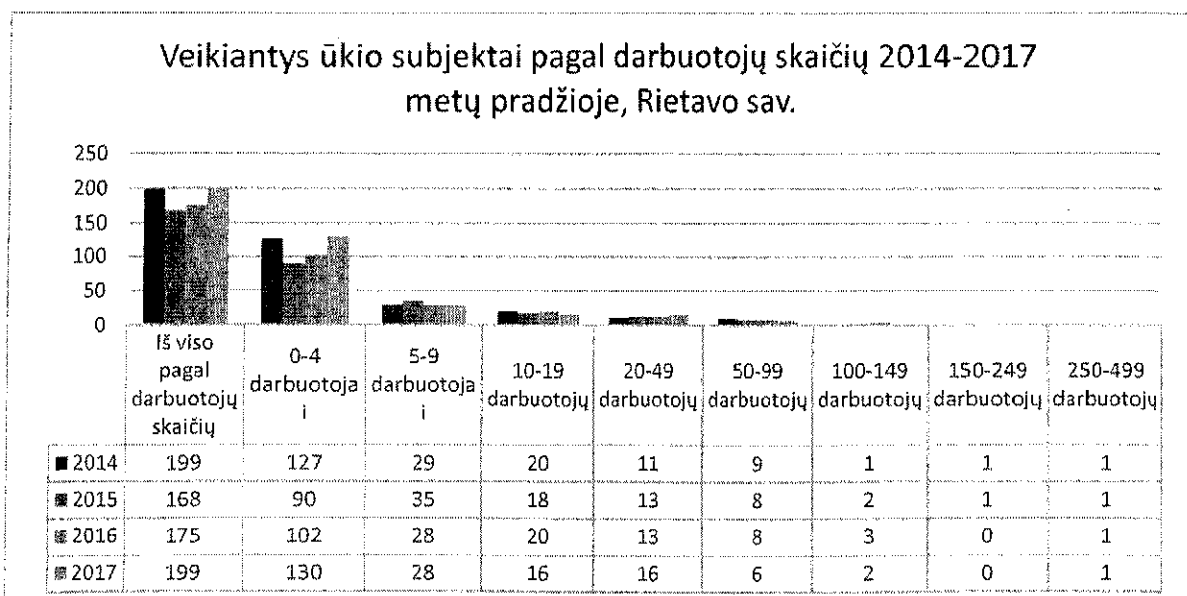
13 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal teises formas ir metus (palyginimas 2014 -2017 m. pradžiai). Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kalbant apie veikiančius ūkio subjektus pagal pajamų grupes 2014-2017 metų pradžioje (14 pav.) galima daryti išvadas, jog ženkliai padidėjo įmonių generuojančių pajamas iki 9 999 eurų nuo 50 iki 74 subjektų. Matomas ženklus sumažėjimas ūkio subjektų pajamų grupėse nuo 50 000-99 999 Eur ir 500 000-999 999 Eur.

14 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal pajamų grupes ir metus (palyginimas 2014 -2017 m. pradžiai). Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Atsižvelgiant į statistinius duomenis Rietavo savivaldybėje, galima daryti išvadas jog įmonės smulkėja, lyginant 2014 metus su 2017 metų pradžia (žr. 15 pav.), ženkliai padidėjo įmonių turinčių iki 10 darbuotojų.

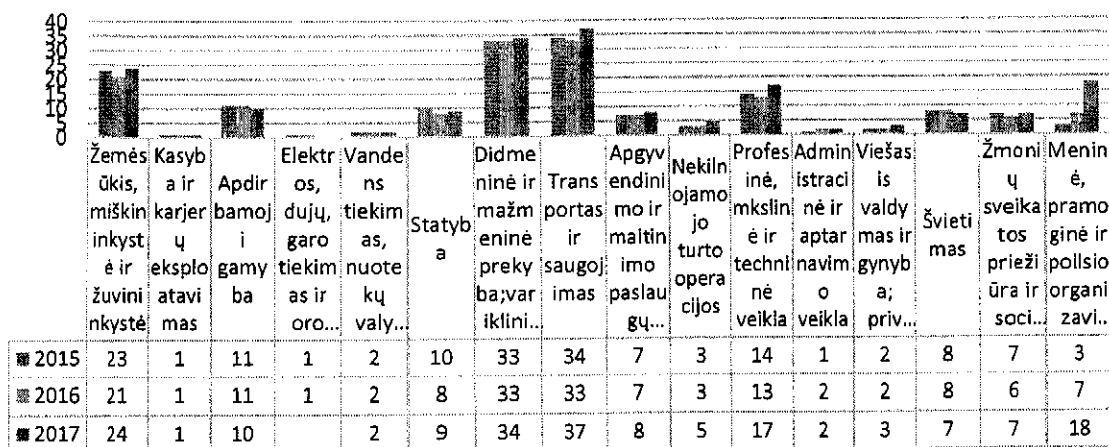

15 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal pajamų darbuotojų skaičių ir metus (palyginimas 2014 -2017 m. pradžiai). Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Ekonominės veiklos rūšys. Pagrindinėmis ūkio šakomis galima vadinti (žr. 16 ir 17 pav.) transportą ir saugojimą (šiomis ūkio šakomis užsiima po 19 proc. visų įmonių savivaldybėje), didmeninę, mažmeninę prekybą (užsiima 17 proc. visų įmonių savivaldybėje) bei žemės ūkį, miškininkystę ir žuvininkystę (užsiima 12 proc. visų įmonių savivaldybėje), meninę, pramoginę ir poilsio organizavimo veiklą bei profesinę, mokslinę ir techninę veiklą (užsiima po 9 proc. įmonių), apdirbamoji gamyba ir statyba (dirba po 5 proc. įmonių).

Prekybos plėtojimui itin aktuali yra rinkodara, klientų pritraukimas bei jų poreikių tenkinimas. Šiai verslo sričiai turistų srautai, kultūros renginių gausa, turi tiesioginį pozityvų poveikį. Turizmo ir kultūros veiklų erdvė gali būti panaudojama ūkininkų, žuvininkų ar miškininkų įtraukimui ir sudominimui, kad išnaudojant turimas ūkio teritorijas, objektus vystytų alternatyvią veiklą. Vartotojams taip pat aktuali ir įdomi pati ūkininko veikla, supanti gyvoji gamta, tradicinės ūkininkų šventės, kaip rugiapjūtė, šienapjūtė ir pan.

Veikiantys ūkio subjektai, pagal ekonominės veiklos rūšis 2015-2017 metų pradžioje, Rietavo sav.

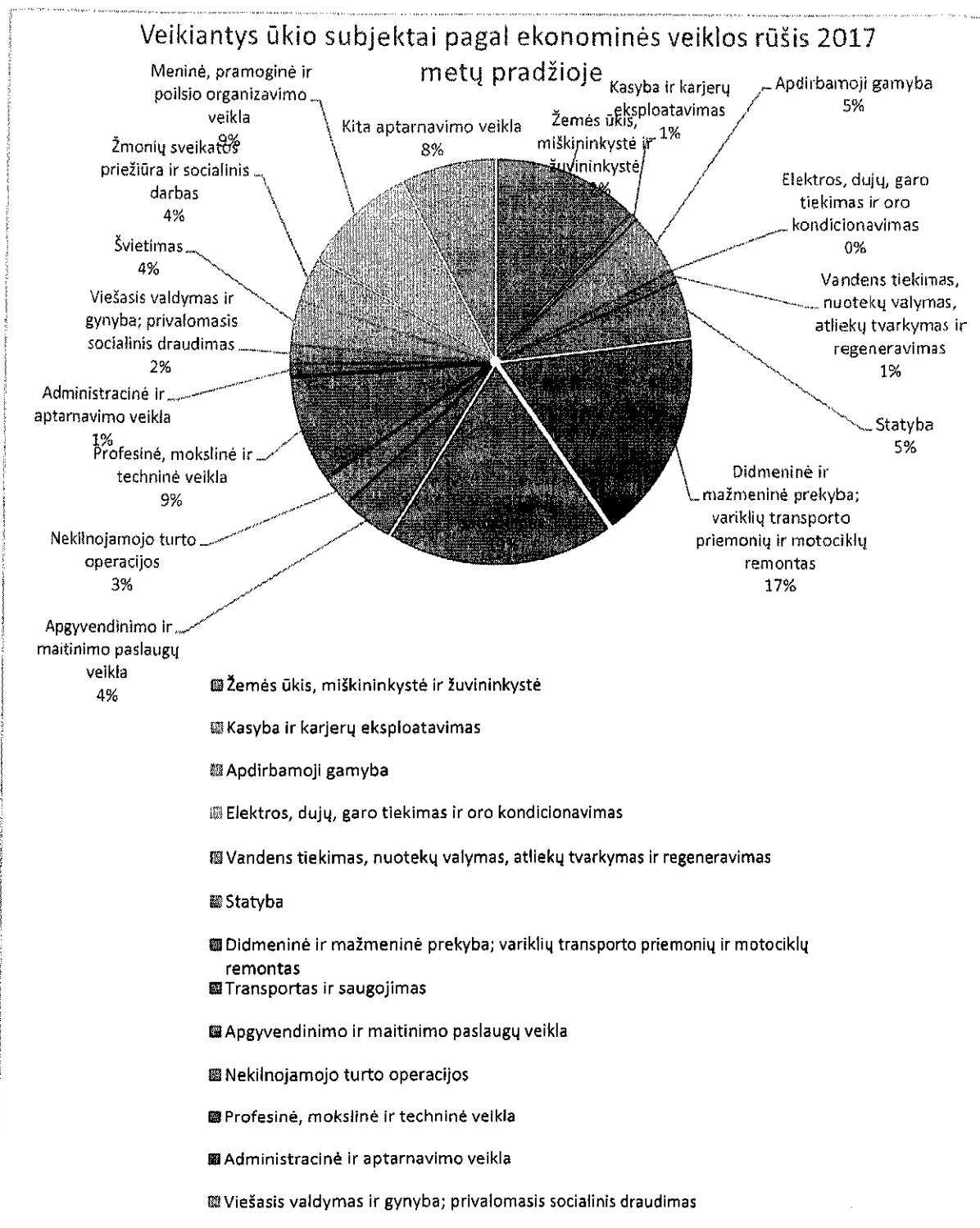

16 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal ekonominės veiklos 2015-2017 m. pradžioje.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Palyginus Per 2014 – 2016 m. Rietavo savivaldybėje įmonių skaičius nekito, tačiau jaučiamas įmonių smulkėjimas analizuojant pagal darbuotojų ir pajamų grupes (žr. pav. 14, 15).

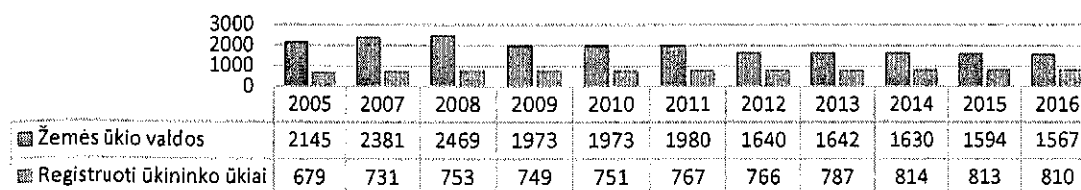
Matomas nežymus atsigavimo pokytis tarp mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus, kurių veiklos rūšis – meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla (2015 m. pr. – 3, 2017 m. pr. – 18), transportas ir saugojimas (2014 m. pr. – 34, 2017 m. pr. – 37), žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė – (2014 m. pr. – 20, 2017 m. pr. – 24), taip pat įmonių, užsiimančių profesine, moksline, technine veikla (2014 m. pr. – 10, 2017 m. pr. – 17). Ženkliai sumažėjo įmonių skaičiaus, kurių veiklos rūšis – kita aptarnavimo veikla – (2014 m. pr. – 36, 2017 m. pr. – 15) (žr. pav. 16, 17).

17 pav. Veikiantys ūkio subjektai pagal ekonominės veiklos 2017 m. pradžioje. Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

Palyginus. 2014-2016 m. mažėjanti tendencija tiek žemės ūkių valdų, tiek registruotų ūkininkų.

Rietavo sav. registruoti ūkininkų ūkiai ir žemės ūkio ir kaimo verslo valdos, 2016 m.

18 pav. Rietavo savivaldybės registruotų ūkininkų ūkiai ir žemės ūkio ir kaimo verslo valdos (2005-2016 m. palyginimui). Šaltinis: Rietavo savivaldybės administracijos žemės ūkio skyrius

10. PROBLEMOS IR PASIŪLYMAI

- **Rietavo TVIC darbuotojai pastoviai patiria grėsmingą sveikatai triukšmo lygį**, nes darbo vietos nėra pritaikytos dirbti protinį, dėmesio sutelktumo reikalaujančius darbus, kadangi kabinetai atviro tipo (be lubų ir plonos pertvaros), nėra garso izoliaciją sugeriančių medžiagų, pertvarų. **Centro patalpos išdėstytos per du aukštus**, pirmame konferencijų salė – viskas gerai. Antrame aukšte įrengti trys darbo kabinetai atviro tipo, be lubų, plonomis pertvaromis. Garso izoliacijos jokios. Akustinis triukšmas kyla dėl paties centro darbuotojų vykdomos veiklos (kalbant telefonu, organizuojant renginius, apsilankius miesto svečiams hole bei kultūros centro vykdomas veikla (repeticijos, renginiai ir kt.).
- **Oro trūkumas**, patalpose nėra išspręstas oro kondicionavimas, nėra oro cirkuliacijos, pašvietus kaitresnei saulei, nors ir yra galimybė užtamsinti langus, bet jaučiamas nuolatinis **oro trūkumas**, kadangi darbuotojų kabinetuose nėra langų, nėra įmanoma atsiradus poreikiui patalpas pravėdinti.
- **Apyvartinių lėšų trūkumas**. Įgyvendinant tarptautinius projektus susiduriame su apyvartinių lėšų trūkumu. Leisti Centrai gauti overdraftą ir ar paskolą.

Centro klientai, miesto svečiai skundžiasi.

- **Internetinės svetainės sukūrimas** – VISIT IN RIETAVAS bent lietuvių, anglų kalbomis.
- **Infrastruktūra parke** – klientai ir miesto svečiai pasigenda dviračių takų, aikštelių prie lankomų objektų, nuorodų į objektus, nėra telefonams pakrauti vietų, dviračiams stovai, suoliukai, tualetai pritaikyti žmonėms su judėjimo sunkumais ir pan. prekiavimo vietos su stoginėmis prie lankomų objektų, Lopaičių piliakalnio. Telefono pasikrovimo vietos galėtų būti įrengta prie RTVIC, tuo pačiu palengvintu ir centrai, kai organizuojami renginiai, mugės, parodos, prie autobusų stoties.

Pridedama:

1. 2016 m. veiklos plano vykdymas pagal priemones – 19 lapų;
2. Informacija apie 2016-2017 metais vykdomus projektus – 3 lapai;

Viso ataskaita su priedais 70 lapų.

Direktorė

Laima Dockeyvičienė

Viešoji įstaiga Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras
(ūkio subjekto pavadinimas)

Parko g. 5, Rietavas, LT-90311
(kodas, buveinės adresas)

(Tvirtinimo žyma)

VEIKLOS REZULTATŲ ATASKAITA

PAGAL 2016 M. gruodžio 31 D. DUOMENIS

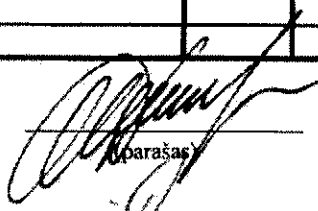
2017.04.12 Nr. _____
(data)

(Eurais)

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabų Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
I.	PAJAMOS		66971,80	150914
1.	Pajamos už suteiktas paslaugas, parduotas prekes		2507,95	69309
2.	Finansavimo pajamos		64463,85	81605
2.1.	Finansavimo sumų iš valstybės biudžeto panaudojimo pajamos		22740,00	10205
2.2.	Kitos finansavimo pajamos		41723,85	71400
3.	Kitos pajamos			
II.	ŠAŅAUDOS		85389	129894
1.	Suteiktų paslaugų, parduotų prekių savikaina			
2.	Kitos sąnaudos			
3.	Veiklos sąnaudos		85389,34	129894
3.1.	Pardavimo			
3.2.	Darbuotojų išlaikymo		52223	47314
3.3.	Nusidėvėjimo (amortizacijos)		672	5619
3.4.	Patalpų išlaikymo		2930	2845
3.5.	Ryšių		4099	3902
3.6.	Transporto išlaikymo		10081	5002
3.7.	Turto vertės sumažėjimo			
3.8.	Kitos veiklos		15383	63907
3.9.	Suteiktos labdaros, paramos			
3.10.	Dėl ankstesnių laikotarpių klaidų taisymo			1305
III.	VEIKLOS REZULTATAS PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		(18418)	21020
IV.	PELNO MOKESTIS			
V.	GRYNASIS VEIKLOS REZULTATAS		(18418)	21020

Direktorė
(ūkio subjekto vadovo pareigų pavadinimas)

Buhalterė
(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

Laima Dockeyvičienė
(vardas ir pavardė)

Rasa Pociuvienė
(vardas ir pavardė)

Viešoji įstaiga Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras
(ūkio subjekto pavadinimas)

Parko g. 5, Rietavas, LT-90311
(kodas, buveinės adresas)

(Tvirtinimo žyma)

BALANSAS

PAGAL 2016 M. gruodžio 31 D. DUOMENIS

2017.04.12 Nr. _____
(data)

(Eurais)

	TURTAS	Pastabų Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
A.	ILGALAIKIS TURTAS		38665	12517
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS		4005	83
1.	Patentai, licencijos			
2.	Programinė įranga			83
3.	Kitas nematerialusis turtas		4005	
II.	MATERIALUSIS TURTAS		34660	12434
1.	Žemė			
2.	Pastatai ir statiniai			
2.1.	Nekilnojamos kultūros vertybės		17300	
3.	Mašinos ir įrengimai			
4.	Transporto priemonės		300	368
5.	Kita įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai			
6.	Nebaigta statyba			
7.	Kitas materialusis turtas		17059	12066
III.	FINANSINIS TURTAS		-	
1.	Po vienerių metų gautinos sumos			
2.	Kitas finansinis turtas			
B.	TRUMPALAIKIS TURTAS		39692	62144
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS		-	21
1.	Atsargos			
2.	Išankstiniai apmokėjimai			21
3.	Nebaigtos vykdyti sutartys			
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS		38936	27223
1.	Pirkėjų įsiskolinimas		1402	2695
2.	Kitos gautinos sumos		37535	24528
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS		-	
1.	Trumpalaikės investicijos			
2.	Terminuoti indėliai			
3.	Kitas trumpalaikis turtas			
IV.	PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI		756	34900
	TURTAS, IŠ VISO		78357	74661

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Pastabų Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Praėjęs ataskaitinis laikotarpis
C.	NUOSAVAS KAPITALAS		45093	51017
I.	KAPITALAS		19909	19908
II.	PERKAINOJIMO REZERVAS		12493	
III.	KITI REZERVAI			
IV.	VEIKLOS REZULTATAS		12691	31109
1.	Ataskaitinių metų veiklos rezultatas		(18418)	21020
2.	Ankstesnių metų veiklos rezultatas		31109	10089
D.	FINANSAVIMAS		23181	9985
1.	Dotacija		5881	9985
2.	Tiksliniai įnašai		17300	
2.1.	Finansavimo sumos iš valstybės biudžeto			
2.2.	Finansavimo sumos iš savivaldybės biudžeto		17300	
2.3.	Kiti tiksliniai įnašai			
3.	Nario mokesčiai			
4.	Kitas finansavimas			
E.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		10083	13659
I.	ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		2921	8177
1.	Finansinės skolos			
2.	Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai			
II.	TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		7162	
1.	Ilgalaikių skolų einamųjų metų dalis			
2.	Finansinės skolos			
3.	Skolos tiekėjams		864	1792
4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai			
5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		6298	3690
6.	Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai			
	NUOSAVAS KAPITALAS, FINANSAVIMAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI, IŠ VISO		78357	74661

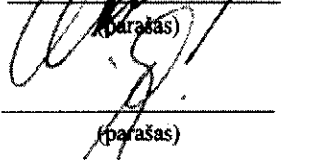
Direktorė

(ūkio subjekto vadovo pareigų pavadinimas)

Buhalterė

(vyriausiojo buhalterio (buhalterio) arba
galinčio tvarkyti apskaitą kito asmens
pareigų pavadinimas)

(parašas)

(parašas)

Laima Dockevičienė

(vardas ir pavardė)

Rasa Pociuvienė

(vardas ir pavardė)

**+RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS UŽ 2016 METUS**

1. BENDRIEJI DUOMENYS APIE CENTRĄ

1.1. Įstaigos įkūrimo (įregistravimo) data ir dalininkai

Viešoji įstaiga Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – Centras) yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo viešasis asmuo, įsteigtas:

2002 m. gruodžio 12 d.,

Centro įmonės kodas: **171675271,**

Centro registracijos vieta ir pirminė jo buveinė: Oginskių g. 8, LT-90311 Rietavas, nuo 2013-10-25 buveinės adresas **Parko g. 5, LT-90311 Rietavas.** Nauja įstatų redakcija buvo patvirtinta 2015m. rugsėjo 10 d. vykusiame neeiliniame Rietavo verslo informacijos centro visuotiniame dalininkų susirinkime, kai buvo priimtas sprendimas pakeisti pavadinimą į: **VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras**“ ir tuo pačiu papildyti Centro įstatus, įrašant turizmo veiklą.

Viešosios įstaigos Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro **dalnininkai 2016 m. pradžiai:**

LR Ūkio ministerija, įm. kodas: 188621919, adresas: Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius;

Rietavo savivaldybė, įm. kodas: 188747184, adresas: Laisvės a. 3, 90311 Rietavas;

Lietuvos darbdavių konfederacija, įm. kodas: 124911322, adresas: Algirdo g. 31, LT-03219 Vilnius.

Per 2016 m. VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro dalinininkai pakito. LR Ūkio ministerijos 2016 m. kovo 23 d. raštu Nr. (16.3-84)-3-1289 perduotos, ir Rietavo savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. T1 – 84 perimtos turtinės ir neturtinės dalininko pareigos ir teisės.

Lentelė 1. Dalininkų kapitalo pokytis 2016 metais

DALININKO PAVADINIMAS	DALININKO ĮNAŠO DALIS (%) 2016.01.01	ĮNAŠO VERTĖ, EUR 2016.01.01	DALININKO ĮNAŠO DALIS (%) 2016.12.31	ĮNAŠO VERTĖ, EUR 2016.12.31
LR ūkio ministerija	84,72	16867,47	0,00	0,00
Rietavo savivaldybė	15,27	3041,01	99,99	19908,48
Lietuvos darbdavių konfederacija	0,01	0,29	0,01	0,29
IŠ VISO:	100	19908,77	100	19908,77

Visuotiniame dalininkų susirinkime kiekvienas dalininkas turi vieną balsą.

Dalininkų atstovai 2016 metų pabaigai:

- Rietavo savivaldybės vardu - Antanas Černeckis, Rietavo savivaldybės meras;
- Lietuvos darbdavių konfederacijos vardu - Danukas Arlauskas, Lietuvos darbdavių konfederacijos generalinis direktorius.

**1.2. Trumpas Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro veiklos
apibūdinimas**

Centras savo veiklą vykdo savivaldybei priklausančiose patalpose Parko g. 5 ir Oginskių g. 8, Rietave, kurių bendras plotas – **248,81 kv. m.**

- **Oginskių g. 8**, Rietavas, bendras plotas 15,40 kv. m., yra likęs 1 kabinetas 12,78 kv. m. ir bendro naudojimo patalpos 2,62 kv. m., paskirtas Rietavo savivaldybės 2013 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. T1-165.

- **Parko g. 5, Rietavas, Centras** nuo 2013 m. spalio 25 d. savo veiklą vykdo naujose patalpose, kurių bendras plotas – **233,41 kv. m.** Patalpose yra trys kabinetai, dvi virtuvėlės bei konferencijų salė, talpinanti apie 50 žmonių. Patalpos centrui perduotos patikėjimo teise 10 (dešimčiai) metų pagal turto patikėjimo sutartį Nr. 58, pasirašytą 2013 m. spalio 25 d.

Centro **pagrindinis veiklos tikslas**: padėti verslo subjektams įeiti į rinką ir joje įsitvirtinti.

Centro įstatuose yra apibrėžti ir **kiti veiklos tikslai**: rinkti, analizuoti ir teikti informaciją apie Rietavo savivaldybės verslo ir turizmo poreikius; skatinti smulkus ir vidutinio verslo plėtrą Rietavo savivaldybėje, panaudojant kuo daugiau vietos išteklių.

Šios veiklos tikslus Centras savo įstatuose įtvirtino 2015 m. rugsėjo 10 d. Vėl Rietavo verslo informacijos centro neeiliniame visuotiniame dalininkų susirinkime. Per vykdomas veiklas Centras ženkliai prisidėjo prie Rietavo savivaldybės strategijoje numatytų priemonių įgyvendinimo.

1.3. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro dalyvavimas programose

2016 metais Centras vykdė šiuos projektus:

1. Projektas „*Verslui palankios aplinkos kūrimas ir investicijų pritraukimas Rietavo savivaldybėje*“. Projektas finansuojamas iš Rietavo savivaldybės biudžeto. Vykdomo laikotarpis 2016.01.01 – 2016.12.31.
2. Tarptautinis projektas „*LCL - Low Carbon Logistics*“, finansuojamas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Interreg V-A Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos. Projekto vykdymo laikotarpis 2016 06 01 – 2019 05 31.
3. Projektas „*BBVET - Boosting Business Integration through Joint VET Education*“ Nr. *STHB.04.01.00-SE-0019/15* finansuojamas pagal Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Interreg V-A Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos. Projekto vykdymo laikotarpis 2016 05 01 – 2018 07 31.
4. Taip pat Centras 2016 m. dalyvavo tarptautiniuose projektuose: „*Baltijos jūros regiono Winnet*“ („*Winnet BSR*“) 2013 12 01 – 2016 10 31, bei „*Winnet modelis keliauja į rytus*“ (*Winnet Model goes East*) 2016 08 01 – 2017 11 30, finansuojamuose Švedijos instituto (Winnet – Moterų centrų tinklas). Šiems projektams Centras atskiro biudžeto neturi, tik gauna iš pagrindinio partnerio finansines pajamas pagal patirtas išlaidas.

2. APSKAITOS POLITIKA

Centras savo veikloje vadovaujasi žemiau išvardintais išorės ir vidaus teisės aktais, reglamentuojančiais ir apskaitą ir veiklą (vykdomi įvairūs projektai, pagal kuriuos gaunamos lėšos yra laikomos Centro finansavimo pajamomis), iš kurios išplaukiantys ūkiniai faktai, turi tiesioginį ryšį su Centro apskaita:

- 2012.11.05 LR Finansų ministro Įsakymu Nr. 1K-372 . Dėl Pelną nesiekiančių ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų sudarymo ir pateikimo ir politinės kampanijos dalyvių, neatlygintinai gauto turto ir paslaugų įvertinimo taisyklių;
- Buhalterinės apskaitos įstatymu (2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574);
- Centro direktorės įsakymu Nr. TV - 12 patvirtinta 2010 m. liepos 12 d. apskaitos politika ir vėlesnių metų patvirtintomis tvarkomis.
- Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymu;
- Lietuvos Respublikos CIVILINIŲ ir DARBO kodeksais;
- Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu patvirtinta Dotacijų ir subsidijų finansinės apskaitos tvarka (1995 m. kovo 16 d. Nr.65);
- LR smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymo 1998 m. lapkričio 24 d. Nr. VIII-935, nauja redakcija 2017-01-12 Nr. 192;
- Lietuvos turizmo plėtros 2014-2020 metų programa, patvirtinta LR Vyriausybės nutarimu

Nr. 238, 2104-03-12 d. ir redakcija 2016-11-30 d. nutarimu Nr. 1206;

- Įstaigos įstatais, kurie atnaujinti ir patvirtinti 2015 m. rugsėjo 10 d. dalininkų susirinkimo protokolu Nr. 2
- Rietavo verslo informacijos centro 2014-2016 m. veiklos strategija, patvirtinta dalininkų susirinkime 2014-04-28 d., protokolais Nr. 2.
- Rietavo savivaldybės strateginiu plėtros planu 2015 - 2017 m.
- Ir kitais teisės aktais.

Per vykdomas veiklas Centras ženkliai prisidėjo prie:

- Rietavo savivaldybės vizijos iki 2025 m. ir lydinčių dviejų dimensijų: 2 dimensija – palanki ekonominė terpė, gyvybingi verslai; 3 dimensija – kompetentingi žmonės ir tvari bendruomenė;
- Rietavo savivaldybės strateginio plėtros plano 2015 - 2017 m. 2 ir 3 prioritetų strateginių tikslų, uždavinių ir priemonių pasiekimų.
- ES Baltijos jūros regiono strategijos, patvirtintos ES Europos Vadovų Taryboje, Briuselyje, 2009-10-29/30 įgyvendinimo.

2.1. Ataskaitų parengimo pagrindas

Finansiniai metai prasideda sausio 01 d. ir baigiasi gruodžio 31 d

Apskaita tvarkoma ir apskaitos dokumentai surašomi naudojant Lietuvos Respublikos piniginių vienetą – EURĄ. Apskaitos dokumentai surašomi ir apskaitos registrai sudaromi lietuvių kalba. Apskaita tvarkoma taip, kad apskaitos informacija būtų tinkama, objektyvi, palyginama, pateikiama laiku, naudinga ir informatyvi ne tik vidaus, bet ir išorės vartotojams.

Centro apskaita vedama ūkinių operacijų dvejybinių įrašų registravimo būdu, kai vienos ūkinės operacijos arba kiekvieno ūkinio įvykio vertė įrašoma į sąskaitos (sąskaitų) debetą, o jai lygi suma – į kitos sąskaitos kreditą. Į **apskaitą įtraukiama:**

visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, susiję su turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų dydžio ar struktūros pasikeitimu.

Įstaiga apskaitą tvarko pagal vadovo pasitvirtintą sąskaitų planą. Visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagrįsti apskaitos dokumentais. Įrašai apskaitos registruose daromi tik pagal apskaitos dokumentus, turinčius juridinę galią. **Prekės ir paslaugos** perkamos iš tiekėjų, su kuriais yra sudarytos sutartys, vadovaujantis 2002 m. gruodžio 3 d. Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. IX-1217 nuostatomis. Kadangi Centre šie pirkimai nevirsija įstatyme nustatytų lubų, jie vykdomi supaprastinto konkurso tvarka. Darbo užmokestis skaičiuojamas darbuotojams, tik dirbantiems pagal darbo sutartį, sudarytas remiantis Lietuvos Respublikos Darbo kodeksu, **darbuotojų sk. 2016 m. pabaigoje buvo: 6 žm.**

Pajamos ir Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos taikant kaupimo principą, o sąnaudos dar ir palyginimo su pajamomis principą, o apskaitoje registruojama **tada:**

Pajamos, kai uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą, o

Sąnaudos kai patiriamos, neatsižvelgiant į tai, ar pinigai yra sumokėti.

Pinigai, gauti iš anksto apmokėjus už paslaugas (prekes), apskaitoje atvaizduojami kaip Centro įsipareigojimų paslaugos pirkejam padidėjimas. Pajamos šiuo atveju pripažįstamos tik suteikus paslaugas (pardavus prekes). Sąnaudos, susijusios su atskirų programų įgyvendinimu, pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos patirtos. Esant finansavimui pagal atskiras programas, sąnaudos kaupiamos pagal kiekvieną programą ir apskaitomos atskirose subsąskaitose, atidarytose, gavus informaciją apie būsimą programos finansavimą. Prie Centro veiklos sąnaudų priskiriamos darbuotojų darbo apmokėjimo, ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos), patalpų išlaikymo, patalpų nuomos, draudimo, mokesčių (neatskaitomo PVM ir

kt.), transporto ir ryšių, turto nurašymo, abejotinų skolų, žalos atlyginimo ir kitos veiklos sąnaudos.

Centras, teikdamas viešąsias paslaugas, 2016 metais iš komercinės veiklos gavo 2507,95 eurų lėšų.

2.2. Gautinas Finansavimas

VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro finansavimas už 2016 m. buvo per projektinę veiklą, *šių pajamų šaltiniai:*

- pajamos iš valstybės biudžeto panaudojimo – **64463,85 eurai, t. sk.:** Rietavo savivaldybės finansavimas pagal asignavimui skirtas lėšas – 22740,00 eurai ir
- kitos finansavimo pajamos – **41723,85 eurai, t. sk.:** iš Pietų Baltijos vykdomų projektų – 38874,31 eurai ir LR Vidaus reikalų ministerijos prisidėjimo prie vykdomų tarptautinių projektų lėšos – 2849,54 eurų.

Balanso straipsnį **“Dotacija”** – **5880,60 eurai**, šią sumą sudaro Rietavo savivaldybės finansavimas ilgalaikiui turtui finansuoti, kuris buvo gautas pagal 2013 m. spalio 25 d. pasirašytą savivaldybės turto patikėjimo sutartį Nr. 58 – 5584,76 eurai ir gautas finansavimas ilgalaikiui turtui įsigyti (kopijavimo aparatui) pagal vykdytą projektą „*Vietos produktų vertės didinimas Rietavo savivaldybėje*“ – 295,84 eurai.

Balanso straipsnį **“Finansavimo sumos iš savivaldybės biudžeto”** – **17300,47 eurai**, šią sumą sudaro iš Rietavo savivaldybės gauto pastato, Parko g. 5, dalis tenkanti Centrai pagal savivaldybės turto patikėjimo sutartį Nr. 58, sudarytą 2013 m. spalio 25 d.

2.3. Veiklos rezultatų ataskaita

Centras, už per 2016 metus suteiktas paslaugas gavo – **2507,95 eurų** pajamų.

Lentelė 2. Gautos pajamos per 2016 m.

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Gauta, eurai
1.	Tautinio paveldo sertifikato kompensavimo paslauga	114,00
2.	Patalpų nuoma	367,00
3.	Dokumentų vertimo paslauga	182,00
4.	Projektų (kur Centras neturi savo atskiro biudžeto) kompensuojamos išlaidos kurioms rašomos sąskaitos	114,76
5.	Renginių organizavimo paslauga	220,00
6.	Turistinio maršruto sudarymas	102,00
7.	Gido paslauga	10,00
8.	Kitos biuro paslaugos	1398,19
Iš viso:		2507,95

Straipsnyje „**Darbuotojų išlaikymo sąnaudos**“ atvaizduota: sąnaudos, susijusios su darbuotojų išlaikymu (tame skaičiuje ir darbdavio mokami mokesčiai į VSDF 30,98 proc. ir įmokos į garantinį fondą 0,2 proc.) viso **52223,41 eurai**.

Straipsnyje „**Nusidėvėjimo (amortizacijos)**“ atvaizduota: *ilgalaikio materialaus (nematerialaus) turto nusidėvėjimas* – **672,44 eurai**.

Straipsnyje „**Patalpų išlaikymo sąnaudos**“ atvaizduota: apmokėtos sąskaitos už *komunalines paslaugas, patalpų šildymą ir elektrą* – **2929,81 eurų**.

Straipsnyje „**Ryšių sąnaudos**“ atvaizduota: apmokėtos sąskaitos už telefono ryšį ir interneto paslaugas – **4098,77 eurai**.

Straipsnyje „**Transporto išlaikymo sąnaudos**“ atvaizduota: išlaidų, patirtų degalams, automobilio priežiūros priemonėms, automobilio remontui, automobilio privalomajam civilinės atsakomybės ir Kasko draudimams bendra suma – **10081,49 eurai**.

Straipsnyje „**Kitos veiklos**“ atvaizduota: išlaidų, patirtų banko paslaugoms, raštinės prekėms, komandiruočių, reprezentacinės ir kitoms paslaugoms, susijusios su Centro pagrindine veikla įsigyti bendra suma – **15383,42 eurai**.

Centras per 2016 metus iš savo vykdomos veiklos patyrė **18418,00 eurų** nuostolį.

2.4. Taikomi turto įvertinimo būdai

VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro balanse trumpalaikis turtas įvertintas:

Atsargos – apskaitoje užfiksuojamos įsigijimo savikaina (į savikainą įeina PVM mokestis). 2016 metais VšĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centre atsargų neužfiksuota. Visos įsigytos atsargos yra nurašomos ir perkeliamos į nebalansinę sąskaitą 001 atsargos.

Balanso straipsnį „**Kitos gautinos sumos**“ – **37534,88 eur**, sudaro turimas gauti finansavimas iš Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo Interreg V_A Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programos vykdomų projektų: „LCL – Low Carbon Logistics“ - Nr. STHB.03.01.00-SE-0018/15 – 21956,00 eurai, ir „BBVET – Boosting Busines Integration through jodint VET Education“ Nr. STHB.04.01.00-SE-0019/15 – 16022,74 eurai ir LR Vidaus reikalų ministerijos prisidėjimas prie projektų – 2849,54 eurai.

Skola centrui 2016 metais yra **1401,54 eurai**. Tame skaičiuje skolingi:

2.4.1. VšĮ U. Savickas ir partneriai pagal sąskaitą RVIC Nr. 00083 – 986,16 eur;

2.4.2. UAB „Taurūnė“ pagal sąskaitą RVIC Nr.00029 – 93,38 eur.

2.4.3. Rietavo savivaldybės administracija pagal sąskaitą RTVIC Nr. 00026 – 206,00 eurų.

2.4.4. Tomas Ramanauskas pagal sąskaitą RTVIC Nr. 00025 – 116,00 eurų.

Nuo 2008 metų apskaitoje apskaitomos beviltiškos pirkėjų skolos. Pirkėjų įsiskolinimas VšĮ „U. Savickas ir partneriai“ -986,16 eur. Ir UAB „Taurūnė“-93,38 eurai. Nuo 2009 m buvo siunčiami pranešimai įmonėms apie įsiskolinimą, bet patvirtinimo negauta, o vėliau nuo 2011 m. laiškai grįždavo atgal. Prašytume šias Centro beviltiškas skolas nurašyti.

Balanso straipsnyje „**Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai**“ atvaizduota: **6297,75 eurų** suma, t. sk.: sukaupytų atostoginių įsipareigojimai– 4800,85 eurai, įmokos į VSDF – 1487,30 eurai ir įmokos į garantinį fondą – 9,60 eurų.

2.5. Ilgalaikis turtas

Lentelė 3. Ilgalaikio turto apskaitos politika

Ilgalaikio nematerialaus turto grupės	Minimali vertė	Likvidacinė vertė (%); eur.	Naudingo tarnavimo laikas (metais)
Prestižas			
Prestižas	Nepriklausomai nuo vertės	0,29 eur.	15

Patentai, licencijos			
Įsigytos teisės	Nepriklausomai nuo vertės	0,29 eur.	3
Programinė įranga			
Programinė įranga	Nepriklausomai nuo vertės	0,29 eur.	3
Kitas nematerialusis turtas			
Kitas nematerialusis turtas	Nepriklausomai nuo vertės	0,29 eur.	4

Ilgalaikio materialaus turto grupės	Minimali vertė	Likvidacinė vertė (%)	Naudingo tarnavimo laikas (metais)
Transporto priemonės			
Lengvieji aut. (ne senesni kaip 5 metų)	Įsigijimo vertė	10 %	6
Lengvieji aut. (senesni kaip 5 metų)	Įsigijimo vertė	10%	10
Krovininiai automobiliai			4
Įranga, prietaisai, įrankiai ir įrenginiai			
Baldai	150,00	0,29 eur.	6
Kompiuterinė technika	300,00	0,29 eur.	3
Kitas materialusis turtas	300,00	0,29 eur.	4

Sumą Balanso A dalyje 2016-12-31 sudaro:

Nekilnojamos kultūros vertybės – 17300,47 eurai, (tai pastato Parko g. 5, dalis tenkanti Centruui pagal savivaldybės turto patikėjimo sutartį Nr. 58, sudarytą 2013 m. spalio 25 d.)

Transporto priemonė – 300,00 eurai;

Kitas materialusis turtas – 17059,31 eurai;

Nematerialaus ilgalaikio turto likutinė vertė – 4005,16 eurų.

Metinės inventorizacijos metu komisija įvertino ir nudėvėto turto realumą, kuris atitinka su duomenimis, atvaizduotais apskaitoje 2016-12-31.

2016 m. sausio 15 d. centro direktorės įsakymu Nr. TV-06 „Dėl ilgalaikio turto inventorizacijos“, buvo nuspręsta atsisakyti Centro nudėvėto, morališkai pasenusio ar morališkai sulūžusio turto. Taip pat buvo peržiūrėta ir įvertinta Centro turimo turto būklė ir nuspręsta tinkamą ir puikios būklės turtą atstatyti įsigijimo verte. Materialųjį ilgalaikį turtą 70 proc. nuo įsigijimo vertės, o nematerialųjį turtą 80 proc. nuo įsigijimo vertės. Pervertintas turtas perkeltas į balanso straipsnį „Perkainavimo rezervai“ ir jo likutinė vertė 2016 m. gruodžio 31 d. – **12492,87 eurai.**

2.6. Mokami mokesčiai

Centras per 2016 m. mokėjo šiuos mokesčius

- 41,98 % (mokos į VSDF t. sk.: 30,98 % darbdavio mokami mokesčiai, 3 % , 6 % mokama nuo darbuotojo atlyginimo ir 2 % papildomos pensijos kaupias moka du darbuotojai);
- 15 %; gyventojų pajamų mokestis nuo darbo santykiais susijusių pajamų;
- 15%; pajamų mokestis nuo autorinių sutarčių;
- 0,2 %; įmokos į Valst. garantinį fondą.

Rietavo verslo informacijos centras nėra PVM mokėtojas.

2.7. Pinigų ir pinigų ekvivalentų apibūdinimas

Balanso straipsnyje „**Pinigų ir pinigų ekvivalentai**“ parodomi banke esantys pinigai eurai. Pinigų sumos likutis 2016 m. gruodžio 31 dienai – **756,25 eurai**. Jį sudaro:

- 2.7.1. pinigų likutis „Swedbanke“ sąskaitoje LT877300010082242074 – 0,00 eurai;
- 2.7.2. pinigų likutis „Swedbanke“ sąskaitoje LT707300010075607095 – 0,00 eurai;
- 2.7.3. pinigų likutis „Swedbanke“ sąskaitoje LT487300010097621059 – 0,00 eurai;
- 2.7.4. pinigų likutis „Swedbanke“ sąskaitoje LT 557300010082242456 – 0,00 eurai;
- 2.7.5. pinigų likutis „Swedbanke“ sąskaitoje LT 597300010133454407 – 0,00 eurai.
- 2.7.6. pinigų likutis kasoje – 756,25 eurai.

2.8. Įsipareigojimų apskaita

Balanso straipsnyje „**Kitos finansinės skolos**“ atvaizduoti Centro įsipareigojimai Rietavo moterų užimtumo centrui – **2921,37 eurai**.

Balanso straipsnyje „**Mokėtinų sumų ir įsipareigojimų**“ įvertinami įsigijimo / grynąja verte. VŠĮ Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro skolos 2016 m. gruodžio 31 d. už suteiktas paslaugas ir įsigytas prekes sudarė: **864,39 eurai (t. sk.)**.

1. UAB „Inchcape Motors“ – 149,01 eurai;
2. AB „TEO LT“ – 71,39 eurai;
3. AB „Lietuvos paštas“ – 8,59 eurai;
4. UAB „Bitė Lietuva“ – 254,98 eurai;
5. UAB „Trevena“ – 245,28 eurai;
6. Rietavo savivaldybės administracija – 135,14 eurai;

2.9. Apskaitos politikos keitimas

Apskaitos politika patvirtinta 2005 m. sausio 3 d. įsakymo Nr. TV – 1. Apskaitos politikos atskiros tvarkos patvirtintos 2006 m. balandžio 27d. įsakymu Nr. TV-07, dėl įkainių skaičiavimo metodikos taisyklių, taip pat 2006 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. TV-08, dėl tarnybinių automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo taisyklių patvirtinimo. Taip pat patvirtintas sąskaitų planas 2009 m. liepos 30 d. įsakymu TV-15. 2010 m. liepos mėn. buvo peržiūrėta, pataisyta ir naujai patvirtinta nauja apskaitos politika. 2013 m. liepos 8d. direktorės įsakymu Nr. TV – 07 buvo peržiūrėta apskaitos politika ir patvirtintos atskiros tvarkos. Tai „Tarnybinių komandiruočių apmokėjimo tvarka“, „Mobiliųjų telefonų, mobiliojo ryšio SIM kortelių, mobiliojo interneto bei jo įrangos naudojimo taisyklių tvarka“, „Buhalterinių dokumentų saugojimo rodyklių tvarka“, „Kasos ir banko operacijų organizavimo metodika“. Taip pat 2013 m. gruodžio 12 d. direktorės įsakymas Nr. TV – 12 „Dėl naujų tvarkų parengimo ir patvirtinimo“ yra pradėta ruošti strategijos rengimo metodika, savikainos skaičiavimo ir įkainių patvirtinimo metodika, peržiūrimos ir koreguojamos vidaus tvarkos taisyklės.

2.10. Klaidų taisymas

Neesminės klaidos (iki 200 eurų) taisomos klaidos suradimo laikotarpio finansinėje atskaitomybėje perspektyviniu būdu. Esminės ankstesnių laikotarpių klaidos taisomos taikant retrospektyvinį būdą. Esminių klaidų 2016 m. nebuvo.

2.11. Audito pastabų taisymas

1. 2016 m. birželio 30 d. buvo atliktas finansinis auditas. Įmonė atlikusi nepriklausomą finansinį auditą ir pateikusi išvadas - UAB „Pajūrio auditas“. Pridedama nepriklausomo auditoriaus išvada.

2. 2016 m. rugsėjo 26 d. vykdant pavedimą KT1-1 Rietavo savivaldybės kontrolierės Janinos Gedmintienės, buvo atliktas Centro ribotos apimtys auditas. Audito tikslas – įvertinti balanso likučių teisingumą 2016 m. rugsėjo 1d. Su audito ataskaita galima susipažinti Rietavo savivaldybės interneto svetainėje www.rietavas.lt.

3. 2016 m. gruodžio 31 dienos duomenimis buvo atliktas projekto „LCL – Low Carbon Logistics“ Nr. STHB.03.01.00-SE-0018/15 (veiklų vykdymo ir audito atlikimo apimtys laikotarpis 2016.06.01 – 2016.12.31).

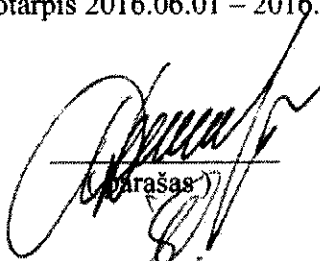
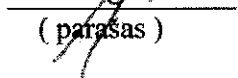
4. 2016 m. gruodžio 31 dienos duomenimis buvo atliktas projekto „BBVET – Boosting Business Integration through joint VET Education“ Nr. STHB.04.01.00-SE-0019/15 (veiklų vykdymo ir audito atlikimo apimtys laikotarpis 2016.06.01 – 2016.12.31).

Direktorė

Laima Dockeyvičienė

Buhalterė

Rasa Pociuvienė

(parašas)

(parašas)

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS "RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRAS"

VEIKLOS PLANAS 2017 m.

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas*	Priemonės aprašymas	Įvykdymo terminas	Rezultatas	Reikalingos lėšos, eur	Finansavimo šaltiniai	Atsakingas	Pastabos
1. Paklausimai								
1.1.	Paklausimai apie verslo ir turizmo aplinką, įvairiais verslo ir turizmo paslaugų teikėjams aktualiais klausimais.	Informacijos teikimas apie verslo steigimo procesus (įmonės steigimas, mokesčiai, buhalterinė apskaita, darbdavio atsakomybė, ir t.t.); juridinių dokumentų rengimo, verslo liudijimo išgijimo ir/ar individualios veiklos klausimais, finansinės paramos gavimo galimybės, paraiškų gauti paramą rengimą, darbo teisės klausimais, informacijos paiešką ir jos valdymą, dalyvavimą projektų veiklose ir kt. Paklausimai atsakomi tiesiogiai, telefonu, elektroniniu paštu, kitomis komunikavimo priemonėmis į šį skaičių įeina ir Centro siunčiama informacija, skirta centro klientams, institucijoms ir kt.	I-IV ketv. Prieinamumas 5 d. savaitėje, 8 val./d.	230 val. 1500 vnt.	2027,00	RS ¹ RTVIC LCL ² BBVET ³ BEE Lab ⁴	Dir. ⁵ Buh. Tur. ⁶ Adm. ⁷	
1.2.	Paklausimai apie turizmo paslaugas	Informacijos teikimas apie turizmo paslaugas, lankytinas Rietavo savivaldybės vietas ir objektus. Paklausimai bus atsakomi tiesiogiai, telefonu, elektroniniu paštu, kitomis komunikavimo priemonėmis į šį skaičių įeina ir Centro siunčiama informacija, skirta turistams ir lankytojams.	I-IV ketv. Prieinamumas 5 d. savaitėje, 8 val./d.	450 val. 4500 vnt.	9780,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Kom. ⁸	
2. Konsultacijų teikimas								

¹ RS – Rietavo savivaldybė² LCL – Projektas Low Carbon Logistics (CO2 mažinimas logistikoje), Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programa³ BBVET - Projektas Boosting Business integration through joint VET education (Verslo integracijos skatinimas per jungtinį profesinį mokymą), Pietų Baltijos bendradarbiavimo per sieną programa⁴ BEE Lab – Boost regional Entrepreneurship by Enabling cross border cooperation (Regionų verslumo stiprinimas įgalinant bendradarbiavimą per sieną), Latvijos Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programa⁵ Direktorius⁶ Turizmo specialistas⁷ Buhalteris-konsultantas⁸ Komunikatorius

2.1	Konsultacijų teikimas verslo ir turizmo pradžios klausimais	Konsultacijos suteiks galimybę klientui aptarti ir spręsti problemas, susijusias su verslo pradžia, numatant tolesnę verslo plėtrą. Pradinės informacijos suteikimas visiems potencialiems verslininkams apie verslo pradžią, rinkotyrą ir rinkodarą, produkto kūrimą, verslo apskaitą, verslo teisę, ir kt. Konsultacijos teikiamos Centre, arba naudojant IT priemones, jei to pageidauja klientas.	I-IV ketv. Priėmimų mas 5 d. savaitėje, 8 val./d.	200 val. 120 asm.	5792,00	RS RTVIC LCL BBVET BEE Lab	Dir. Buh. Tur. Adm.	
2.2	Konsultacijų teikimas verslo ir turizmo plėtros klausimais	Informacijos suteikimas SVV subjektams verslo vystymo temomis: darbo teisė, informacinių technologijų reikalingų verslui panaudojimas, informacijos paieška ir jos valdymas, kūrybiškumo ugdymas, inovacijų diegimas, personalo valdymas. Partnerių paieška. Verslininkų, siekiančių pritraukti užsienio investicijas, konsultavimas. Konsultacijos teikiamos Centre, arba naudojant IT priemones, jei to pageidauja klientas.	I-IV ketv. Priėmimų mas 5 d. savaitėje, 8 val./d.	150 val. 70 asm.	4344,00			
3. Mokymai personalui								
3.1.	Gidų rengimas	Turizmo informacijos centras turi prievolę, kad ekskursijas vestų asmenys su gido kvalifikacija. (Pagal LR turizmo įstatymą 1991 (3 skirsnis, 9 straipsnis) asmuo, vedantis ekskursijas ir už tai gaunantis pajamas, privalo turėti gido pažymėjimą) Taip pat sulaukiama užklausų, pageidavimų, kad ekskursijas vestų kompetentingi gidai. Todėl siekiama apmokyti 3 asmenis, kursų trukmė 6 mėn. Kvalifikuoti gidai užtikrins didesnę turistų skaičių Rietavo savivaldybėje.	I-IV ketv.	3 kvalifikuoti gidai	900,00	RS RTVIC	Dir. Tur.	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta dėl finansavimo trūkumo.
3.2.	Mokymai verslo ir turizmo skatinimo paslaugų teikėjams	Tam, kad užtikrinti kokybiškas viešąsias paslaugas turizmui ir verslui, Centro personalas turi nuolat mokytis, dalyvaujant viešojo sektoriaus (ministerijų, departamentų, agentūrų) rengiamuose kursuose, seminaruose, mokymuose.	I-IV ketv.	5 kvalifikaciją pagerinę Cento darbuotojai, dalyvauta 12 mokymų/kursų, 60 val.	800,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Adm.	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.
4. Sklaidos renginiai⁹								
4.1	Sklaidos renginiai	Organizuojami informaciniai sklaidos renginiai – apvalaus stalo diskusijos aktualiomis verslui ir turizmo paslaugų teikėjams temomis ir informuojant plačiąją bendruomenę apie verslo ir turizmo galimybes, paramos galimybes, Sodros, VMI, darbo			777,00	RS RTVIC		

⁹ Daugiau sklaidos renginių susiję su vykdomų projektų veiklomis

	biržos, ministerijų, turizmo departamento, fondų, bankų ir kitų institucijų informacija verslininkams, investavimo regione galimybės ir kt. Dalyvių pasiūlymai ir nuomonės bus naudojami strateginių dokumentų ir projektų paraiškų rengimui.								
4.1.1	Mero/Verslo pusryčiai: apvalaus stalo susitikimas apie galimybes verslui Rietavo savivaldybėje, apie Rietavo miesto Vietos plėtros strategijos įgyvendinimą, apie Rietavo turizmo ir verslo informacijos centro	2017-05	1 renginys 3 val. 15 asm.				Dir. Tur. Adm. Kom.		
4.1.2	Turizmo dienos renginys: Rugsėjo 27 d. minint Tarptautinę turizmo dieną, bus organizuojama ekskursija ir apvalaus stalo susitikimas, kurio metu bus apžvelgiamas praėjęs turizmo sezonas bei teikiami pasiūlymai naujam turizmo sezonui	2017-09	1 renginys 5 val. 30 asm.				Tur.		
4.1.3	Verslo dienos renginys: Įmonių lankymas, aptariant jų situaciją ir poreikius.	2017-11	1 renginys 5 val. 24 asm.				Dir. Tur. Adm. Kom.		
4.1.4	Restoranų/kavinių paslaugų vystymas: svetingumo schemų aptarimas, orientuojantis į turistų ir lankytojų poreikius.	2017-06 2017-10	2 renginiai 5 val. 30 asm				Tur.		
5. Verslumą ugdančios renginys ir tinklaveikos renginiai (darbas su tikslinėmis grupėmis)¹⁰									
5.1	Organizavimas ir/ar dalyvavimas parodose, konferencijose, mugėse, tinklaveikos renginiuose								
5.1.1	Turizmo sezono atidarymas	2017-06	5 val. 100 dalyvių	2000,00	RS RTVIC		Dir. Tur.	Priemonė gali būti neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.	

¹⁰ Daugiau verslumą ugdančių ir tinklaveikos renginių susiję su vykdomų projektų veiklomis

5.1.2.1	Dalyvavimas tarptautiniuose ir nacionaliniuose forumuose/konferencijose	Socialinio verslo forumas, Vilnius Centro veiklos pristatymas, Rietavo savivaldybės pristatymas, kontaktų būsimiems projektams užmezgimas ir būsimų projektų idėjų plėtojimas.	2017-03-29	1 diena 10 naujų kontaktų	100,00	RS RTVIC	Dir. Adm.	
5.1.2.2		ES Baltijos jūros regiono strategijos metinis forumas, Vokietija Centro veiklos pristatymas, Rietavo savivaldybės pristatymas, kontaktų būsimiems projektams užmezgimas ir būsimų projektų idėjų plėtojimas.	2017-06-13/14	2 dienos 20 naujų kontaktų	200,00	RS RTVIC BBVET	Dir. Adm.	
5.1.2.3		5-tasis Lietuvos turizmo forumas, Vilnius: forumas suburiantis Lietuvos turizmo paslaugų organizatorius ir teikėjus ir skirtas Pasaulinei turizmo dienai paminėti Centro veiklos pristatymas, Rietavo savivaldybės pristatymas, kontaktų būsimiems projektams užmezgimas ir būsimų projektų idėjų plėtojimas, forumo įžvalgų panaudojimas Centro strategijos rengimui.	2017-09-27	1 diena 20 naujų kontaktų	200,00	RS RTVIC	Dir. Tur.	
5.1.3	Dalyvavimas parodose, mugėse							
5.1.3.1.		Tarptautinė turizmo paroda ADVENTUR 2017 , Litexpo, Vilnius Parodoje oficialiai apsilankė per 29 000 lankytojų. Parodoje pristatomas Rietavas ir jo turizmo potencialas, užtikrinant turistų skaičiaus Rietave gausėjimą ir pajamas turizmo paslaugų teikėjams, bei naujų turizmo paslaugų kūrimąsi Rietavo savivaldybėje.	2017-01-20/22	3 dienos ~ 9000 lankytojų Rietavo stende, 16 dalyvių 40 naujų kontaktų	4500,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Kom. IT ¹¹	
5.1.3.2.		Pasiruošimas ADVENTUR 2018 Stendo paruošimas, apmokėjimas už plotą, dalyvio mokesčiai, reklaminių priemonių įsigijimas Parodoje pristatomas Rietavas ir jo turizmo potencialas, užtikrinant turistų skaičiaus Rietave gausėjimą ir pajamas turizmo paslaugų teikėjams, bei naujų turizmo paslaugų kūrimąsi Rietavo savivaldybėje.	2017-10-12	1 Rietavą reklamuojantis stendas ir reklamos priemonių kompleksas	6000,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Kom. IT	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.
5.1.3.3.		Baltijos festivalio regioninių produktų mugė, Karlshamn, Švedija Rietavo vietos gaminių pristatymas, verslo kontaktų užmezgimas, rinkodaros mokymas vietos gamintojams.	2017-07	3 dienos Apie 9000 lankytojų 8 dalyviai 20 naujų kontaktų	2600,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Adm. Kom. IT	Priemonė gali būti neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.

5.1.4	Verslumą skatinančių renginių organizavimas				1600,00	RS RTVIC		
5.1.4.1.	Verslumą ir partnerystę skatinantis renginys LONGS – verslo ir kultūros partnerystė 2016. Tradicinis apdovanojimas verslo įmonei. Padėka verslo įmonei už prisidėjimą prie kultūros vystymo Rietavo savivaldybėje. Renginys prisideda prie bendruomeniškumo skatinimo ir tarpsektorinio bendradarbiavimo skatinimo.	2017-07	4 val. 40 dalyvių				Dir. Adm. Kom.	Priemonė gali būti neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.
5.1.4.2.	Meturgis Tradicinėje Mykolinių šventėje. Vietos gamintojų ir amatininkų sukvietimas, koordinavimas, tautinio paveldo meistrų ir gaminių dalyvavimo užtikrinimas, siekiant tautinio paveldo vardo suteikimo Meturgui. Renginys prisideda prie Rietavo žinomumo didinimo, ugdomas vietos gamintojų profesionalumas, rinkodariniai gebėjimai.	2017-09-23/24	2 dienos 1000 lankytojų, 20 dalyvių				Dir. Tur. Kom. IT	
5.1.4.3.	Dovanynės . Tradicinis verslo ir kultūros partnerystę skatinantis renginys. Renginys prisideda prie skirtingų sektorių bendradarbiavimo skatinimo.	2017 12	4 val. 30 dalyvių				Dir. Adm. Kom.	
6. Informacinės duomenų bazės sukūrimas ir palaikymas bei strategijos vystymas								
6.1	Verslo ir turizmo subjektų duomenų bazės kūrimas ir atnaujinimas	I-IV ketv.	1 duomenų bazė		300,00	RS RTVIC	Dir. Buh. Tur. IT	
6.2.	Strategijos dėl turizmo ir verslo galimybių Rietavo savivaldybėje rengimas	II-IV ketv..	1 strategijos dokumentas		7750,00	RS RTVIC	Dir. Buh. Tur. Adm. Kom.	Priemonė gali būti neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.
7. Viešinimas ir komunikavimas								
7.1.	Internetinių svetainių kūrimas ir palaikymas,					RS RTVIC	Dir. IT Kom.	

socialinės žiniasklaidos priemonių naudojimas	Ypač aktualus informacijos turistui pateikimas apie Rietavo savivaldybėje lankytinus objektus ir kitą naudingą informaciją. Norint užtikrinti interneto svetainės ir socialinių tinklų teikiamos informacijos efektyvumą, turi būti skiriamas laikas svetainės ir socialinių tinklų paskyrų priežiūrai ir informacijos juose atnaujinimui. Interneto svetainės, turi būti keliomis kalbomis: lietuvių, anglų, rusų, vokiečių, pagal galimybes ir kitomis. Svetainės ir socialiniai tinklai teikia informaciją apie Rietavo savivaldybę bei gerina jos įvaizdį.	II-III ketv.	1 internetinė svetainė 1 socialinio tinklo paskyra 20000 naudotojų	2000,00		Tur. IT Kom.	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.
7.1.1	Internetinės svetainės VisitRietavas sukūrimas ir palaikymas. Susisteminta ir patraukli bei aiški informacija turistams ir lankytojams. Ją lydinčios socialinio tinklo paskyros sukūrimas ir nuolatinių įrašų palaikymas.						
7.1.2	Esamų interneto svetainių palaikymas Rietavo verslo bendruomenei ir socialiniams partneriams teikiama informacija interneto svetainėje (www.rietavovic.lt) bei lydinčiame socialiniame tinkle. Taip užtikrinamas informavimas apie einamąsias naujienas ir aktualijas, apie galimybes dalyvauti Centro vykdomuose projektuose ir veiklose, skleidžiama informacija apie Rietavo verslo bendruomenę. Kitos svetainės viešinamos Rietavą: www.veik.rietave.lt , www.pienokelias.lt ir atitinkami jas lydinčios socialinių tinklų paskyros.	I-IV ketv.	3 interneto svetainės 4 juos lydinčių socialinių tinklų paskyros, 60000 naudotojų	2027,00			
7.2	Leidinių apie Rietavą išleidimas Atsižvelgus į turistų skaičių 2016 metais (73518), į tai iš kokių vietovių jie atvyko, jų klausimus ir pastebėjimus. Taip pat per 2016 m. dalyvavus Valstybinio turizmo departamento ir kitų turizmo paslaugų teikėjų organizuotuose mokymuose ir renginiuose, sudarytas reikalingų įsigyti Rietavo turizmo informacijos bazinių/privalomų priemonių, reikalingų turizmo informacijai, sąrašas. Dalioji medžiaga naudojama apsilankantiems turistams ir vykstant į parodas, mugės bei kitais reprezentuojant Rietavo kraštą. Parengtos priemonės bus prieinamos ir virtualiai – turizmo informavimo svetainėje Parengta ir išleista:	I-IV ketv.	Priemonės bus išdalintos arba jomis naudosis 50000 asm.	6000,00	RS RTVIC	Dir. Tur. IT Kom.	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.

		- Rietavo savivaldybės žemėlapis, 5000 egz., lietuvių, po 3000 anglų, rusų, vokiečių kalbomis - Turizmo pasiūlymų paketai, 4 vnt. po 3000 egz., lietuvių, anglų, rusų, vokiečių kalbomis Esant paklausai, leidiniai bus papildomai dauginami naudojant Centro org. techniką.							
7.3	Informacijos apie Rietavą publikavimas nacionaliniuose turizmo leidiniuose bei žiniasklaidos priemonėse	Planuojama pristatyti Rietavo objektus nacionaliniuose reprezentaciniuose turistiniuose leidiniuose, kaip leidyklos Terra Publikum rengiamas leidinys, verslo žinios ir kt. nacionaliniai dienraščiai.	I-IV ketv.	2 reklaminės Rietavo prezentacijos	1500,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Kom.		
7.4	Gido/vertimo sistemos įsigijimas/įdiegimas	Bevielė kelių gido sistema 25 asm. su įrašais lietuvių, anglų, rusų, vokiečių kalbomis, pristatant lankytinas Rietavo vietas, istorinį paveldą. Parengti gidų, istorikų, muziejininkų, amatininkų audio pasakojimų įrašai. Rietavo nematerialiojo paveldo išsaugojimas ir pritaikymas turizmo reikmėms, skatinant atvykstamąjį turizmą ir didinant pajamas turizmo paslaugų teikėjams	I-IV ketv.	1 gido sistema 40 asmenų 1 paketas audio įrašų su 6 Rietavą pristatančiais pasakojimais	16376,00	BEE Lab RS RTVIC	Dir. Buh. Tur. Kom. IT	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.	
7.5	Turistinė reklama apie Rietavą viešose vietose	Lankomose regiono ir Lietuvos vietose, kaip Rietavo turgus, benzino kolonėlės ir pan. parengiama, pritaikoma ir talpinama vizualinė turistui ir lankytojui skirta informacija apie Rietavo savivaldybę	I-IV ketv.	2 vizualinės informacijos taškai	1200,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Kom. IT	Priemonė gali būti pilnai neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.	
7.6	Savivaldybės lankytinų vietų ženklinimas	Dalyvavimas įgyvendinant projektą „Telsių regiono savivaldybės jungiančių turizmo trasų informacinės infrastruktūros plėtra“. Rietavo turizmo ir verslo informacijos centras savanoriškai prisideda jį įgyvendinant. Parengta ir pateikta Rietavo savivaldybės tarybai tvirtinimui „Rietavo savivaldybės lankytinų vietų sąrašas“.	I-IV ketv.	124 objektai 39 kelio ženklai 1 didelis stendas 7 informaciniai stendai	800,00	RS RTVIC	Dir. Tur. Kom.		

					8 stulpelinės- kryptinės rodyklės				
8. Rinkodaros priemonių įgyvendinimas									
8.1	Reklamos ir reprezentacijos priemonių sukūrimas ir įdiegimas Rietavo patrauklumo didinimui	Didinant Rietavo žinomumą, ir taip užtikrinant potencialius verslo ryšius ir turistų lankymąsi, svarbu tinkamai pristatyti Rietavą tiek regione, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Svarbi veikla yra dalyvavimas rengiamuose nacionaliniuose ir tarptautiniuose tinklaveikos renginiuose – mugėse, parodose, konferencijose ir pan., naudojant efektyvias rinkodaros priemones. Planuojama dalyvauti eilėje renginių, pritraukti dalyvauti renginiuose Rietavo verslininkus ir turizmo paslaugų teikėjus ir socialinius partnerius.			I-IV ketv.			Dir. Tur. Kom. IT	
8.1.1		Rietavo pristatymui sukurti reklaminių trumpametražių 3-6 min filmą.			1 Rietavą reprezentuojantis filmas	10000,00			Priemonė gali būti neįvykdyta, dėl finansavimo trūkumo.
8.1.2		Deramai dalyvaujant ir atstovaujant Rietavą Lietuvos ir tarptautiniuose renginiuose, reikalinga įsigyti tris tautinius kostiumus. Jais bus vilkima parodų, mugių, priėmimų metu.			3 tautiniai kostiumai	4500,00			
9. Naujų diegimas įgyvendinant teritorinio bendradarbiavimo programų projektus									
9.1	Teritorinio bendradarbiavimo projektų įgyvendinimas ¹²							Dir. Adm. Buh. Kom. IT	Projektų finansavimas vyksta kompensaciniu būdu, patirtos išlaidos kompensuojamos kas pusę metų, pateikus pusės metų ataskaitas
9.1.1	Projekto „LCL - Low Carbon Logistics“ (CO2 mažinimas logistikoje) įgyvendinimas (Pietų Baltijos teritorinio)	Projekto valdymas: 2017 metai organizuojamas projekto partnerių susitikimas Rietave ir dalyvaujama partnerių susitikime Švedijoje bei Vokietijoje Konferencija „CO2 mažinimas logistikoje“, nagrinėjanti CO2 mažinimo logistikoje iniciatyvas ir motyvuojanti socialinius partnerius bei Rietavo bendruomenę įsitraukti į temos vystymą. Atliekama apklausa apie krovinių gabenimo situaciją Rietavo mieste.	I-IV ketv.		2 tarptaut. susitikimai	42000,00	LCL RTVIC		
					1 konferencij a dalyvių				
					2 apklausos				

¹² Daugiau apie projektus Ataskaitos 3-čiame priede

	bendradarbiavimo programa) Projekto vadovas Laima Dockeyienė		Rengiamą CO2 mažinimo logistikos Rietave koncepciją, į koncepcijos rengimą įtraukiant socialinius partnerius ir plačiąją bendruomenę bei konsultuojantis su projekto partnerių konsorciūmu. Dalyvaujama ekspertų tinklo veikloje bei organizuojant informacinę kampaniją apie CO2 mažinimą logistikoje. Vykdomas projekto viešinimas.		20 respondentų CO2 mažinimo logistikoje Rietave koncepcijos projektas 1 virtuali komunikavimo platforma			(pinigų grąžinimas gali užtrukti iki 9 mėn.)
9.1.2	Projekto „BBVET – Business integration through joint VET education“ (Verslo integravimo skatinimas per jungtinių profesinių mokymų įgyvendinimą (Pietų Baltijos teritorinio bendradarbiavimo programa) Projekto vadovas Laima Dockeyienė	I-IV ketv.	Projekto valdymas: dalyvavimas projekto partnerių susitikimuose Profesinio mokymo mokytojų ir koučerų mokymo programos rengimo ir įgyvendinimo koordinavimas. Bandomųjų tarptautinių mechatronikos ir medijų profesinio mokymo studijų programų, paremtų ECVET ir kuriose yra integruotas praktinis mokymas įmonėse, rengimas. ECVET mokymų organizavimas. Mobilumo centrų steigimo galimybių tyrimas. Vykdomas nuolatinis projekto viešinimas	4 tarptautiniai susitikimai 2 tarptautiniai mokymai 4 koučeriai Dalyvavimas rengiant 2 prof. mokymo programas 2 mokymai 2 susitikimai	59000,00	BBVET RTVIC		
9.1.3	Projekto „BEE Lab – Boost regional	II-IV ketv.	Projekto valdymas: projekto koordinavimas ir dalyvavimas projekto partnerių susitikimuose	2 susitikimai	92500,00	BEE Lab RTVIC		

	Entrepreneurship by Enabling cross border cooperation“ (Regionų verslumo stiprinimas įgalinant bendradarbiavimą per sieną) (Latvijos Lietuvos teritorinio bendradarbiavimo programa) Projekto vadovas Laima Dockevičienė	5 verslumo skatinimo modelių įgyvendinimas Lietuvoje ir Latvijoje	Konferencijos verslumo skatinimo tematika organizavimas	Parama 10 verslininkų/ potencialių verslininkų verslų vystymui I konferencija	4230,00	SI ¹³ RTVIC			
9.2	Regioninio bendradarbiavimo platformos ES Baltijos jūros regione ir Rytų Partnerystės šalyse lyčių lygybei ir darniam ekonomikos vystymuisi formavimas	Projekto „Winnet Model Goes East“ (Winnet modelis keliauja į Rytus (Švedijos institutas) įgyvendinimas, stiprinant moterų organizacijų tinklą Baltijos jūros regione ir užmezgant kontaktus su Rytų partnerystės šalių (Gruzijos ir Moldovos) moterų organizacijomis. Naujų bendrų projektų vystymas. Projekto vadovė Laima Dockevičienė	I-IV ketv.	4 partnerių susitikimai 1 seminaras 20 dalyvių 11 val.					
9.3	Galimi nauji projektai, kurių paraiškos parengtos per 2016 metus (laukiama atsakymo dėl finansavimo). Projekto vadovė Laima Dockevičienė	- CTCC - Creative Traditional Companies Cooperation (Kūrybinių tradicinių įmonių bendradarbiavimas) – Pietų Baltijos programa. - SB FICA – South Baltic Food Innovation Culture Actors (Pietų Baltijos maisto inovacijų kultūro veikėjai) – Pietų Baltijos programa. - SB WELL – Tourism for WellBeing in the South Baltic region – Guidelines for best practices and innovative marketing solutions SB (Turizmas Pietų Baltijos regiono gerovei – gerosios praktikos ir novatoriškų rinkodaros sprendimų gairės – Pietų Baltijos programa.	III-IV ketv.	4 projektai	-				

¹³ SI – Swedish Institute – Švedijos institutas

		- Innovative human resource management tools & applied sustainable corporate strategies for blue and green sector SMEs to attract skilled labour (Novatoriški žmogiškų išteklių valdymo įrankiai ir pritaikytos tvarios bendros strategijos mėlyno ir žalio sektoriaus MVĮ kad pritraukti įgudusius darbuotojus) – Pietų Baltijos programa, sėklos pinigų priemonė.							
10. Finansavimo paieška									
10.1	Projektų paraiškų įstaigos veiklos plėtojimui bei verslo aplinkos gerinimui rengimas ir teikimas. Projekto vadovė Laima Dokeviciene	Paraiškų rengimas: - Europos teritorinio bendradarbiavimo programoms, ypač Pietų Baltijos programai ir Latvijos Lietuvos bendradarbiavimo per sieną programai. - ES Struktūrinių fondų remiamoms programoms. - Baltijos jūros šalių tarybos projektų paramos priemonei, - ERASMUS+ programai, - Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programai prie LR Užsienio reikalų ministerijos, - Telšių r. VVG įgyvendinamai VPS, pagal LEADER priemonę - Rietavo miesto VVG Rietavo miesto VPS, pagal ES fondų investicijų veiksmų programą - Rietavo sav. SVV programai - Ambasadoms, Britų tarybai - ir kitoms Centro veiklą atitinkančioms programoms bei fondams Rengiamos paraiškos tokiomis temomis, kaip moterų verslumo ir ekonominio bei socialinio aktyvumo stiprinimas, socialinė ekonomika ir socialinis verslas/verslumas, vietos produktų rinkodara ir vietos gamintojų stiprinimas, plėtros organizacijų stiprinimas, verslumo skatinimas, parama verslui, žmogiškų išteklių valdymas, tarpsektorinių partnerystių stiprinimas, vietovės gamtos ir kultūros saugojimas ir pritaikymas turizmo reikmėms, inovacijų diegimas. Paraiškos rengiamos bendradarbiaujant su tarptautiniais partneriais ir atsižvelgiant į vietos poreikius bei į pasaulines tendencijas. Vykdoma partnerių paieška, toliau dalyvaujant ES Baltijos jūros regiono strategijos politinės srities „Švietimas“ flagmano/pavyzdinėse iniciatyvose „Baltijos mokymo programa“ ir „Baltijos jūros regiono išmanus gyvenimas“ ir užmezgant kontaktus su kitų politinių sričių veikėjais.	I-IV ketv.	8 paraiškos	4000,00	RTVIC Partnerių lėšos	Dir. Adm. Tur. Buh.		

		Bendradarbiavimo kontaktų stiprinimas su organizacijomis iš kitų Europos regionų.						
11. Darbo sąlygų gerinimas								
11.1	Biuro atnaujinimas	Tam, kad užtikrinti efektyvų darbą, atnaujinama biuro įranga, baldai, konferencijų salės įranga ir baldai. Turimi baldai jau nusidėvėję – yra naudojami jau nuo 2006 metų.	II-IV ketv.	1 kompiuteris, 1 serveris, 1 mobili magnetinė lenta, 1 interaktyvus ekranas, 1 vaizdo kamera, 1 vertimo sistema, 1 apsaugos sistema, 1 galerijų sistema, 1 baldų komplektas	47500,00	BEE Lab RTVIC RS	Dir. Buh.	
12. VPS¹⁴ ir VVG administravimas								
12.1	Rietavo miesto VVG ir Rietavo miesto VPS administravimas	Konsultavimas Rietavo miesto VVG šiuose klausimuose: • Rietavo miesto VVG valdybos narių ir visuotinių susirinkimų organizavimas • Veiklos aprašo rengimas • Dalyvavimas mokymuose • Mokymų organizavimas • Pirmojo šaukimo organizavimas • Ataskaitų teikimas • Nuolatinė priežiūra • Viešinimas Potencialių projektų vykdytojų konsultavimas dėl paraiškų rengimo.	I-IV ketv.		5000,00	RTVIC	Dir.	

¹⁴ Vietos plėtros strategija

12.2	VVG „Rietavo iniciatyvos“ administravimas	Konsultavimas VVG „Rietavo iniciatyvos“ šiuose klausimuose: - VVG Rietavo iniciatyvos narių ir valdybos narių susirinkimų organizavimas - Projektų priežiūros vykdymas - Ataskaitų rengimas - Archyavimas (problema!)	I-IV ketv.	2000,00	RTVIC	Dir.
IS viso				350303,00		

SANTRAUKA:

1. Paklausimai – 680 val., 6000 vnt.
2. Konsultacijų verslo pradžia ir plėtrai teikimas - 350 val., 190 asm.
3. Mokymai personalui – 3 gidai; 5 darbuotojai dalyvavę 12 mokymų, 60 val.
4. Sklaidos renginiai – 5 renginiai, 18 val., 99 dalyviai.
5. Verslumą ugdančios renginiai ir tinklaveikos renginiai (darbas su tikslinėmis grupėmis) – 10 renginių, 15 dienų/109 val., 220 dalyvių, 110 naujų kontaktų, ~18000 lankytojų.
6. Informacinės duomenų bazės sukūrimas ir palaikymas bei strategijos vystymas - 1 kompleksinė duomenų bazė; 1 Centro strateginis planas.
7. Viešinimas ir komunikavimas - 4 interneto svetainės, 5 juos lydinčių socialinių tinklų paskyros, 80000 naudotojų, Rietavo kartografinių leidinių ir turizmo pasiūlymų išdalinta 50000 naudotojų; 2 reklaminės Rietavo prezentacijos nacionaliniuose leidiniuose; 1 gido sistema; Vizuali informacija apie Rietavą 2-juose viešuose taškuose; lankytinų vietų ženklinimo organizavimas.
8. Rinkodaros priemonių įgyvendinimas – 1 Rietavą reprezentuojantis filmas, 3 tautiniai kostiumai reprezentacijai.
9. Naujų diegimas įgyvendinant teritorinio bendradarbiavimo programų projektus – vykdomi 4 projektai¹⁵, laukiama atsakymo apie 4 pateiktas paraiškas.
10. Finansavimo paieška – teikiamos 8 naujos paraiškos.
11. Darbo sąlygų gerinimas – biuro ir konferencijų salės baldų bei įrangos atnaujinimas
12. Rietavo VPS ir Rietavo miesto VVG bei VVG „Rietavo iniciatyvos“ konsultavimas

¹⁵ Plačiau Ataskaitos 3-čiame priede.

VŠĮ RIETAVO TURIZMO IR VERSLO INFORMACIJOS CENTRO ĮSTATŲ REDAKCIJA

Eil. nr.	Patvirtinti 2015 m. spalio 23 d.	Siūloma pakeisti
II SKYRIUS. ĮSTAIGOS VEIKLOS TIKSLAI		
1.	6. Pagrindinis Įstaigos veiklos tikslas – vykdyti veiklą, kuri padėtų verslo subjektams įeiti į rinką ir joje įsitvirtinti 6.1. Įstaigos kiti veiklos tikslai: 6.1.1. Rinkti, kaupti ir teikti informaciją verslo ir turizmo klausimais apie turizmo paslaugas, lankytinas Rietavo savivaldybės vietas ir objektus, skleisti informaciją apie Rietavo savivaldybę, rengti ir platinti informacinius bei kartografinius leidinius apie turizmo paslaugą, objektus ir vietas, tvarkyti ir teikti turizmo paslaugų ir išteklių duomenis Nacionalinei turizmo informacijos sistemai. 6.1.2. Teikti informacijos, konsultacijų ir mokymo paslaugas bei praktinę pagalbą ketinantiems pradėti verslą ir įsteigtiems smulkus ir vidutinio verslo subjektams: naujai įsteigtiems verslo subjektams padėti plėtoti veiklą ir prisitaikyti prie kintančių rinkos sąlygų, didinti konkurencingumą ir veiklos veiksmingumą taip pat skatinti verslo subjektus užmegzti tarptautinius bendradarbiavimo kontaktus su kitų šalių verslininkais. 6.1.4. Bendradarbiauti su kitomis paslaugų verslui tinklo įstaigomis, paramą teikiančiomis institucijomis Lietuvoje ir užsienyje. 6.1.5. Dalyvauti užsienio šalių ir tarptautinių organizacijų paramos SVV programose ir projektuose. 6.1.6. Skatinti naujų technologijų ir mokslo naujovių diegimą versle. 6.1.7. Tarpininkauti pritraukiant Lietuvos ir tarptautinių organizacijų,	RTVIC KOMENTARAS – 6-10 punkto siūloma nekeisti 1. Dėl pasirašytos sutarties 2016-03-21 d. tarp Rietavo TVIC ir Valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos. RTVIC turi vykdyti išpareigojimus aptartus ir suderintus pasirašytoje Neišimtinės licenzijos sutartis naudoti „Turizmo informacija“ prekių ženklą“ Nr. S-28, kuri galioja iki 2025-11-29 d. 2. Numatyti tikslai ir veiklos atitinka Rietavo savivaldybės strateginio plėtros plano iki 2020 m. viziją, strategiją ir priemonių planą 3. Dėl įgyvendinto projekto „Vietos produktų vertės didinimas Rietavo savivaldybėje“ Nr. LEADER-13-RIETAVAS-02-014 Pagal pasirašytos sutarties, 2014 m. kovo 27 d. Nr. LEADER – 13 – RIETAVAS-02-014, prievolių užtikrinimo. IV. VIETOS PROJEKTO VYKDYTOJO TEISĖS IR PAREIGOS 16.3. Per 5 (penkerių) metų laikotarpį nuo Sutarties pasirašymo dienos be rašytinio Strategijos vykdytojo ir Agentūros sutikimo nedaryti esminio Vietos projekte numatytos veiklos pakeitimo, kuris paveiktų Vietos projekto pobūdį ir sąlygas arba suteiktų pernelyg didelį pranašumą privačiam ar viešajam juridiniam asmeniui, įvyktų dėl

	įmonių, fizinių asmenų, fondų ir programų lėšas bei techninę pagalbą Įstaigos veiklai. 6.1.8. Rengti verslininkų kvalifikacijos kėlimo kursus ir seminarus. 6.1.9. Kaupiti, atnaujinti ir skleisti informaciją apie verslo sąlygas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, propaguoti pažangias ekonomines idėjas visuomenėje. 6.2.0. Padėti užmegzti kontaktus tarp potencialių verslo partnerių, konsultuoti ir rengti verslo plėtros ir investicijų projektus.	paramos lėšomis įgyto turto nuosavybės pobūdžio pasikeitimo arba dėl gamybinės ar kitos projekte numatytos veiklos nutraukimo ar perkėlimo į kitą vietą. 16.4. raštu informuoti Strategijos vykdytoją apie visus pakeitimus, susijusius su Vietos projektu ir Sutartimi VII. SUTARTIES PAŽEIDIMAI IR TAIKOMOS SANKCIJOS 23.17. per 5 (penkerius) metus nuo Sutarties pasirašymo dienos be rašytinio Agentūros ir Strategijos vykdytojo sutikimo pakeičia remiamos veiklos pobūdį.
III SKYRIUS. ASMENS TAPIMO NAUJU DALININKU TVARKA		
2.	11. Asmuo gali tapti nauju dalininku, priimtas dalininku arba įgijęs (paveldėjęs, nusipirkęs ar kitais būdais įgijęs) dalininko teises. 12. Asmuo priimamas dalininku tokia tvarka: 12.1. pageidaujantis tapti dalininku asmuo pateikia Įstaigos vadovui prašymą juo tapti; asmens prašyme turi būti nurodyti jo duomenys (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta arba adresas korespondencijai; juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė, atstovo vardas, išreikštas pritarimas Įstaigos veiklos tikslams ir nurodytas asmens numatomas įnašas į dalininkų kapitalą, šio įnašo dydis (kai numatomas įnašas – pinigai) ar vertė (kai numatomas įnašas – materialusis ar nematerialusis turtas) (eurais) ir įnašo perdavimo Įstaigai terminas; 12.2. asmuo dalininku priimamas visuotinio dalininkų susirinkimo sprendimu; 12.3. visuotiniam dalininkų susirinkimui priėmus sprendimą priimti dalininką, pageidavęs dalininku tapti asmuo juo tampa, perdavęs Įstaigai savo prašyme nurodytą įnašą. 13. Dalininko teises įgijęs asmuo dalininku tampa tokia tvarka: 13.1. apie tai, kad įgijo dalininko teises, raštu praneša Įstaigos vadovui ir kartu pateikia jam dalininko teisių įgijimą liudijantį dokumentą ar jo išrašą; pranešime turi būti nurodyta: dalininkas, kurio turėtas dalininko teises asmuo įgijo (fizinio asmens vardas, pavardė,	RTVIC KOMENTARAS Vadovaujantis PATRVIRTINTA Lietuvos Respublikos ūkio ministro, 2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 4-1099, Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 4-797 redakcija). 11. Asmuo gali tapti nauju dalininku, priimtas dalininku arba įgijęs (paveldėjęs, nusipirkęs ar kitais būdais įgijęs) dalininko teises. 12.. Asmuo priimamas dalininku tokia tvarka: 12.1. pageidaujantis tapti dalininku asmuo pateikia Įstaigos vadovui prašymą juo tapti; asmens prašyme turi būti nurodyti jo duomenys (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, (kai asmuo jo neturi – gimimo data), gyvenamoji vieta arba adresas korespondencijai; juridinio asmens pavadinimas, teisinė forma, kodas, buveinė, atstovo vardas, pavardė, asmens kodas (kai asmuo jo neturi – gimimo data)), išreikštas pritarimas Įstaigos veiklos tikslams ir nurodytas asmens numatomas įnašas į dalininkų kapitalą, šio įnašo dydis (kai numatomas įnašas – pinigai) ar vertė (kai numatomas įnašas – materialusis ar nematerialusis turtas) (eurais) ir įnašo perdavimo Įstaigai terminas; 12.1.1. <i>Kiekvienas iš dalininkų, jei jų įnašų dydžiai lygūs, turi vieną</i>

asmens kodas; juridinio asmens pavadinimas); asmuo, įgijęs dalininko teises (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas ar adresas korespondencijai; juridinio asmens pavadinimas, buveinė, kodas, atstovo vardas ir pavardė); dalininko teisių įgijimo data; 13.2. dalininku tapusio asmens įnašo į dalininkų kapitalą vertė atitinka dalininko teises perleidusio dalininko turėtų įnašų vertę. 14. Pageidavusiam tapti dalininku asmeniui atlikus Įstatų 12.3 papunktyje nurodytus veiksmus ar dalininko teises įgijusiam asmeniui atlikus Įstatų 13.1 papunktyje nurodytus veiksmus, Įstaigos vadovas per 2 darbo dienas įrašo naują dalininką ir jo įnašo vertę į Įstaigos dokumentus, atsižvelgdamas atitinkamai į Įstatų 12.3 papunkčio nuostatas ar 13.1 papunktyje nurodytuose dokumentuose nurodytą dalininko teisių įgijimo datą ir 13.2 papunkčio nuostatas. 15. Atlikus Įstatų 14 punkte nurodytus veiksmus, naujam dalininkui išduodamas jo įnašų vertę patvirtinantis dokumentas.	<i>balsą visuotiniame dalininkų susirinkime. Jei dalininkų įnašų dydžiai skirtingi, tai mažosios vertės dalininko įnašas suteikia dalininkui vieną balsą, o kitų dalininkų balsai apskaičiuojami, jų įnašo vertę dalinant iš mažiausios vertės dalininko įnašo;</i> 12.2. asmuo dalininku priimamas visuotinio dalininkų susirinkimo sprendimu; 12.3. visuotiniam dalininkų susirinkimui priėmus sprendimą priimti dalininką, pageidavęs dalininku tapti asmuo juo tampa, perdavęs Įstaigai savo prašyme nurodytą įnašą. 13. Dalininko teises įgijęs asmuo dalininku tampa tokia tvarka: 13.1. Apie tai, kad įgijo dalininko teises, raštu praneša Įstaigos vadovui ir kartu pateikia jam dalininko teisių įgijimą liudijantį dokumentą ar jo išrašą. Jeigu pateikiamas dokumento išrašas, jame turi būti nurodytos dalininko teisių įgijimo sandorio šalys, sandorio objektas, sandorio data, taip pat dalininko teises perleidusio dalininko įnašų į dalininkų kapitalą vertė, jeigu ji nurodyta dalininko teisių įgijimą liudijančiame dokumente. Pranešime turi būti nurodyta: dalininko teises perleidęs dalininkas (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas (kai asmuo jo neturi – gimimo data); juridinio asmens pavadinimas); dalininko teises įgijęs asmuo (fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas (kai asmuo jo neturi, – gimimo data), gyvenamosios vietos adresas ar adresas korespondencijai; juridinio asmens pavadinimas, buveinė, kodas, atstovo vardas ir pavardė); dalininko teisių įgijimo data; 13.2. Dalininku tapusio asmens įnašo į dalininkų kapitalą vertė atitinka dalininko teises perleidusio dalininko turėtų įnašų vertę. 14. Pageidavusiam tapti dalininku asmeniui atlikus Įstatų 11.3 papunktyje nurodytus veiksmus ar dalininko teises įgijusiam asmeniui atlikus Įstatų 13.1 papunktyje nurodytus veiksmus, Įstaigos vadovas per 2 darbo dienas įrašo naują dalininką ir jo įnašo vertę į Įstaigos dokumentus, atsižvelgdamas atitinkamai į Įstatų 11.3 papunkčio
---	--

	nuostatas ar 13.1 papunktyje nurodytuose dokumentuose nurodytą dalininko teisių įgijimo datą ir 13.2 papunkčio nuostatas. 15. Atlikus Įstatų 14 punkte nurodytus veiksmus, naujam dalininkui išduodamas jo įnašų vertę patvirtinantis dokumentas.	
	IV SKYRIUS. DALININKO TEISIŲ PERDAVIMO KITIEMS ASMENIMS TVARKA	
3.	16. Apie ketinimą parduoti dalininko teises dalininkas turi raštu pranešti Įstaigos vadovui (kartu nurodyti dalininko teisių pardavimo kainą). 17. Įstaigos vadovas per 5 dienas nuo dalininko pranešimo gavimo dienos apie tai Įstatų 24 punkte nurodytu būdu informuoja kitus Įstaigos dalininkus (kartu nurodo dalininką, kuris parduoda dalininko teises, ir dalininko teisių pardavimo kainą) ir Įstatų nustatyta tvarka šaukia visuotinį dalininkų susirinkimą sprendimui dėl Įstaigos dalininko teises, priimti. 18. Visuotiniame dalininkų susirinkime paaiškėjus, kad už nustatytą kainą dalininko teisių neperka nė vienas Įstaigos dalininkas, dalininko teises ketinantis parduoti dalininkas gali jas parduoti kitam asmeniui. 19. Jeigu Įstaigos dalininkas yra vienas asmuo, dalininko teises parduodamos šio dalininko pasirinktam fiziniam ar juridiniam asmeniui, neatliekant Įstatų 16–18 punktuose nurodytų veiksmų. 20. Valstybės ar savivaldybės Įstaigos dalininko teises gali būti perduotos kitiems juridiniams asmenims Viešųjų įstaigų įstatymo ir įstatymų, reglamentuojančių valstybės ir savivaldybių turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo, nustatytais atvejais ir būdais.	16. Apie ketinimą parduoti dalininko teises dalininkas turi raštu pranešti Įstaigos vadovui (kartu nurodyti dalininko teisių pardavimo kainą). 17. Įstaigos vadovas per 5 dienas nuo dalininko pranešimo gavimo dienos apie tai Įstatų 25 punkte nurodytu būdu informuoja kitus Įstaigos dalininkus (kartu nurodo dalininką, kuris parduoda dalininko teises, ir dalininko teisių pardavimo kainą) ir Įstatų nustatyta tvarka šaukia visuotinį dalininkų susirinkimą sprendimui dėl Įstaigos dalininko, kuris piktų parduodamas dalininko teises, priimti. 18. Visuotiniame dalininkų susirinkime paaiškėjus, kad už nustatytą kainą dalininko teisių neperka nė vienas Įstaigos dalininkas, dalininko teises ketinantis parduoti dalininkas gali jas parduoti kitam asmeniui. 19. Jeigu Įstaigos dalininkas yra vienas asmuo, dalininko teises parduodamos šio dalininko pasirinktam fiziniam ar juridiniam asmeniui, neatliekant Įstatų 16–18 punktuose nurodytų veiksmų. 20. Valstybės ar savivaldybės Įstaigos dalininko teises gali būti perduotos kitiems juridiniams asmenims Viešųjų įstaigų įstatymo ir įstatymų, reglamentuojančių valstybės ir savivaldybių turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo, nustatytais atvejais ir būdais.

V SKYRIUS. DALININKŲ ĮNAŠŲ PERDAVIMO ĮSTAIGAI TVARKA	
4	21. Dalininkų įnašai įstaigai perduodami tokia tvarka: 21.1. pinigai įnešami į įstaigos sąskaitą; 21.2. materialusis ir nematerialusis turtas įstaigai perduodamas surašius turtą perdavimo aktą; aktą pasirašo turtą perduodantis asmuo (steigėjas, dalininkas, dalininku tapti pageidaujantis asmuo) ir įstaigos vadovas; kartu su perduodamu turtu įstaigai pateikiama ir šio turto vertinimo ataskaita, kuri turi būti sudaryta ne vėliau kaip prieš 6 mėnesius iki turto perdavimo įstaigai; turto vertinimas atliekamas perduodamo turto savininko lėšomis. 22. Valstybės ar savivaldybių turto investavimą, didinant įstaigos dalininkų kapitalą, nustato valstybės ir savivaldybių turto valdymą, naudojimą ir disponavimą juo reglamentuojantys įstatymai.
5	RTVIC KOMENTARAS Vadovaujantis PATRVIRTINTA Lietuvos Respublikos ūkio ministro, 2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 4-1099, Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 4-797 redakcija). 22. Įstaigos organai – visuotinis dalininkų susirinkimas, vienasmenis valdymo organas – įstaigos vadovas. 23. Visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencija, taip pat įstaigos vadovo skyrimo ir atšaukimo tvarka ir jo kompetencija nesisiskiria nuo nurodytųjų Viešųjų įstaigų įstatyme. 24. Visuotinį dalininkų susirinkimą šaukia įstaigos vadovas. 25. Apie šaukiamą visuotinį dalininkų susirinkimą įstaigos vadovas ne vėliau kaip prieš 14 dienų iki susirinkimo dienos praneša kiekvienam dalininkui išsiunčia registruotą laišką adresu, kurį dalininkas nurodęs įstaigai, įteikia pranešimą pasirašytinai; elektroninių ryšių priemonėmis. 26. Visuotinis dalininkų susirinkimas gali būti šaukiamas nesilaikant

	Įstatų 19 punkte nurodyto termino, jei su tuo raštiškai sutinka visi dalininkai. 27. Visuotiniame dalininkų susirinkime visi dalininkai turi po vieną balsą. 28. Visuotinio dalininkų susirinkimo sprendimai priimami paprasta dalyvaujančių susirinkime dalininkų balsų dauguma, išskyrus šiuos sprendimus, kurie priimami 2/3 arba skaičiais nurodoma didesne dalimi visų susirinkime dalyvaujančių dalininkų balsų dauguma: 28.1. sprendimą dėl Įstaigos reorganizavimo ir reorganizavimo sąlygų tvirtinimo; 28.2. sprendimą pertvarkyti Įstaigą; 28.3. sprendimą likviduoti Įstaigą ar atšaukti jos likvidavimą. 29. Jeigu Įstaigos dalininkas yra vienas asmuo, jis vadinamas Įstaigos savininku ir jo raštiški sprendimai prilyginami visuotinio dalininkų susirinkimo sprendimams.
	VII SKYRIUS. FILIALŲ IR ATSTOVYBIŲ STEIGIMO IR JŲ VEIKLOS NUTRAUKIMO TVARKA
6	39. Sprendimus steigti Įstaigos filialus ir atstovybes, nutraukti jų veiklą priima, taip pat filialų ir atstovybių nuostatus tvirtina Įstaigos vadovas 30. Sprendimus steigti, reorganizuoti ir likviduoti Įstaigos filialus ir atstovybes, taip pat filialų ir atstovybių nuostatus tvirtina visuotinis dalininkų susirinkimas. 31. Įstaigos filialo ir atstovybės turtas yra apskaitomas Įstaigos finansinėje atskaitomybėje, taip pat atskiroje filialo ar atstovybės finansinėje atskaitomybėje. RTVIC KOMENTARAS Vadovaujantis PATRVIRTINTA Lietuvos Respublikos ūkio ministro, 2013 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 4-1099, Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2016 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. 4-797

		redakcija). Sprendimus steigti Įstaigos filialus ir atstovybes, nutraukti jų veiklą priima, taip pat filialų ir atstovybių nuostatus tvirtina Įstaigos vadovas
		VIII SKYRIUS. ĮSTAIGOS PELNO NAUDOJIMAS
7		32. Viešosios įstaigos gautas pelnas gali būti naudojamas tik viešosios įstaigos įstatuose nustatytiems viešosios įstaigos veiklos tikslams siekti. 32.1. Įstaigos įsipareigojimams įgyvendinti; 32.2. Įstaigos personalo kvalifikacijai kelti; 32.3. Naujoms technologijoms įsigyti ir diegti; 32.4. Patalpų, Įstaigos turimiems mechanizmas, organizaciniai technikai remontuoti; 33. Viešosios įstaigos pelnas negali būti skiriamas dalininkams, viešosios įstaigos organų nariams, darbuotojų premijoms.
8		IX SKYRIUS. DOKUMENTŲ IR KITOS INFORMACIJOS APIE ĮSTAIGOS VEIKLĄ PATEIKIMO DALININKAMS TVARKA 40. Dalininko raštišku reikalavimu ne vėliau kaip per 7 dienas nuo reikalavimo gavimo dienos Įstaigos dokumentai dalininkui pateikiami susipažinti Įstaigos darbo valandomis jos buveinėje ar kitoje Įstaigos vadovo nurodytoje vietoje, kurioje dokumentai yra saugomi. Šių dokumentų kopijos dalininkui gali būti siunčiamos registruotu laišku adresu, kurį dalininkas nurodęs Įstaigai, arba įteikiamos pasirašytinai ar elektroninių ryšių priemonėmis. 41. Įstaigos dokumentai, jų kopijos ar kita informacija dalininkams pateikiama neatlygintinai. 34. Pasibaigus finansiniams metams turi būti parengta Įstaigos veiklos ataskaita, kurioje turi būti nurodyta: 34.1. informacija apie Įstaigos veiklos tikslus ir pobūdį, veiklos tikslų įgyvendinimą ir veiklos rezultatus per finansinius metus, veiklos planus ir prognozes ateinantiems finansiniams metams; 34.2. Įstaigos dalininkai ir kiekvieno jų įnašų vertė finansinių metų pradžioje ir pabaigoje, dalininkų kapitalo dydis finansinių metų pradžioje ir pabaigoje; 34.3. Įstaigos gautos lėšos ir jų šaltiniai per finansinius metus ir šių lėšų panaudojimas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius; 34.4. Informacija apie Įstaigos įsigytą ir perleistą ilgalaikį turtą per finansinius metus; 34.5. Įstaigos sąnaudos per finansinius metus, iš jų – išlaidos darbo užmokesčiui;

		34.6. Įstaigos darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje; 34.7. Įstaigos sąnaudos valdymo išlaidoms; 34.8. duomenys apie Įstaigos vadovą, įstaigos išlaidos vadovo darbo užmokesčiui ir kitoms Įstaigos vadovo išmokoms; 34.9. įstaigos išlaidos kolegialių organų kiekvieno nario darbo užmokesčiui ir kitoms įstaigos kolegialių organų narių išmokoms; 34.10. įstaigos išlaidos išmokoms su viešosios įstaigos dalininkais susijusiems asmenims, nurodytiems šio Įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje; 34.11. įstaigos veiklos ataskaitoje gali būti pateikta ir kita informacija, kurią pateikti veiklos ataskaitoje sprendimu nurodo visuotinis dalininkų susirinkimas. 35. Dalininko raštišku reikalavimu ne vėliau kaip per 7 dienas nuo reikalavimo gavimo dienos Įstaigos dokumentai: įstaigos įstatai, metinės finansinės atskaitomybės dokumentų rinkiniai, įstaigos veiklos ataskaitos, auditoriaus išvados ir audito ataskaitos, visuotinių susirinkimų protokolai ar kiti dokumentai, kuriais įforminti visuotinio susirinkimo sprendimai, dalininkų sąrašai, jam pateikiami susipažinti Įstaigos darbo valandomis jos buveinėje ar kitoje Įstaigos vadovo nurodytoje vietoje, kurioje dokumentai yra saugomi. Šių dokumentų kopijos: dalininkui gali būti siunčiamos registruotu laišku adresu, kurį dalininkas nurodęs Įstaigai, arba įteikiamos pasirašytinai ar elektroninių ryšių priemonėmis. 36. Įstaigos dokumentai, jų kopijos ar kita informacija dalininkams pateikiama neatlygintinai.
		X SKYRIUS. PRANEŠIMŲ IR SKELBIMŲ PASKELBIMO TVARKA
9	42. Kai Įstaigos pranešimai turi būti paskelbti viešai, jie skelbiami Lietuvos Respublikos dienraštyje – Vakaro žinios ir svetainėje	37. Kai Įstaigos pranešimai turi būti paskelbti viešai, jie skelbiami

	<u>www.rietaovic.lt.</u> 43. Kiti Įstaigos pranešimai dalininkams ir kitiems asmenims siunčiami registruotu laišku arba įteikiami pasirašytinai ar elektroninių ryšių priemonėmis. Kai pranešimai dalininkui siunčiami registruotu laišku, jie siunčiami adresu, kurį dalininkas nurodęs Įstaigai. Skubūs pranešimai gali būti perduoti elektroninių ryšių priemonėmis, originalai tą pačią dieną išsiunčiami adresatui registruotu laišku ar įteikiami pasirašytinai. 44. Už pranešimų išsiuntimą laiku ar jų įteikimą pasirašytinai atsako Įstaigos vadovas.	Lietuvos Respublikos dienraštyje – Vakaro žinios ir svetainėje <u>www.rietaovic.lt.</u> 38. Kiti Įstaigos pranešimai dalininkams ir kitiems asmenims siunčiami registruotu laišku arba įteikiami pasirašytinai ar elektroninių ryšių priemonėmis. Kai pranešimai dalininkui siunčiami registruotu laišku, jie siunčiami adresu, kurį dalininkas nurodęs Įstaigai. Skubūs pranešimai gali būti perduoti elektroninių ryšių priemonėmis, originalai tą pačią dieną išsiunčiami adresatui registruotu laišku ar įteikiami pasirašytinai. 39. Už pranešimų išsiuntimą laiku ar jų įteikimą pasirašytinai atsako Įstaigos vadovas.
	XI SKYRIUS. ĮSTATŲ KEITIMO TVARKA	
	46. Įstatų keitimo tvarka nesiskiria nuo nurodytosios Viešųjų įstaigų įstatyme. 47. Paašikėjus, kad įstatuose yra nuostatų, prieštaraujančių Viešųjų įstaigų įstatymui ir kitiems įstatymams, įstatai turi būti pakeisti.	40. Įstatų keitimo tvarka nesiskiria nuo nurodytosios Viešųjų įstaigų įstatyme. 41. Paašikėjus, kad įstatuose yra nuostatų, prieštaraujančių Viešųjų įstaigų įstatymui ir kitiems įstatymams, įstatai turi būti pakeisti. 42. Įstatų pakeitimo ir papildymo iniciatyvos teisę turi Įstaigos dalininkai ir Įstaigos vadovas. 43. Įstatų pakeitimai įsigalioja nuo jų įregistravimo teisės aktu nustatyta tvarka.